

**Atskaite
par zinātnisko pētījumu**

**“ Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku attīstības politikas
sagaidāmās pārmaiņas – perspektīvais novērtējums Latvijai un Baltijas
valstīm”**

2008. gada

30.jūlija līgums
Nr. 300708/S316

Projekta vadītājs _____

/Andris Miglavs/

Atbildīgais izpildītājs

_____
/Guna Salputra/

2008.gada 1.decembris

2008.gads

Saturs

Ievads.....	9
1 ES KLP „Veselības pārbaudes” EK izstrādātie dokumenti.....	11
2 ES KLP „Veselības pārbaudei” izvirzīto jautājumu analīze no vienlīdzīgas konkurences apstākļu viedokļa.....	14
2.1 Daļēji saistītie tiešmaksājumi.....	14
2.1.1 Metodoloģija.....	14
2.1.2 Situācijas apraksts.....	16
2.1.3 Veselības pārbaudes piedāvājuma tiešmaksājumu atdalīšanai novērtējums.....	20
2.2 Modulācija.....	23
2.2.1 Metodoloģija.....	23
2.2.2 Situācijas apraksts.....	24
2.2.3 Veselības pārbaudes modulācijas piedāvājuma novērtējums.....	25
3 Tirgus intervences mehānismu pārveide „drošības tīklā” – risku vadības politikas izveide KLP ietvaros.....	34
3.1 Kompleksā tirgus un laika apstākļu radītā ienākumu zaudējuma riska mazināšana.....	35
3.2 Dalītā tirgus un laika apstākļu radītā ienākumu zaudējuma mazināšana ar tiešiem kompensācijas maksājumiem.....	35
3.2.1 Laika apstākļu radīto risku vadība.....	35
3.2.2 Tirgus intervence.....	36
4 ES lauksaimniecības un lauku budžets.....	38
4.1 2007.-2013.gada plānošanas perioda budžeta izlietojuma iespējamās pārmaiņas KLP vidēja termiņa pārskata ietekmē.....	38
4.2 2014.-2020.gada plānošanas perioda budžeta struktūras veidošanas principi – Latvijas nostājas plānošana.....	40
5 Politikas attīstības scenāriji.....	41
5.1 Analizējamie faktori.....	41
5.1.1 VM shēmas ieviešanas laiks.....	41
5.1.2 Tiešmaksājumu saistība ar ražošanu.....	41
5.1.3 Piena kvotas atcelšana.....	42
5.1.4 Tiešmaksājumu apjoms.....	42
5.1.5 Tiešmaksājumu modulācija.....	43
5.2 Scenāriju apraksts.....	43
5.3 Scenāriju pieņēmumos izmantotā informācija.....	45
5.3.1 Tiešais atbalsts.....	45
5.3.2 Modulācija.....	46
6 Analītiskā metode - modelis AGMEMOD.....	47
6.1 Modeļa AGMEMOD apraksts.....	47
6.2 Modeļa pieņēmumi.....	49
6.2.1 Makroekonomiskie rādītāji.....	49

6.2.2	Cenas	51
6.2.3	Atbalsts	54
7	ES KLP sagaidāmo pārmaiņu novērtējums	56
7.1	Lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam	56
7.1.1	Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes	56
7.1.2	Baltijas valstu lauksaimniecības sektoru attīstības salīdzinājums	60
7.2	Politikas scenāriju ietekme	63
7.2.1	Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lauksaimniecību	63
7.2.2	Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs	67
8	Pesimistiskas makroekonomiskās situācijas ietekmes novērtējums	70
8.1	Makroekonomiskie un cenu pieņēmumi	70
8.2	Baltijas valstu lauksaimniecības sektora attīstības prognozes	72
	Secinājumi un rekomendācijas	74
	Izmantotā literatūra un avoti	79
	Pielikumi	80

Tabulu saraksts

Tabula 2-1	Dažāda veida atbalsta motivējošās ietekmes koeficienti (multiplikatori) liellopu un graudu sektoros.....	15
Tabula 2-2	Kviešu cena un tiešais atbalsts ES galvenajās ražotājvalstīs un Baltijas valstīs 2007.gadā.	16
Tabula 2-3	Saistītie maksājumi 2008.gadā.....	19
Tabula 2-4	Motivējošie bruto ieņēmumi no kviešiem un tiešā atbalsta īpatsvars ES galvenajās ražotājvalstīs un Baltijas valstīs 2007.gadā.....	20
Tabula 2-5	100% zīdītājgovju un 25% laukaugu aplokšņu īpatsvars 2013.gada nacionālās aploksnēs Francijā, Itālijā, Vācijā, Polijā un Baltijas valstīs.....	22
Tabula 2-6	2006.gada ELVGF Garantijas daļas izmaksas Baltijas valstīs, Polijā, Vācijā un Francijā sadalījumā pa izmaksu summu grupām.....	24
Tabula 2-7	Modulācijas likmes 2008.gadā un Veselības pārbaudes piedāvājums to piemērošanai 2012. un 2013.gadā.....	26
Tabula 2-8	VPM atbilstošā platība 2007.gadā un Nacionālā aploksne un VPM likmes 2012. un 2013.gadā Latvijā.....	26
Tabula 2-9	Tiešmaksājumu līmenis un tam atbilstošā saimniecību platība, saimniecību skaits un tiešmaksājumu summas saimniecību platību grupās Latvijā 2012. un 2013.gadā.....	26
Tabula 2-10	Tiešmaksājumu sadalījums Latvijā izmaksu summu grupās 2012. un 2013.gadā.	27
Tabula 2-11	Tiešmaksājumu summu sadalījums atbilstoši to līmenim piemērojamām modulācijas likmēm Latvijā 2012. un 2013.gadā.....	28
Tabula 2-12	Modulācijas piedāvājuma ietekmes Latvijā novērtējums 2012. un 2013.gadā.....	28
Tabula 2-13	ELVGF izmaksas 2006.gadā salīdzinājumā ar 2013.gada nacionālajām aploksnēm	29
Tabula 2-14	Modulācijas piedāvājuma ietekmes Igaunijā novērtējums 2013.gadā.....	30
Tabula 2-15	Modulācijas piedāvājuma ietekmes Lietuvā novērtējums 2013.gadā.....	30
Tabula 2-16	Modulācijas piedāvājuma ietekmes Polijā, Francijā un Vācijā novērtējums 2013.gadā	31
Tabula 2-17	Modulācijas summu sadales kritērijus raksturojošo indikatoru līmenis un pieejamo modulācijas līdzekļu attiecinājums uz tiem Polijā, Vācijā un Baltijas valstīs.....	32
Tabula 4-1	Veselības pārbaudes modulācijas piedāvājumā potenciāli radušos līdzekļu pārdales aprēķins atbilstoši IKP pēc pirktspējas paritātes, LIZ un l/s nodarbināto skaitam ES-15 un JDV.39	
Tabula 5-1	Scenāriju kopa Veselības pārbaudes priekšlikumu un ES lauksaimniecības un lauku budžeta pārdales potenciālās ietekmes novērtēšanai.....	44
Tabula 5-2	ES 1.pīlāra tiešmaksājumu nacionālie griesti (milj. EUR) Latvijai 2009.-2020.gadā un to sadalījums starp saistītiem un atdalītiem maksājumiem BASE, COM, EFR un BHC scenārijos	45
Tabula 5-3	ES 1.pīlāra tiešmaksājumu nacionālie griesti (milj. EUR) Latvijai 2009.-2020.gadā un to sadalījums starp saistītiem un atdalītiem maksājumiem BD0 scenārijā.....	46
Tabula 5-4	Vidējā faktiski piemērojamā modulācijas likme Latvijā 2009.-2020.gadā dažādos scenārijos	46
Tabula 6-1	Latvijas modeļa makroekonomiskie pieņēmumi.....	50
Tabula 7-1	Bāzes scenārija prognozes Latvijas graudu un rapšu sektoram.....	56
Tabula 7-2	Bāzes scenārija prognozes Latvijas liellopu, cūku, aitu un mājputnu sektoram ...	57
Tabula 7-3	Bāzes scenārija prognozes Latvijas piena sektoram.....	58

Tabula 7-4	Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas graudu un rapšu sektoram.....	60
Tabula 7-5	Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas liellopu, cūku, aitu un mājputnu sektoram.....	61
Tabula 7-6	Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas piena sektoram	62
Tabula 7-7	Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas graudu rapšu cenām 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju	63
Tabula 7-8	Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas graudu un rapšu tirgu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju	64
Tabula 7-9	Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lopkopības produktu cenām 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju	65
Tabula 7-10	Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lopkopības un piena produktu tirgu 2020.gadā	65
Tabula 7-11	Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs graudu un rapšu tirgū 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.....	67
Tabula 7-12	Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz liellopu gaļas un piena ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.....	69
Tabula 8-1	Reālais IKP un IKP deflators, % izmaiņas pret iepriekšējo gadu	70
Tabula 8-2	Graudu un eļļaugu pasaules tirgus cenas 2006.-2020.gada periodā.....	71
Tabula 8-3	Eiropas tirgū noteicošās (<i>key</i>) graudu, eļļaugu, gaļas un piena produktu cenas pesimistiskajā scenārijā 2020.gadā, % izmaiņas salīdzinājumā ar Bāzes scenāriju.....	72

Attēlu saraksts

Attēls 2-1 Graudaugu faktiskā platība, ražība un kopražs ES-27 valstīs 2007.gadā salīdzinājumā ar references līmeni	17
Attēls 2-2 Liellopu gaļas ražošana un uz liellopu sektoru attiecināmie tiešmaksājumi Latvijā, Lietuvā, Vācijā, Polijā, Francijā un Itālijā 2001.-2007.gadā.....	18
Attēls 2-3 Motivējošais atbalsts (politikas <i>add-up</i> cenai) liellopu sektorā uz 100kg liellopu gaļas atbilstoši piemērotajām atbalsta shēmām galvenajās ražotājvalstīs – Francijā, Itālijā, Vācijā, un Nīderlandē, Īrijā, Grieķijā un Latvijā	21
Attēls 2-4 Saimniecību, kas 2006.gadā saņēmušas tiešmaksājumus virs 5000 EUR, īpatsvars kopējā saimniecību skaitā, šo maksājumu īpatsvars kopējā atbalstā un izmaksātā vidējā likme uz vienu saimniecību šajā grupā.....	25
Attēls 2-5 Modulācijas summa milj.EUR un tās īpatsvars nacionālajās aploksnēs 2013.gadā..	31
Attēls 2-6 Vidējā modulācijas summa EUR vienai saimniecībai 2013.gadā.....	32
Attēls 3-1 Drošības tīkla instrumenti.....	34
Attēls 3-2 Drošības tīkla instrumenti – laika apstākļu radītu ienākumu risku vadība.....	36
Attēls 3-3 Drošības tīkla instrumenti – tirgus intervence.....	37
Attēls 6-1 AGMEMOD modeļa vispārējā struktūra.....	47
Attēls 6-2 AGMEMOD produktu apakšmodeļa vispārējā struktūra.....	48
Attēls 6-3 Latvijas makroekonomisko rādītāju prognozētās attīstības tendences līdz 2020.gadam	50
Attēls 6-4 Galveno Latvijai modelējamo augkopības un lopkopības produktu faktiskās ražotāju cenas Latvijā un ES tirgū 2000.-2007.gadā un Francijas un Vācijas cenu bāzes scenārija prognozes 2008.-2020.gadam.....	52
Attēls 6-5 Tiešais atbalsts un tā vispārīgais sadalījums dažādiem maksājumiem.....	55
Attēls 7-1 Graudu un rapšu prognozētā platība, ražība, cena un neto eksports 2006.-2020.gadā	57
Attēls 7-2 Igaunijas, Lietuvas un Latvijas graudu un rapšu produkcijas apjoma prognozes 2020.gadam Bāzes scenārijā.....	61
Attēls 7-3 Igaunijas, Lietuvas un Latvijas liellopu gaļas un cūkgaļas ražošanas prognozes prognozes 2020.gadam Bāzes scenārijā.	62
Attēls 7-4 Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas piena un siera ražošanai	63
Attēls 7-5 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz graudu un rapšu ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.	67
Attēls 7-6 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz liellopu gaļas un piena ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.	68
Attēls 8-1 Reālais IKP uz vienu iedzīvotāju (2000=1) Baltijas valstīs pesimistiskajā scenārijā, 2000-2020.	70
Attēls 8-2 IKP deflators (2000=1) Baltijas valstīs pesimistiskajā scenārijā, 2000-2020.	71
Attēls 8-3 Pesimistiskā scenārija ietekme uz graudu un rapšu platībām un saražoto produkciju Baltijas valstīs 2020.gadā, % izmaiņas pret Bāzes scenāriju	72
Attēls 8-4 Pesimistiskā scenārija ietekme uz liellopu gaļas un piena produkciju Baltijas valstīs 2020.gadā, % izmaiņas pret Bāzes scenāriju.....	73

Pielikumu saraksts

Pielikums 1	1.pīlāra finansētā tiešmaksājumu apjoma sadalījums starp dažādām atbalsta shēmām	80
Pielikums 2	Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam 2007.-2013.gadam	81
Pielikums 4	Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam 2013.-2020.gadam, kopējās izmaiņas 2020./2006.gadu un vidējās ikgadējās izmaiņas periodā 2006.-2020.gadā	90
Pielikums 4	Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes makroekonomiski pesimistiskajam scenārijam 2007.-2013.gadam	99
Pielikums 5	Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes makroekonomiski pesimistiskajam scenārijam 2013.-2020.gadam, kopējās izmaiņas 2020./2006.gadu un vidējās ikgadējās izmaiņas periodā 2006.-2020.gadā	108

Saīsinājumu saraksts

CSP	– Centrālā statistikas pārvalde
EK	– Eiropas Komisija
ELFLA	– Eiropas lauku fonds lauku attīstībai
ELVGF	– Eiropas lauksaimniecības vadības un garantiju fonds
ES	– Eiropas Savienība
IKP	– Iekšzemes kopprodukts
JDV	– Jaunās dalīvalstis (Igaunija, Latvija, Lietuva, Čehija, Slovākija, Slovēnija, Kipra, Malta, Polija, Ungārija)
KLP	– Kopējā lauksaimniecības politika
LAD	– Lauku atbalsta dienests
LIZ	– lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LR ZM	– Latvijas Republikas Zemkopības Ministrija
LVAEI	– Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts
MK	– Ministru Kabinets
PVTM	– Papildus valsts tiešmaksājumi
VM	– Vienotais maksājums
VPM	– Vienotais platības maksājums
EE	– Igaunija
IE	– Īrija
RO	– Rumānija
BG	– Bulgārija
LV	– Latvija
PT	– Portugāle
LT	– Lietuva
ES	– (valstu sarakstos) - Spānija
PL	– Polija
AT	– Austrija
SK	– Slovākija
SE	– Zviedrija
NL	– Nīderlande
HU	– Ungārija
UK	– Apvienotā Karaliste
FI	– Somija
CZ	– Čehija
IT	– Itālija
CY	– Kipra
FR	– Francija
LU	– Luksemburga
SI	– Slovēnija
DE	– Vācija
DK	– Dānija
MT	– Malta
BE	– Beļģija
GR	– Grieķija

Ievads

Pēc LR ZM pasūtījuma¹ 2008.gadā LVAEI ir izstrādāts zinātnisks projekts² “Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku attīstības politikas sagaidāmās pārmaiņas – perspektīvais novērtējums Latvijai un Baltijas valstīm”, kura vispārējais mērķis ir sniegt analītisku atbalstu Latvijas politikas veidotājiem ES lauksaimniecības un lauku attīstības politikas veidošanas procesā un kopējas Baltijas valstu pozīcijas izstrādē.

Saistītu pētījumu īstenošana tika uzsākta 2007.gadā un šajā periodā gan 2003.gada KLP reformas „veselības pārbaudes” (*Health Check*), gan turpmāk sagaidāmo KLP reformu kontekstā bija paredzēts veikt regulāru analītisku darbu, kas palīdzētu formulēt stratēģiskus politikas attīstības mērķus un racionālākos mērķu sasniegšanas risinājumus. 2007.gadā tika izpildīti pētījumu 1.posma uzdevumi, kas saistīti ar ES iekšējās ekonomiskās un politiskās vides faktoros novērtēšanu un lauksaimnieku viedokļu apzināšanu un novērtēšanu.

Projekta mērķi pētījumu 2.posmam 2008.gadā ir:

1. Identificēt Latvijas intereses un noteikt tām atbilstošus mērķus Eiropas lauksaimniecības un lauku politikas veidošanas procesā.
1. Izstrādāt argumentācijas bāzi valsts interešu virzīšanai un mērķu sasniegšanai.

Šāds pētījums ar saskaņotiem mērķiem un uzdevumiem tiek veikts visās Baltijas valstīs, lai, izmantojot vienotu metodoloģiju, iegūtu savstarpēji salīdzināmus rezultātus, uz kā pamata ir iespējams formulēt gan katras atsevišķas valsts, gan vienotu Baltijas pozīciju. Kopējā zinātniskā sadarbības projektā ir iesaistītas Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Zemkopības ministrijas un pētnieciskās institūcijas. Sadarbība šajā pētījumā virzienā un kopējā projekta īstenošanā ir apstiprināta ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Zemkopības ministriju parakstītu vienošanās memorandu³. Darbs projekta gaitā tika koriģēts atbilstoši KLP attīstības procesa aktualitātēm, Veselības pārbaudes procedūrai un Zemkopības Ministrijas un Eiropas Komisijas operatīviem lēmumiem.

Pētījumā tika izmantotas šādas metodes: ekspertu metodes informācijas savākšanai un viedokļu apkopošanai darba semināros, kvalitatīvās analīzes metodes stratēģisko politikas dokumentu novērtēšanai, kvantitatīvās analīzes metodes, t.sk., ekonometriskie modeļi un statistiskie modeļi tirgus un ekonomikas attīstības tendenču un politikas pasākumu ietekmes novērtēšanai, kā arī analītiski-konstruktīvā metode politikas scenāriju formulēšanai. Pielietotā metodoloģija ietver tiešā atbalsta politikas ietekmes harmonizētu novērtēšanas pieeju, kas izstrādāta ES 6. ietvara projektā AGMEMOD 2020.

Galaziņojumu veido 8 galvenās nodaļas. 1. nodaļā ir izklāstīta ES KLP „veselības pārbaudes” EK izstrādāto oficiālo dokumentu piedāvājuma būtība. 2.nodaļā ir iekļauts KLP Veselības pārbaudes skarto jautājumu par daļēji saistītiem tiešmaksājumiem un modulāciju novērtējums no vienlīdzīgas konkurences apstākļu viedokļa. 3.nodaļa ir ieskats par „drošības tīkla” kā risku vadības politikas izveidi KLP ietvaros. 4.nodaļā ir aplūkotas ES lauksaimniecības un lauku

---

1 Saskaņā ar LR Ministru kabineta 2008.gada 22.janvāra Noteikumu Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008.gadā un tā piešķiršanas kārtību” 4.pielikumu “Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” IV sadaļu “Atbalsts lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes projektiem”.

2 Līgums ar Lauku atbalsta dienestu par valsts subsīdiju saņemšanu Nr. 300708/ S316.

3 Memorandum of Understanding between the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania, the Ministry of Agriculture of the Republic of Estonia, and the Ministry of Agriculture of the Republic of Latvia regarding joint implementation project: Forthcoming modifications of EU Agricultural and Rural Development Policy from Baltic perspective.

attīstības budžeta iespējamās pārmaiņas KLP vidēja termiņa pārskata ietekmē un budžeta pārskatīšanas kontekstā. 5.nodaļā ir aprakstīti politikas scenāriji, kuri izstrādāti, lai ar kvantitatīvu metožu palīdzību novērtētu politikas potenciālo ietekmi uz Baltijas valstu lauksaimniecības sektoriem. 6.nodaļā ir aprakstīts scenāriju analīzē izmantotais matemātiskais modelis (AGMEMOD). 7.nodaļā ir iekļautas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes Latvijai līdz 2020.gadam un to salīdzinājums ar pārējām Baltijas valstīm, kā arī scenāriju ietekmes novērtējums Latvijai salīdzinājumā ar Igauniju un Lietuvu. 8.nodaļu veido globālās ekonomiskās un finanšu situācijas rezultātā papildus operatīvi izanalizēta pesimistiska makroekonomiska scenārija ietekmes novērtējums. Ziņojumu noslēdz galvenie secinājumi.

Projekta gaitā 4 starptautiskos Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Zemkopības ministriju organizētos darba semināros ir sniegti operatīvi ziņojumi par KLP attīstības perspektīvo ietekmi uz Baltijas valstīm, kā arī sagatavots 3+1 valstu pozīcijas dokuments par KLP „veselības pārbaudei” izvirzīto jautājumu ietekmi uz vienlīdzīgas konkurences apstākļiem ES koptirgū. Pozīcijas dokumenta mērķis bija vērst uzmanību uz tiem aspektiem, kur pašreizējā politika nenodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kā arī atbalstīt Veselības pārbaudes priekšlikumus, kas varētu uzlabot situāciju, un izcelt tos priekšlikumus, kas varētu atstāt nemainīgu vai vēl vairāk pasliktināt situāciju vienlīdzīgas konkurences jomā.

Šī pētījuma izstrādē piedalījušies LVAEI pētnieki Andris Miglavs, Guna Salputra, Agnese Krieviņa un Armands Vēveris. Informācija un rezultāti par Baltijas valstīm sagatavota sadarbībā ar Lietuvas Agrārās ekonomikas institūta pētniekiem Dr.oec. *Egle Stonkute* un *Erika Ribauskiene* un Igaunijas Dzīvības zinātņu universitātes Ekonomikas un sociālo zinātņu institūta pētniekiem Dr.oec. *Rando Varnik* un *Ants Viira*.

1 ES KLP „Veselības pārbaudes” EK izstrādātie dokumenti

2007.gada 20.novembrī, gatavojoties KLP reformas „veselības pārbaudei”, Eiropas Komisija nāca klajā ar paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam. Paziņojuma galvenie mērķi bija novērtēt KLP 2003. gada reformas īstenošanu un reformas procesā ieviest korekcijas, lai politiku turpmāk vienkāršotu, ļautu tai izmantot jaunas tirgus iespējas, kā arī lai sagatavotu to tādiem jauniem izaicinājumiem, kā klimata pārmaiņas, ūdens resursu apsaimniekošana un bioenerģija.

2008.gada 20.maijā, pamatojoties uz izdarīto politikas vidēja termiņa novērtējumu, jeb KLP Veselības pārbaudi, Eiropas Komisija publiskoja turpmākos reformu plānus attiecībā uz revidējamiem un jauniem politikas instrumentiem.

Komisija ir sagatavojusi tiesību aktu priekšlikumus, kam pievienots arī ietekmes novērtējuma ziņojums par KLP padziļināto pārbaudi. **Tiesību aktu priekšlikumi ir saistīti ar trīs pamatregulām:**

- Padomes 2003. gada 29. septembra Regula (EK) Nr. 1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem,
- Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula),
- Padomes 2005. gada 20. septembra Regula (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

Lai arī EK uzsver, ka minētie priekšlikumi neveido būtisku reformu, tiem tiek uzsvērta būtiska nozīme KLP turpmākajā attīstībā saskaņā ar Kopienas vispārīgo mērķi un Līgumu prasībām — veicināt ilgtspējīgu un uz tirgu orientētu lauksaimniecības nozari.

Priekšlikumos ir iekļauti šādi galvenie jautājumi:

1. Vienotā maksājuma shēma (VMS) un vienotā platībmaksājuma shēma (VPMS)

a. Vienkāršošana

Vienkāršošanas priekšlikumi galvenokārt attiecināmi uz savstarpējo atbilstību un pašreizējo daļēji saistīto atbalstu:

- Savstarpējā atbilstībai priekšlikumu mērķis ir atcelt tiesību aktos noteiktas obligātās prasības, kas uzskatāmas par nebūtiskām vai kuras neietilpst lauksaimnieku atbildības jomā, kā arī ieviest labu lauksaimniecības un vides apstākļu prasības,
- Attiecībā uz daļēji saistīto atbalstu, kur 2003. gada KLP reforma pieļāva saglabāt noteiktu saistītā atbalsta līmeni atsevišķās nozarēs, tiek ierosināts atcelt atlikušo saistīto atbalstu un to novirzīt uz vienotā maksājuma shēmu, neattiecinot to uz piemaksām par zīdītājgovīm, aitām un kazām.

b. Virzība uz atsaistītā atbalsta vienotas likmes intensīvāku piemērošanu

Tā kā nākotnē arvien sarežģītāk kļūs pamatot atšķirības vēsturisko modeļu atbalsta līmeņos, kur maksājumu summas ir pamatotas uz katra lauksaimnieka individuālām vēsturiskām atsaucēs laikposma pamatsummām, reģionālais modelis nodrošinātu vienlīdzīgāku atbalstu lauksaimniekiem, neraugoties uz sākotnēju atbalsta pārdalīšanu. Komisijas priekšlikums ir ļaut dalībvalstīm pielāgot savu VMS modeli, pakāpeniski pārejot uz vienotākām tiesību maksājumu likmēm.

c. VPMS pagarināšana

Dalībvalstīm, kas īsteno VPMS, tiek piedāvāts pagarināt šo laiku līdz 2013. gadam.

d. Pārskatīts Regulas (EK) 1782/2003 69. pants

Tiek ierosināts paplašināt 69. pantu:

- atcelt ierobežojumu par to, ka lineārie samazinājumi jā saglabā tajā pašā nozarē, kurā tos veic;
- ietvert pasākumus, lai noteiktos reģionos kompensētu zaudējumus lauksaimniekiem, kuri specializējas piena produktu, liellopu, aitu un kazu gaļas, kā arī rīsu ražošanas nozarē;
- paredzēt iespēju izmantot ieturētās summas, lai iekļautu tiesības uz maksājumiem apgabalos, kuros īsteno pārstrukturēšanas un/vai attīstības programmas;
- atsevišķos apstākļos atbalstu nodrošināt arī dažiem riska pārvaldības pasākumiem — lauksaimniecības kultūru apdrošināšanas shēmām pret dabas katastrofām un kopējiem fondiem dzīvnieku slimībām;
- pasākumus, kuri precīzi neatbilst PTO „zaļās kastes” nosacījumiem, ierobežot līdz 2,5 % no maksimālā apjoma;
- dalībvalstīm, kuras piemēro VPMS, arī ļaut piemērot šo noteikumu.

e. Modulācija

Lai ļautu dalībvalstīm atrisināt jaunus izaicinājumus, izmantojot lauku attīstības programmā noteikto pasākumu kopumu, ierosina paaugstināt obligāto modulāciju par 8 % un pievienot papildu progresīvu elementu saskaņā ar jaunu sistēmu, kuras pamatā ir šādi principi:

- visi jaunie ieņēmumi no modulācijas paliek tās dalībvalsts rīcībā, kurā tie radušies;
- pamata modulācija, ko ES-15 valstis piemēro visiem maksājumiem, kas pārsniedz EUR 5000, katru gadu paaugstināsies par 2 % no 2009. gada, līdz tiks sasniegta papildu 8 % likme 2012. gadā (papildus pašreizējiem 5 %);
- ievieš progresīvu elementu, maksājumus pakāpeniski samazinot par 3 % katrā turpmākajā robežvērtībā, un ierosina izveidot jaunu tiešo atbalstu finanšu pārvaldības sistēmu, katrai dalībvalstij nosakot maksimālos neto apjomus;
- ES-10 valstis arī varēs piedalīties modulācijā 2012. gadā, piemērojot 3 % (nevis 13 %) pamatlīkmi. Bulgārija un Rumānija ir atbrīvotas saistībā ar tiešo maksājumu pakāpenisku ieviešanu.

f. Maksājumu ierobežojumi

Lai vienkāršotu un samazinātu tiešo maksājumu administrēšanas izmaksas, dalībvalstīm ierosina vai nu piemērot minimālo maksājumu EUR 250 apmērā, vai noteikt atbilstīgu platību vismaz 1 hektāra apmērā vienai saimniecībai, vai arī piemērot abus iepriekš minētos. Tomēr īpaši noteikumi paredzēti tām dalībvalstīm, kuru lauksaimniecības nozari galvenokārt veido ļoti mazas saimniecības.

2. Vienota kopējā tirgus organizācija.

a. Tirgus intervences mehānismi

Lai tirgus piedāvājuma kontrole nepalēninātu ES lauksaimnieku spēju rīkoties atbilstīgi tirgus signāliem, tie ir jāpārvērš „drošības tīklā”, tādēļ ierosinājums ir vienkāršot un saskaņot pašreizējos noteikumus par valsts intervenci, paplašinot konkursa sistēmu.

Graudaugu nozarē ierosina ieviest konkursu par parastajiem kviešiem, bet attiecībā uz lopbarības graudiem piemēros to pašu modeli, ko piemēro kukurūzai (samazināt kvantitatīvo maksimālo apjomu līdz nullei). Ņemot vērā pašreizējos un gaidāmos tirgus apstākļus, attiecībā uz cietajiem kviešiem intervenci ierosina atcelt. To pašu iemeslu dēļ ierosina atcelt intervenci arī rīsiem un cūkgaļai. Noteikumus par konkursa procedūru piemēro arī sviestam un vājpienam.

b. Zemes atstāšanas atmatā atcelšana

Pamatojoties uz tirgus perspektīvām un VMS īstenošanu, ierosina atcelt zemes atstāšanu atmatā kā piegādes kontroles instrumentu.

c. Pāreja uz piena kvotu atcelšanu

Lai piena nozare varētu pielāgoties kvotu atcelšanai no 2015.gada, ierosina katru gadu tās pakāpeniski palielināt. Tiek paredzēts, ka piena kvotu pakāpeniska atcelšana paplašinās ražošanu, pazeminās cenas un veicinās nozares konkurētspēju.

d. Īpašs atbalsts piena produktu nozarei

Ierosina atcelt atbalstu siera privātai uzglabāšanai un atbalstu tāda sviesta realizācijai, ko izmanto mīklas izstrādājumu un saldējuma ražošanai, kā arī tiešajam patēriņam. Attiecībā uz atbalstu par citiem produktiem, piemēram, atbalstu sviesta privātai uzglabāšanai, atbalstu sausajam vājpienam, ko izmanto dzīvnieku barībai, un atbalstu kazeīna ražošanai, kam obligāto atbalstu nodrošina saskaņā ar pašreiz spēkā esošajiem tiesību aktiem, ierosināja šādu atbalstu noteikt par neobligātu, piešķirot Komisijai pilnvaras izlemt, vai to piemērot gadījumā, ja to pieprasa tirgus situācijas.

e. Citas atbalsta shēmas

Attiecībā uz daudzām nelielām atbalsta shēmām ierosina tās atsaistīt un novirzīt uz VMS, tādējādi tās vienkāršojot un uzlabojot konkurētspēju. Attiecībā uz kaņepēm, proteīnaugiem un riekstiem pāreju uz VMS var veikt, nenosakot pārejas periodu. Attiecībā uz rīsiem, žāvētai rupjai lopbarībai, cietes kartupeļiem un garšķiedras līnēm ierosina noteikt pārejas periodu. Ierosina arī atcelt enerģijas kultūraugu shēmu, kuras pamatā ir pašreiz ļoti spēcīgais pieprasījums pēc bioenerģijas.

3. Jauni izaicinājumi un lauku attīstības politika

Ir vajadzīgi papildu līdzekļi, lai pastiprinātu centienus attiecībā uz ES prioritātēm klimata pārmaiņu, atjaunojamās enerģijas avotu, ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības jomā. Ņemot vērā līdz 2013. gadam noteiktā KLP budžeta maksimālo apjomu, papildu līdzekļus lauku attīstībai var iegūt tikai, palielinot obligāto modulāciju.

2 ES KLP „Veselības pārbaudei” izvirzīto jautājumu analīze no vienlīdzīgas konkurences apstākļu viedokļa

---

Nevienlīdzīgs atbalsta līmenis dažādās ES dalībvalstīs ir viens no iemesliem, kas rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgū.

Augstāks atbalsts kādam produktam ļauj šo produktu piedāvāt tirgū par zemākām cenām, salīdzinot ar citiem ražotājiem, un konkrētām valstīm rada konkurences priekšrocības. Tādēļ ir jāanalizē tie Veselības pārbaudes priekšlikumi, kas var radīt nevienlīdzīgu atbalsta līmeni:

- Tiešā atbalsta turpmāka atdalīšana un pārslēgšanās no vēsturiskās shēmas uz vienmērīgākas likmes reģionālo maksājumu shēmu,
- Regulas (EK) 1782/2003 69.pants,
- Modulācija.

2.1 Daļēji saistītie tiešmaksājumi

Kopš 2003.gada reformas ieviešanas saistītos tiešmaksājumus dalībvalstis varēja piemērot vai nu atbalsta shēmas iekļaujot vienotajā maksājumā tikai daļēji, vai, pamatojoties uz 69. pantu Regulā (EK) Nr. 1782/2003, ka dalībvalstis, kuras piemēro VMS, katrā nozarē var saglabāt līdz pat 10 % no to valsts budžeta maksimāli pieļaujamā daudzuma daļas tiešajiem maksājumiem attiecīgajā nozarē.

Veselības pārbaudes priekšlikumos tiek ierosināts:

- atcelt atlikušo saistīto atbalstu un to novirzīt uz vienotā maksājuma shēmu, kā izņēmumu saglabājot piemaksas par zīdītājgovīm, aitām un kazām,
- atcelt ierobežojumu par to, ka 69.panta lineārie samazinājumi jā saglabā tajā pašā nozarē, kurā tos veic.

Tā kā lielākā daļa tiešmaksājumu aploksnes valstīs veidojas no laukaugu maksājumiem, bet saistītus maksājumus ir paredzēts saglabāt liellopu sektorā, šo priekšlikumu ietekme tiks analizēta ES graudu un liellopu gaļas sektoram.

Vienlīdzīgas konkurences nosacījumi lielā mērā ir atkarīgi no tā, kāds atbalsta līmenis ir valstīs, kurām ir nozīmīga daļa konkrētā produkta tirgū. Nozīmīga tirgus daļa valstij nozīmē cenu devējas (*key price*) statusu, un, ja šai valstij ir pieejams augstāks atbalsta līmenis uz produkta vienību, tas var radīt neizdevīgu situāciju „cenu ņēmējām” valstīm, jo var veicināt to izspiešanu no tirgus. Tādēļ tiks aplūkotas gan Baltijas valstis, gan galvenās produkcijas ražotājas graudu un liellopu gaļas tirgū.

2.1.1 Metodoloģija

Metodoloģija Veselības pārbaudes priekšlikumu par daļēji saistītiem tiešmaksājumiem analīzei no vienlīdzīgas konkurences apstākļu viedokļa ietver šādus soļus:

- Pašreizējās tirgus situācijas aprakstu atsevišķos lauksaimniecības sektoros no kopējā un ražošanu veicinošā atbalsta viedokļa, aptverot produkcijas galvenās ražotājvalstis un Baltijas valstis,
- Veselības pārbaudes priekšlikumu potenciālās ietekmes uz konkurences apstākļiem novērtējumu (aprakstīts nodaļā 2.1.3).

Lai kvantitatīvi novērtētu dažādo atbalsta maksājumu ietekmi uz lauksaimniecības produktu piedāvājumu, svarīga ir vienota metodoloģiska pieeja. Šim nolūkam tiks izmantota politikas harmonizēta novērtēšanas sistēma, kas izstrādāta ES 6.ietvara zinātniskajā projektā AGMEMOD 2020, un kurā ir šādi galvenie pieņēmumi attiecībā uz dažāda veida atbalsta ietekmi uz ražošanas lēmumiem:

- atbalsts, kurš tieši vai netieši ir saistīts ar konkrēta produkta ražošanu vai arī ražošanas resursu vienību (hektāru vai dzīvnieku), ietekmē produkta piedāvājuma apjomu. Tas, cik lielā mērā un kādā virzienā atbalsts stimulē konkrētās produkcijas ražošanu, ir atkarīgs no šī atbalsta līmeņa un saistības pakāpes;
- tiešmaksājumu ietekme tiek kvantificēta, izmantojot koeficientus, kas raksturo stimulējošās ietekmes svaru – **multiplikatorus** (skatīt Tabula 2-1, kur, piemēram, saistītajiem maksājumiem ietekmes svars ir novērtēts ar 1, bet vēsturiskajiem un reģionālajiem maksājumiem <1);
- lopkopības sektoros tiešā atbalsta ietekme tiek vērtēta, izmantojot **reakcijas cenas** (*reaction price*), kas veidojas no ražotāju cenas un tiešā atbalsta, kas pārrēķināts uz produkcijas vienību (*policy add-ups*). Līdz ar to reakcijas cenās papildus ieņēmumiem no tirgus ir iekļauti arī ieņēmumi no politikas maksājumiem, kas atbilstoši novērtētajiem multiplikatoriem palielina ienākumu daļu pret ražošanas izmaksām. Atšķirīgu maksājumu ietekme tādā veidā tiek pielīdzināta tirgus cenu efektam;
- laukaugu gadījumā tiešā atbalsta ietekme tiek vērtēta, izmantojot **bruto ieņēmumus** (*expected gross returns*) no hektāra, kas veidojas no sagaidāmajiem tirgus ieņēmumiem no hektāra, kam pieskaitīti saistītie un atdalītie hektārmaksājumi.

Ar regresijas modeļu un ekspertu vērtējumu palīdzību ir novērtēti dažādu atbalsta maksājumu motivējošās ietekmes koeficienti uz produktu ražošanu, kas iekļauti AGMEMOD modelī.

Tabula 2-1 Dažāda veida atbalsta motivējošās ietekmes koeficienti (multiplikatori) liellopu un graudu sektoros

	Ietekmes koeficienti (multiplikatori)			
	Saistītie maksājumi	Vēsturiskie hektārmaksājumi	Reģionālie hektārmaksājumi	Lopbarības platību hektārmaksājumi
Liellopi				
FR	1	0.6	-	-
DE	1	0.7	-1.4	-
IT	1	0.6	-	-
PL	1	-	-2.0	0.8
Graudi	1	0.5	0.3	-

Avots: LVAEI aprēķini

2.1.2 Situācijas apraksts

2.1.2.1 ES graudu sektors

Piedāvājumu ES graudu tirgū galvenokārt nodrošina Francija, Vācija, Polija, Spānija, Itālija, Lielbritānija un Ungārija, kuras 2007.gadā saražoja 77% no visiem ES graudiem. Visvairāk tirgojamā graudu kultūra ir kvieši. Galvenie kviešu ražotāji ES ir Francija, Vācija, Lielbritānija un Polija, kuri 2007.gadā izaudzēja 62% no ES-27 kviešiem.

Ja tiks saglabāta iespēja tiešo atbalstu saistīt ar graudu ražošanu, tad produkcijas daudzumu un cenu līmeni ES tirgū noteiks galvenās ražotājvalstis, kas šo iespēju izmanto, pat ja ražošanas efektivitāte tajās būs zemāka salīdzinājumā ar pašreizējām „cenu ņēmējām” valstīm. Tādēļ dažādajiem tiešmaksājumiem un kopējam atbalsta līmenim šajās valstīs ir spēcīga ietekme uz konkurētspēju graudu ražošanā visā ES.

Jau minēto ES-15 dalībvalstu izvēlēto saistīto 25% laukaugu aploksnes, kā arī minēto Jauno dalībvalstu saistīto graudu PVTM attiecinājums uz kviešu tonnu ir parādīts Tabula 2-2 (4) kolonnā. Saistīto maksājumu īpatsvars produkta vienības vērtībā ir parādīts (5) kolonnā. Atdalīto VM un VPM attiecinājums uz kviešu tonnu ((6) kolonna) tiek aprēķināts:

$$(6) = (\text{BDRPT} + \text{BDHPT}) / \text{UAAHA} * \text{WSAHA} / \text{WSSPR}^4, \quad (2.1)$$

kur: $(\text{BDRPT} + \text{BDHPT}) / \text{UAAHA}$ - vidējā maksājumu likme,

kas aprēķināta reģionālo un vēsturisko maksājumu summu dalot ar LIZ platību,

WSAHA – kviešu platība,

WSSPR – kviešu produkcija.

Kolonna (7) parāda bruto ieņēmumus no kviešiem.

Tabula 2-2 Kviešu cena un tiešais atbalsts ES galvenajās ražotājvalstīs un Baltijas valstīs 2007.gadā.

	Kviešu tirgus daļa ES	Produkcijas vienības vērtība	Ar laukaugiem saistītie tiešmaksājumi (attiecināti uz tonnu kviešu)	Saistīto maksājumu īpatsvars produkcijas vienības vērtībā	Atdalītie tiešmaksājumi (attiecināti uz tonnu kviešu)	Bruto ieņēmumi no kviešiem	Tiešmaksājumu īpatsvars bruto ieņēmumos no kviešiem
	%	EUR/t	EUR/t	%	EUR/t	EUR/t	EUR/t
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)/(3)	(6)	(7)=(3)+(4)+(6)	(8)=((4)+(6))/(7)
FR	27%	189.83	14.30	8%	32.75	236.88	25%
DE	17%	169.14	0.00	0%	47.84	216.98	28%
UK	11%	143.10	0.00	0%	31.80	174.90	22%
PL	7%	164.46	18.32	11%	18.37	201.14	22%
LT	1.2%	157.36	27.82	18%	14.15	199.33	27%
LV	0.7%	179.91	7.72	4%	9.75	197.38	10%
EE	0.2%	140.81	11.38	8%	16.05	168.23	19%

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot EUROSTAT un DG-Agri datus un R1782/2003

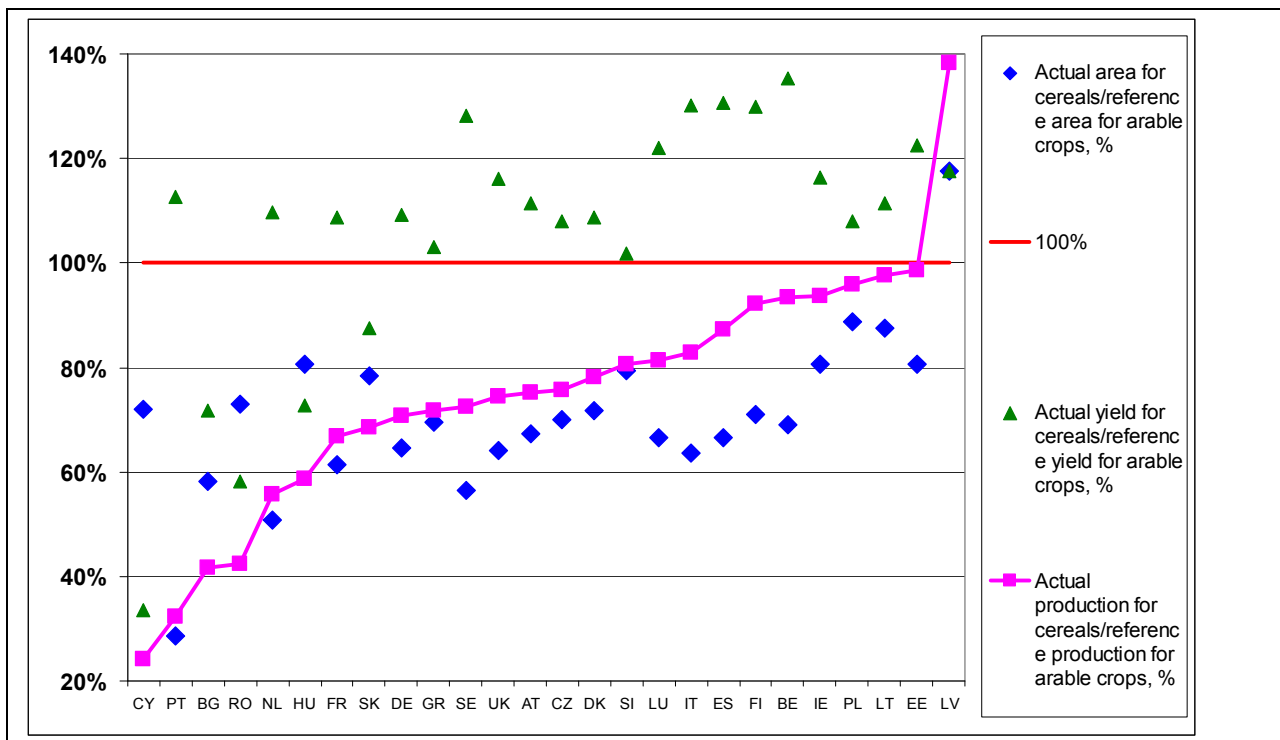
⁴ izmantoti AGMEMOD modelī lietotie apzīmējumi (*mnemonics*)

Tiešmaksājumu īpatsvars bruto ieņēmumos, neņemot vērā piedāvājumu stimulējošās ietekmes atšķirības starp dažādu veidu maksājumiem (skatīt (8) kolonnu Tabula 2-2), visās galvenajās graudu ražotājvalstīs ir 22-28%.

Saistīto maksājumu, kuru ietekme uz ražošanu ir lielāka, īpatsvars produkcijas vienības vērtībā 2007.gadā Francijā ir 8%, bet Polijā 11%, kamēr Vācijā un Lielbritānijā tie ir 0%. Tomēr konkurences izkropļojumu ES lauksaimniecības produktu tirgū rada ne tikai starp valstīm atšķirīgie ar ražošanu saistītie tiešmaksājumi, bet arī atšķirīgas atdalīto maksājumu likmes. Jo tiešmaksājumu nacionālie griesti valstīm ir noteikti, balstoties uz vēsturisko ražošanas līmeni, kuram atbilstošās references ražības un platības noteikto produkcijas apjomu 2007.gadā patiesībā sasniedza būtiski un pārsniedza tikai Latvija. Lielākā daļa valstu ir kāpinājušas savu ražības līmeni, taču apsētās platības samazinās kā rezultātā piešķirtais atbalsts ir lielāks nekā objekts, uz ko tas aprēķināts. ES lielajām graudu piegādātājām Francijai, Vācijai un Lielbritānijai atbalsts tiek piešķirts atbilstoši produkcijas apjomam, kas attiecīgi par 33%, 29% un 26% (Attēls 2-1) pārsniedz faktisko ražošanas līmeni.

Attēls 2-1 Graudaugu faktiskā platība, ražība un kopraža ES-27 valstīs 2007.gadā salīdzinājumā ar references līmeni

Avots: LR ZM aprēķini, izmantojot EUROSTAT datus un R1782/2003

2.1.2.2 ES liellopu gaļas sektors

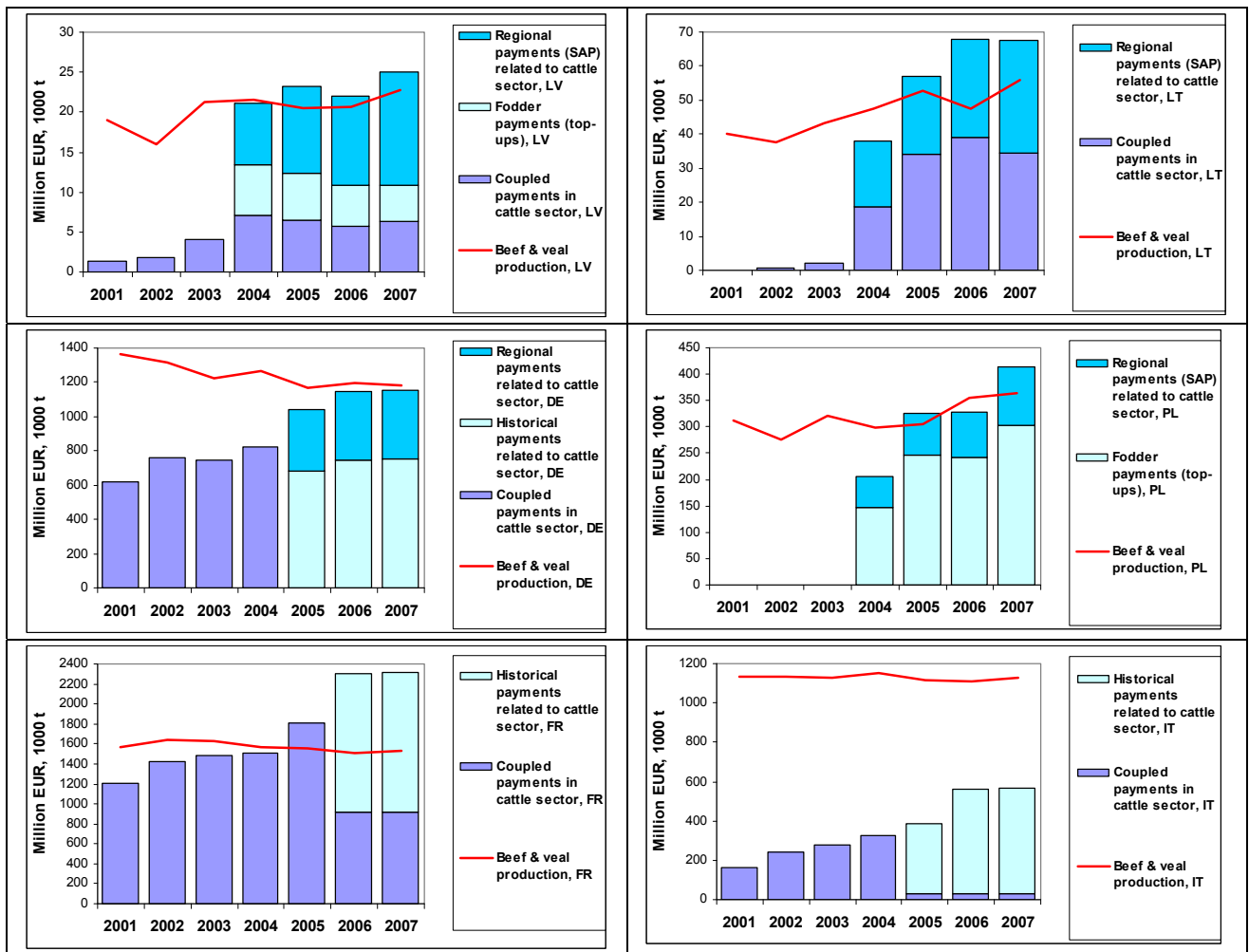
ES galvenās liellopu gaļas ražotājas ir Francija, Vācija un Itālija, kas 2007.gadā saražoja 47% no ES liellopu gaļas produkcijas. Jaunajās dalībvalstīs visvairāk liellopu gaļu saražo Polija, tomēr tās apjomi ir tikai 4% no ES produkcijas, turklāt Polijā līdzīgi kā Latvijā tā pārsvarā ir piensaimniecības blakusprodukts.

Politika ES liellopu sektorā dažādos periodos:

- Pirmsreformas periodā – politikas sistēma ar dažādu tiešmaksājumu kompleksu efektu (zīdītājgovju prēmija, speciālā liellopu prēmija, liellopu un teļu kaušanas prēmijas, dažādi nacionālie tiešmaksājumi Jaunajās dalībvalstīs)
- Reformētajā politikas sistēmā – kompleksitāte ir pieaugusi, un līdz ar to kļuvusi sarežģītāk vērtējama politikas ietekme:
  - pirmsreformas tiešmaksājumu dažāda kombinācija, kuriem turklāt var tikt piemērotas dažādas maksājumu likmes atkarībā no to saistības ar ražošanu,
  - atdalītie maksājumi – vēsturiskie (tiek piešķirti par hektāru, nevis par dzīvnieku) un reģionālie (tiek piešķirti par hektāru),
  - PVTM par lopbarības platībām (Latvijā and Polijā).

Liellopu gaļas ražošanas apjomu izmaiņas salīdzinājumā ar liellopu sektorā attiecināmo tiešmaksājumu līmeni Latvijā, Lietuvā, Vācijā, Polijā, Francijā un Itālijā ir parādītas Attēls 2-2.

Attēls 2-2 Liellopu gaļas ražošana un uz liellopu sektoru attiecināmie tiešmaksājumi Latvijā, Lietuvā, Vācijā, Polijā, Francijā un Itālijā 2001.-2007.gadā

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot EUROSTAT un DG-Agri datus un R1782/2003

Šīs valstis reprezentē visu tiešā atbalsta politikas spektru, kāds var tikt piemērots liellopu sektorā – VM shēmas daļēja piemērošana Francijā, saglabājot ar zīdītājgovīm saistītos maksājumus,

69.panta piemērošana Itālijā, pilnīga maksājumu atdalīšana Vācijā un PVTM par lopbarības platībām Polijā.

Visstabilākie saražotās liellopu gaļas apjomi ir tajās valstīs, kurās joprojām eksistē saistītie maksājumi – Francijā un Itālijā. Tas ļauj secināt, ka saistītie maksājumi tos papildinošo atdalīto maksājumu daļu patiešām ļauj uzskatīt kā kaut kādā mērā arī saistītu ar ražošanu. Un līdzīgi kā ar graudu ražošanu, arī liellopu gaļas ražošanai tādā veidā tiek piešķirti labvēlīgāki konkurences apstākļi, veicinot tās ražošanu reģionos, kur tā patiesībā varētu būt mazāk konkurētspējīga.

Pilnīga maksājumu atdalīšana uz vēsturiskās shēmas pamata Vācijā ir izraisījusi vienīgi nelielu liellopu gaļas ražošanas samazinājumu. Tas nozīmē, ka ražošana patiešām ir orientēta uz cenu un tirgus pieprasījumu. Tajā pašā laikā tas ļauj arī secināt, ka tiešais atbalsts savu lomu vēsturiskajā periodā patiešām jau ir izpildījis, un var tikt novirzīts no 1.Pīlāra uz 2.Pīlāru lauku attīstību.

Visjūtāmākās svārstības liellopu gaļas sektorā ir vērojamas Polijā. Netieši saistīto lopbarības PVTM parādīšanās papildinājumā ar būtisku kopējā atbalsta līmeņa pieaugumu ir faktori, kas veicinājuši liellopu gaļas ražošanas attīstību Polijā, tomēr nozīmīgāks iemesls tam ir bijis cenu pieaugums un piena govju skaita samazināšana.

2.1.2.3 Regulas (EK) 1782/2003 69.panta piemērošana

Pašlaik deviņas valstis izmanto iespēju Regulas (EK) 1782/2003 69.panta ietvaros līdz 10% no kāda sektora aploksnēm saistīt ar ražošanu. Tā kā 2008.gadā daļējas maksājumu atdalīšanas princips nodrošina augstāku saistīto tiešmaksājumu līmeni, šī panta piemērošana nav tik aktuāla. Tomēr jau tagad, balstoties uz dalībvalstu izvēļu kvalitatīvu analīzi, var prognozēt, kuras valstis arī turpmāk centīsies saglabāt pēc iespējas lielāku atbalstu no konkurences apstākļu viedokļa Latvijai nozīmīgos laukaugu un liellopu sektoros.

Tabula 2-3 Saistītie maksājumi 2008.gadā

	Saisīto maksājumu aploksne 2008.gadā, milj.EUR	T.sk., saistītie maksājumi saskaņā ar 69.pantu, milj.EUR	Saisīto maksājumu īpatsvars 2013.gada Nacionālajās aploksnēs, %	Nozīmīgākie sektori saistīto maksājumu daļā
FR	2219.6	0	26%	Laukaugi, liellopi
ES	1244.7	106.7	26%	Liellopi, laukaugi
PT	155.2	11.1	25%	Liellopi, aitas
BE	104.7	0	16%	Liellopi
AT	93.1	0	13%	Liellopi
NL	103.2	0	12%	Liellopi
IT	424.2	187.2	10%	Augļi, laukaugi
GR	205.2	100.8	9%	Citrusaugļi, laukaugi
FI	42.3	16.0	7%	Liellopi, laukaugi
SI	10.7	3.7	7%	Liellopi, aitas
SE	40.3	2.9	5%	Liellopi
DK	33.9	0	3%	Liellopi, aitas
UK	29.8	29.8	1%	Liellopi
DE	2.3	0	0%	Apriņi
IE	0	0	0%	
BG*	0	-	0%	
PL	PVTM	-		Laukaugi, tabaka
HU	PVTM	-		Liellopi, tabaka

CZ	PVTM	-	Laukaugi, liellopi
SK	PVTM	-	Laukaugi
LT	PVTM	-	Liellopi, laukaugi
RO*	PVTM	-	Liellopi, piens*
LV	PVTM	-	Laukaugi, liellopi
EE	PVTM	-	Laukaugi, liellopi

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot R1782/2003; * - Bulgārijai un Rumānijai ņemta vērā 2016.gada nacionālā aploksne, saistītie maksājumi par pienu Rumānijai saskaņā ar īpašu vienošanos ar EK.

No Tabula 2-3 ir redzams, ka laukaugu sektorā maksājumus saistīt ieinteresētas varētu būt Francija, Spānija, Itālija, Polija, Grieķija, Čehija, Somija, Slovākija un Baltijas valstis. Šajā sarakstā ietilpst gandrīz visas (izņemot Vāciju) galvenās graudu ražotājas. Tātad šeit ir runa par mērķtiecīgu konkurences apstākļu ietekmēšanu ES tirgū, un tikai Somijas gadījumā tas varētu būt atbalsts ražošanai reģionos, kur savādāk šī darbība varētu būt būtiski apdraudēta.

Liellopu gaļas ražošanu varētu būt gatavi maksimāli atbalstīt vēl lielāks skaits dalībvalstu. Tajā pašā laikā tikai dažām valstīm nozīmīgs īpatsvars ir saistītajam atbalstam aitu, tabakas un augļu sektorā.

2.1.3 Veselības pārbaudes piedāvājuma tiešmaksājumu atdalīšanai novērtējums

2.1.3.1 ES graudu sektors

Saskaņā ar Veselības pārbaudes priekšlikumu daļēji saistītajiem laukaugu tiešmaksājumiem no 2009.gada jābūt pilnībā iekļautiem VM shēmā. Lai novērtētu pilnīgas atdalīšanas efektu uz konkurences apstākļiem graudu tirgū, tiek aprēķināti motivējošie bruto ieņēmumi no kviešiem, pielietojot multiplikatorus, kas aprakstīti nodaļā 2.1.1.

Tabula 2-4, (3) kolonnā ir aprēķināts atbalsta īpatsvars motivējošajos bruto ieņēmumos atbilstoši valstīs pašlaik piemērotajai politikai. (4) kolonnā šis pats rādītājs ir aprēķināts gadījumā, ja visi tiešmaksājumi būtu pilnīgi atdalīti no ražošanas.

Tabula 2-4 Motivējošie bruto ieņēmumi no kviešiem un tiešā atbalsta īpatsvars ES galvenajās ražotājvalstīs un Baltijas valstīs 2007.gadā.

	Motivējošie bruto ieņēmumi no kviešiem, EUR/t	Tiešā atbalsta īpatsvars motivējošajos bruto ieņēmumos no kviešiem, %	Tiešā atbalsta īpatsvars motivējošajos bruto ieņēmumos no kviešiem maksājumu pilnīgas atdalīšanas gadījumā*, %
(1)	(2)	(3)	(4)
FR	220.51	16%	7%
DE	183.49	8%	8%
UK	152.64	7%	7%
PL	191.96	17%	6%
LT	192.25	22%	4%
LV	192.51	7%	3%
EE	160.21	14%	6%

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot EUROSTAT un DG-Agri datus un R1782/2003; * - ar pieņēmumu, ka Jaunajās dalībvalstīs 2007.gadā saistītie PVTM tiek atcelti.

Salīdzinot aprēķinu rezultātus ((3) un (4) kolonnā), var secināt, ka pie pilnīgas maksājumu atdalīšanas pat nepārdalot tiešmaksājumu aploksnes starp dalībvalstīm, atbalsta nozīme ražotāju lēmumos būtiski samazinās un starp dalībvalstīm izlīdzinās.

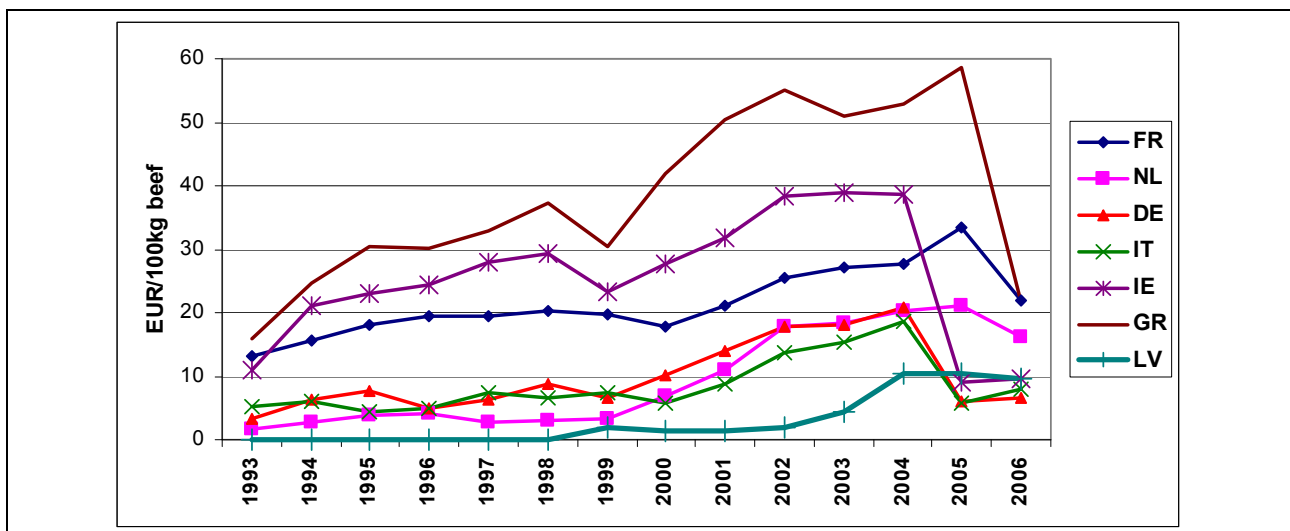
Turklāt augstāka atdalīto maksājumu likme rada ražošanas izmaksu palielinājuma efektu caur zemes cenas un nomas maksas pieaugumu. Tādēļ tas, ka Latvijā pašlaik ir zemāka atdalīto maksājumu likme, no vienas puses rada priekšrocības salīdzinājumā ar, piemēram, Francijas zemniekiem, kuri ražošanas turpināšanai vai paplašināšanai ir spiesti maksāt lielākas naudas summas zemes īpašniekiem. Tomēr šeit ir jāņem vērā, ka atdalīto maksājumu likmei dažādās valstīs ir atšķirīga ietekme uz ražošanas paplašināšanas izmaksām. Ražošanas izmaksu pieauguma slogs ir jūtamāks tajās valstīs, kurās lauksaimniecības zemes cena nav tik augsta. Tā, piemēram, Lielbritānijā, kur atdalīto maksājumu vidējā likme 2007.gadā bija 234 EUR/ha, tās ietekme uz zemes tirgus vērtības (12000 EUR/ha 2004.gadā) pieaugumu būs mazāka nekā Latvijas 32 EUR/ha likmes ietekme uz 1044 EUR/ha zemes cenu.⁵

2.1.3.2 ES liellopu gaļas sektors

Saskaņā ar Veselības pārbaudes priekšlikumu tiek piedāvāts atļaut arī turpmāk saistīt maksājumus ar zīdītājgovīm. Lai novērtētu daļējas atdalīšanas ietekmi uz tirgus konkurences apstākļiem liellopu sektorā, tiks aprēķināts ražošanu motivējošais atbalsts (*policy add-up*), pielietojot multiplikatorus, kas aprakstīti nodaļā 2.1.1.

Attēls 2-3 ir parādīta motivējošā atbalsta (ņemot vērā gan saistītos, gan uz liellopu sektoru attiecināmos atdalītos 1.pīlāra tiešmaksājumus) līmeņa maiņas 1993.-2006.gadā dažādās ES valstīs. Var redzēt, ka konkurences apstākļi ES liellopu gaļas tirgū, kopš dalībvalstīs tikusi ieviesta reformēta politika, ir uzlabojusies, izlīdzinoties motivējošā atbalsta līmenim, kura atšķirības starp dalībvalstīm ir atgriezušās gandrīz tādā pašā intervālā kā tās bija 1993.gadā. tomēr jāuzsver, ka Francijā, kas ir lielākā liellopu gaļas ražotāja ES un kura joprojām saista maksājumus ar zīdītājgovīm, 2006.gadā bija arī visaugstākai motivējošā atbalsta līmenis liellopu sektorā.

Attēls 2-3 Motivējošais atbalsts (politikas *add-up* cenai) liellopu sektorā uz 100kg liellopu gaļas atbilstoši piemērotajām atbalsta shēmām galvenajās ražotājvalstīs – Francijā, Itālijā, Vācijā, un Nīderlandē, Īrijā, Grieķijā un Latvijā

Avots: LVAEI aprēķini

⁵ No LVAEI pētījuma “ Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku attīstības politikas sagaidāmās pārmaiņas – perspektīvais novērtējums Latvijai un Baltijas valstīm” 1.posma rezultātiem 2007.gadā.

Lai ES liellopu gaļas tirgus darbotos līdzvērtīgas konkurences apstākļos, maksājumus no ražošanas būtu jāatdala visās dalībvalstīs, tajā pašā laikā nosakot arī vienādu atdalīto maksājumu likmi. Latvijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem būtu izdevīgi atbalstīt EK priekšlikumu par saistīto maksājumu atcelšanu visās dalībvalstīs pēc iespējas ātrāk, jo kopējā ar ražošanu saistītā naudas summa, kas valstī var ieplūst lauksaimniecības sektorā, Latvijā ir salīdzinoši neliela dēļ zemiem vēsturiskajiem references rādītājiem.

2.1.3.3 Regulas (EK) 1782/2003 69.panta paplašināšana

Priekšlikums par izmaiņām Regulas (EK) 1782/2003 69.pantā, atļaujot 10% no visas nacionālās aploksnes griestiem saistīt kādā sektorā, no konkurences apstākļu viedokļa var izraisīt būtiskas pārmaiņas ES liellopu gaļas tirgū. Tā vietā, lai saglabātu ar zīdītājgovīm saistītās prēmijas, kad pašreizējie tās papildinošie atdalītie maksājumi valstīs ir ļoti atšķirīgā līmenī, valstu lēmums piemērot pārskatīto 69.pantu lielākajā daļā gadījumu atļautu saistīt daudz lielāku maksājumu daļu ar liellopu sektoru. Analizējot galvenās liellopu gaļas ražotājas valstis plus Baltijas valstis, piedāvātie saistītie 100% zīdītājgovju prēmiju vienīgi Francijas gadījumā ir līdzvērtīgi 10% no nacionālās aploksnes griestiem, kas tagad kļūtu pieejami saistīšanai ar liellopu sektoru. Lielākajā daļā analizēto valstu pašreizējās zīdītājgovju aploksnes ir tikai 2-3% no nacionālās aploksnes (skatīt Tabula 2-5).

Tabula 2-5 100% zīdītājgovju un 25% laukaugu aploksņu īpatsvars 2013.gada nacionālās aploksnēs Francijā, Itālijā, Vācijā, Polijā un Baltijas valstīs

	Nacionālā aploksne 2013.gadā, milj.EUR	10% no nacionālās aploksnes, milj.EUR	100% zīdītājgovju aploksne, milj.EUR	100% zīdītājgovju aploksnes īpatsvars nacionālajā aploksnē, %	25% no laukaugu aploksnes, milj.EUR	25% no laukaugu aploksnes īpatsvars nacionālajā aploksnē, %
	(1)	(2)=(1)*0.1	(3)	(4)=(3)/(1)*100%	(5)	(6)=(5)/(1)*100%
FR	8415.6	841.6	756.0	9%	1154.0	14%
IT	4184.7	418.5	124.5	3%	345.3	8%
DE	5774.3	577.4	127.9	2%	905.7	16%
PL	3017.4	301.7	65.1	2%	449.5	15%
LT	377.4	37.7	9.4	3%	48.8	13%
LV	145.6	14.6	3.9	3%	17.5	12%
EE	100.9	10.1	2.7	3%	13.7	14%

Avots: R1782/2003, LVAEI aprēķini

Tas nozīmē, ka liellopu sektorā virzība var notikt nevis uz maksājumu tālāku atdalīšanu, bet gan uz lielāku saistību.

Laukaugu sektorā no jaunā 69.panta piemērošanas negatīvi rezultāti nav sagaidāmi, jo šī panta izmantošana maksājumu saistīšanai nozīmētu mazākas saistīšanas iespējas nekā tās ir pašlaik, jo valstīs nozīmīgāko daļu no visas aploksnes veido tieši laukaugu maksājumi, kuru pieļaujamais 25% saistības koeficients pārsniedz 10% no visas aploksnes.

2.2 Modulācija

Modulācija ir budžeta līdzekļu nodošanas instruments, ar kuru lauksaimnieku tiešajiem maksājumiem no 1.pīlāra piemēro procentuālo samazinājumu un pieejamos budžeta līdzekļus atkārtoti piešķir 2.pīlāra lauku attīstības pasākumiem.

Un modulācija arī ir uzskatāma kā viens no pasākumiem, kas var ietekmēt vienlīdzīgas konkurences apstākļus, jo tai pakļauto saimniecību skaits un konkrētās saimniecības var nesakrist ar lauku attīstības maksājumu pretendentu loku. Finansējums, kas tiek izņemts ārā no 1.pīlāra, samazina tiešmaksājumu summu tikai konkrētām saimniecību, kamēr tā pārdale caur 2.pīlāru padara šo finansējumu teorētiski pieejamu visiem, tomēr jau virzītu citu mērķu sasniegšanai. Gadījumā, ja atbalsts tirgus orientētām saimniecībām dažādās valstīs tiek samazināts atšķirīgā līmenī, tiek izkropļots tirgus. Un gadījumā, ja atbalsts, kas kļūst pieejams agrovīdes pasākumiem un konkurētspējas paaugstināšanai, dažādās valstīs ir atšķirīgā līmenī, tirgus kropļojumi parādās atkārtoti.

Ir būtiski uzsvērt, ka modulācija ietekmē konkrētas saimniecības atkarībā no to kopējās tiešā atbalsta summas, kas tiek saņemts no 1.pīlāra. Valsts saimniecību struktūra ir faktors, kas ietekmē to, cik daudz saimniecības tiks pakļautas modulācijai. Tādēļ vidējā modulācijas likme dalībvalsts līmenī nebūt neatspoguļo vidējo tiešmaksājumu samazinājumu likmi uz saimniecību, kas ir pakļauta modulācijai, un Veselības pārbaudes modulācijas priekšlikums būtu vērtējams tieši dažāda apjoma maksājumu saņēmēju saimniecību grupu griezumā.

2.2.1 Metodoloģija

Uz izdarītās kvalitatīvās analīzes pamata ir izvēlētas kvantitatīvas metodes, kas izmantojamas pašreizējās un nākotnes politikas ietekmes vērtēšanai:

- mikroekonomiska statistiska analīze – modulācijas piedāvājuma ietekmes novērtēšanai dažādās saimniecību grupās atkarībā no saimniecību saņemtā tiešmaksājumu līmeņa.

Lai vērtējums būtu visaptverošs un secinājumus varētu attiecināt ES līmenī, analīzē tiek iekļautas Baltijas valstis, Polija, kā maksājumu un ražošanas ziņā nozīmīgākā Jaunā dalībvalsts, un Vācija un Francija, kā maksājumu un ražošanas ziņā nozīmīgas Vecās dalībvalstis, kuras turklāt piemēro radikāli atšķirīgas VM shēmas – pilnībā atdalītu un maksimāli saistītu tiešmaksājumu shēmu.

Latvijai modulācijas vērtējums tiek veikts 2012. un 2013.gadam.

Pārējām valstīm salīdzinošais vērtējums tiek veikts 2013.gadam, kas ir pirmais gads, kad visas dalībvalstis vienādā līmenī tiek pakļautas modulācijai, un tiek izmantots pieņēmums, ka saimniecību sadalījuma struktūra, salīdzinot ar 2006.gadu, nemainās. To ir būtiski uzsvērt attiecībā uz jaunajām dalībvalstīm, jo līdz ar nacionālās aploksnes 100% līmeņa sasniegšanu 2013.gadā, daļa saimniecību arī atbilstoši pašreizējam ražošanas līmenim ierindotos nākamajā maksājumu grupā. Tomēr precīza saimniecību skaita noteikšanai pieejamā informācija par saimniecību platību struktūru (LIZ ha 2013.gadā ir atdalītās maksājumu likmes piešķiršanas objekts) nav pietiekami detalizēta. Šis pieņēmums neietekmē novērtētās modulācijas summas, bet vidējā summa uz vienu saimniecību ir aprēķināta atbilstoši to skaitam grupā 2006.gadā.

Metodoloģijas pielietojuma secība:

- situācijas analīze – 2006.gada ELVGF Garantijas daļas izmaksas valstu saimniecībās izmaksu summu grupās,

- tiešmaksājumu summu novērtējums saimniecību grupās 2013.gadam (Latvijai arī 2012.gadam),
- modulācijas rezultātā 2013.gadam (Latvijai arī 2012.gadam) samazināto tiešmaksājumu summu aprēķins, vidējās modulācijas likmes novērtējums saimniecību grupā un samazinājuma summas novērtējums vidēji uz vienu saimniecību,
- modulācijas rezultātā 2.pīlārā pieejamo līdzekļu pieejamības novērtējums analizētajās valstīs salīdzinājumā ar pārdales kritērijiem atbilstošo indikatoru līmeni.
-

2.2.2 Situācijas apraksts

Ar 2003. gada reformu ES vienojās par obligāto modulāciju visās ES-15 dalībvalstīs, no 2005. gada to piemērojot ar 3 % likmi, no 2006. gada likmi paaugstinot līdz 4 % un no 2007. gada — līdz 5 %. Tika ieviests arī EUR 5000 robežlīmenis, un summai, kas zemāka par minēto, tiešo maksājumu samazinājumu nepiemēro.

Analizējot DG-Agri informāciju par 2006.gada ELVGF Garantijas daļas izmaksām Francijā, Vācijā, Polijā un Baltijas valstīs izmaksu summu grupās, kas atbilst modulācijai pakļauto saimniecību sadalījumam, var secināt, ka dēļ saimniecību struktūras, ja arī Jaunās dalībvalstis būtu pakļautas šai procedūrai, modulācijas rezultātā pieejamie līdzekļi starp dalībvalstīm būtu atšķirīgi.

Tabula 2-6 2006.gada ELVGF Garantijas daļas izmaksas Baltijas valstīs, Polijā, Vācijā un Francijā sadalījumā pa izmaksu summu grupām

	Saņēmēju saimniecību skaits	Maksājumu summa, tūkst. EUR	vidēji uz saimniecību, EUR	Saņēmēju saimniecību skaits	Maksājumu summa, tūkst. EUR	vidēji uz saimniecību, EUR
	Latvija			Igaunija		
0 - 5 000 EUR	77 610	26 803	345	18 140	10 322	569
>5000 - <100 000 EUR	870	11 284	12 970	970	15 974	16 468
100 000 EUR - <200 000 EUR	2	259	129 500	10	1 336	133 600
200 000 EUR - < 300 000 EUR	0	0	-	0	0	-
300 000 EUR un vairāk	0	0	-	0	0	-
Kopā:	78 482	38 346	489	19 120	27 632	1 445
No tām: >5000 EUR, %, EUR	1.1%	30%	13 237	5.1%	63%	17 663
	Lietuva			Polija		
0 - 5 000 EUR	223 200	71 696	321	1 455 360	644 058	443
>5000 - <100 000 EUR	1 970	28 150	14 289	9 470	139 703	14 752
100 000 EUR - <200 000 EUR	20	2 640	132 000	110	14 775	134 318
200 000 EUR - < 300 000 EUR	0	0	-	18	3 689	204 944
300 000 EUR un vairāk	0	0	-	10	4 793	479 300
Kopā:	225 190	102 486	455	1 464 968	807 018	551
No tām: >5000 EUR, %, EUR	0.9%	30%	15 472	0.7%	20%	16 961
	Vācija			Francija		
0 - 5 000 EUR	192 450	329 322	1 711	145 050	242 348	1 671
>5000 - <100 000 EUR	180 130	3 285 322	18 239	278 060	6 863 888	24 685
100 000 EUR - <200 000 EUR	2 490	345 467	138 742	3 380	417 421	123 497
200 000 EUR - < 300 000 EUR	940	229 826	244 496	150	34 161	227 740
300 000 EUR un vairāk	1 590	860 255	541 041	50	57 921	1 158 420

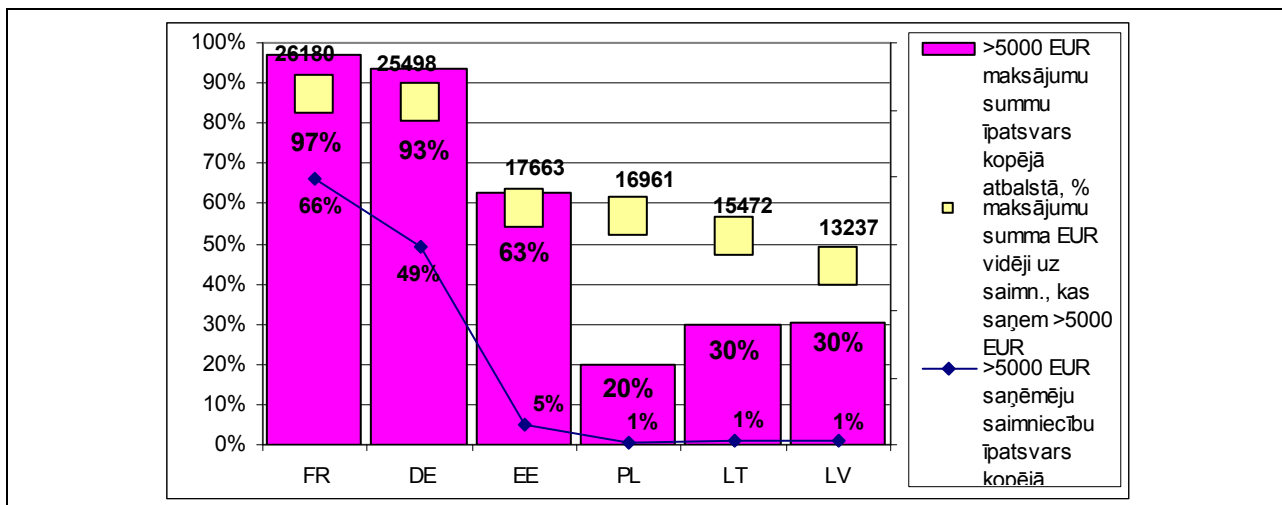
Kopā:	377 600	5 050 192	13 374	426 690	7 615 739	17 848
No tām: >5000 EUR, %, EUR	49.0%	93%	25 498	66.0%	97%	26 180

Avots: DG-Agri, LVAEI aprēķini

Jaunajās dalībvalstīs saimniecību struktūra stipri līdzīga ir Latvijā, Lietuvā un Polijā, kur 2006.gadā vairāk par 5000 EUR tiešmaksājumu uz vienu saimniecību saņēma aptuveni 1% no visiem maksājumu saņēmējiem. Un šajās saimniecībās kopumā nonāca 20%-30% no visiem tiešmaksājumiem. Savukārt Igaunijā vairāk par 5000 EUR tiešmaksājumu uz vienu saimniecību saņēma 5% no visiem maksājumu saņēmējiem, iegūstot 63% visu tiešmaksājumu. Līdz ar to var secināt, ka Igaunijā tiešmaksājumu koncentrācija ir vēl izteiktāka nekā Vācijā vai Francijā, kur attiecīgi 49% un 66% saimniecību, saņemot vairāk par 5000 EUR, apgūst gandrīz visu (attiecīgi 93% un 97%) tiešmaksājumu apjomu.

Tiešmaksājumu koncentrācijas līmenis un vidējā likme uz vienu virs 5000 EUR saņēmēju saimniecību dažādās valstīs ir parādīta arī Attēls 2-4.

Attēls 2-4 Saimniecību, kas 2006.gadā saņēmušas tiešmaksājumus virs 5000 EUR, īpatsvars kopējā saimniecību skaitā, šo maksājumu īpatsvars kopējā atbalstā un izmaksātā vidējā likme uz vienu saimniecību šajā grupā

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot DG-Agri datus

Tiešmaksājumu koncentrācijas līmenis un vidējā likme uz vienu saimniecību 2006.gadā pārējās ES valstīs ir pievienota **Error! Reference source not found.**

2.2.3 Veselības pārbaudes modulācijas piedāvājuma novērtējums

Pakāpeniski paaugstinot pašreizējo obligāto 5% modulācijas likmi par 8 % un pievienojot papildu progresīvu elementu, 2013.gadā saimniecībām par katru saņemto tiešmaksājumu summu intervālu tiek piedāvāts piemērot modulācijas likmes, kas parādītas Tabula 2-7. Turklāt visi no jauna noteiktie modulācijas ieņēmumi paliks tās dalībvalsts rīcībā, kurā tie radušies. ES-15 pilna apjoma jaunās likmes būs sasniegtas 2012.gadā, kad ir paredzēts iedarbināt modulācijas mehānismu arī Jaunajās dalībvalstīs, sākotnēji tajās piemērojot zemākas likmes.

Tabula 2-7 Modulācijas likmes 2008.gadā un Veselības pārbaudes piedāvājums to piemērošanai 2012. un 2013.gadā

ES tiešmaksājumu summu intervāli	2008 (ES-15)	2012 (JDV-10)	2012 (ES-15)	2013 (visas valstis)
0 - 5 000 EUR	0%	0%	0%	0%
>5000 - <100 000 EUR	5%	3%	13%	13%
100 000 EUR - <200 000 EUR	5%	6%	16%	16%
200 000 EUR - < 300 000 EUR	5%	9%	19%	19%
300 000 EUR un vairāk	5%	12%	22%	22%

Avots: Piekšlikums COM(2008) 306/4

2.2.3.1 Latvija

2007.gadā saskaņā ar LAD informāciju platībmaksājumiem bija pieteikušās 77435 saimniecības, kuru rīcībā bija 1659 tūkst.ha LIZ. Pieņemot, ka līdz 2012.gadam saimniecību skaits un to rīcībā esošā zemes platība nemainīsies, atbilstoši nacionālās aplokšnes griestiem var aprēķināt 2012. un 2013.gada teorētisko VPM likmi, kas Latvijai ir attiecīgi 79 un 88 EUR/ha (skat. Tabula 2-8).

Tabula 2-8 VPM atbilstošā platība 2007.gadā un Nacionālā aplokšne un VPM likmes 2012. un 2013.gadā Latvijā

	Nacionālo aplokšņu griesti, tūkst.EUR (R1782/2003, Annex VIII)		VPM atbilstošā platība, tūkst.ha	VPM likme, EUR	
	2012	2013	2007	2012	2013
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)/(3)	(5)=(2)/(3)
Latvija	131 716	145 616	1 659	79	88

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot Regula (EK) Nr. 1782/2003 un LAD datus

Saimniecība netiek pakļauta modulācijai, ja tā saņem tiešmaksājumu summu, kas mazāka par 5000 EUR. Izdalot šo summu ar VPM likmēm, var novērtēt, ka Latvijā 2012.gadā modulācijai netiks pakļautas tās saimniecības, kurās ir ne vairāk par 63 platībmaksājumiem atbilstošiem hektāriem, bet 2013.gadā - ne vairāk par 57 ha.

Lai pēc iespējas precīzāk novērtētu modulācijas ietekmi uz Latvijas saimniecībām 2012. un 2013.gadā, atbilstoši saimniecību platību struktūrai jānosaka katrā maksājumu grupā ietilpstošo saimniecību skaits un to platības. Tiešmaksājumu līmeņiem atbilstošo platību intervāli, katrā grupā ietilpstošās platības un tās deklarējušo saimniecību skaits, kā arī šīm saimniecībām piekirtīgās tiešmaksājumu summas 2012. un 2013.gadam ir parādītas Tabula 2-9.

Tabula 2-9 Tiešmaksājumu līmenis un tam atbilstošā saimniecību platība, saimniecību skaits un tiešmaksājumu summas saimniecību platību grupās Latvijā 2012. un 2013.gadā

Tiešmaksājumu līmenim piemērojamā modulācijas likme	Tiešmaksājumu līmenis	Tiešmaksājumu līmenim atbilstošā platība, ha	Saimniecību skaits platību grupā	Platību grupā ietilpstošo saimniecību kopplatība, ha	Tiešmaksājumu summa platību grupā ietilpstošām saimniecībām, tūkst.EUR
Latvija, 2012					
0%	0 - 5 000 EUR	0-63ha	73974	840374	66739
3%	>5000 - <100 000 EUR	>63 - <1259ha	3392	679562	53968

6%	100 000 EUR – <200 000 EUR	1259 - <2518ha	60	103775	8241
9%	200 000 EUR – < 300 000 EUR	2518 - <3778ha	6	20013	1589
12%	300 000 EUR un vairāk	3778ha un vairāk	3	14838	1178
		Kopā:	77435	1658561	131716
Latvija, 2013					
0%	0 - 5 000 EUR	0 - 57ha	73567	814331	71495
13%	>5000 - <100 000 EUR	>57-<1139ha	3795	700501	61502
16%	100 000 EUR – <200 000 EUR	1139 - <2278ha	60	98877	8681
19%	200 000 EUR – < 300 000 EUR	2278ha - <3417ha	8	22213	1950
22%	300 000 EUR un vairāk	3417ha un vairāk	5	22640	1988
		Kopā:	77435	1658561	145616

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot LAD npublicētu informāciju

Lai gūtu salīdzinājumu saimniecību sagaidāmai tiešmaksājumu saņemšanas struktūrai ar 2005.gadu, kad maksājumu grupā virs 5000 EUR tika izmaksāti 26% no visiem tiešmaksājumiem, un tos saņēma 0,8% no visām saimniecībām (attēlots Tabula 2-6), šāda struktūra ir aprēķināta arī 2012. un 2013.gadam.

Tabula 2-10 Tiešmaksājumu sadalījums Latvijā izmaksu summu grupās 2012. un 2013.gadā.

Latvija	Saņēmēju saimniecību skaits	Maksājumu summa, tūkst. EUR	vidēji uz saimniecību, EUR	Saņēmēju saimniecību skaits	Maksājumu summa, tūkst. EUR	vidēji uz saimniecību, EUR
0 - 5 000 EUR	73 974	66 739	902	73 567	71 495	972
>5000 - <100 000 EUR	3 392	53 968	15 910	3 795	61 502	16 206
100 000 EUR - <200 000 EUR	60	8 241	137 356	60	8 681	144 684
200 000 EUR - < 300 000 EUR	6	1 589	264 894	8	1 950	243 775
300 000 EUR un vairāk	3	1 178	392 785	5	1 988	397 540
Kopā:	77 435	131 716	1 701	77 435	145 616	1 880
No tām: >5000 EUR, %, EUR	4.5%	49%	18 774	5.0%	51%	19 162

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot LAD npublicētu informāciju

Tabula 2-11 aprēķināts, ka atbilstoši saimniecību struktūrai 2012. un 2013.gadā Latvijā aptuveni puse no visiem tiešmaksājumiem tiks izmaksāti saimniecībām, kas tiešmaksājumus saņem vairāk nekā 5000 EUR, un šādu saimniecību īpatsvars kopējā skaitā būs aptuveni 5,0%.

Aprēķinot, cik lielas summas tiks pakļautas konkrētai modulācijas likmei, ir jāņem vērā, ka arī katras atsevišķas saimniecības saņemtie tiešmaksājumi tiek sadalīti pa līmeņiem, un atbilstoši tiem tiek diferencēti piemērotas modulācijas likmes. Piemēram, pirmie 5000 EUR nevienai saimniecībai nebūs pakļauti modulācijai, nākamai tiešmaksājumu summai, kumulatīvi sasniedzot 100000 EUR līmeni, 2012.gadā tiks piemērota 3% modulācijas likme, u.t.t. Tiešmaksājumu summu sadalījums Latvijā atkarībā no tiem piemērojamām modulācijas likmēm 2012. un 2013.gadā ir parādīts Tabula 2-11.

Tabula 2-11 Tiešmaksājumu summu sadalījums atbilstoši to līmenim piemērojamām modulācijas likmēm Latvijā 2012. un 2013.gadā

	Modulācijas likmēm pakļautās tiešmaksājumu summas 2012.g., tūkst.EUR					Kopā:
	0%	3%	6%	9%	12%	
0 - 5 000 EUR	66739	0	0	0	0	66739
>5000 - <100 000 EUR	16960	37008	0	0	0	53968
100 000 EUR – <200 000 EUR	300	5700	2241	0	0	8241
200 000 EUR – < 300 000 EUR	30	570	600	389	0	1589
300 000 EUR un vairāk	15	285	300	300	278	1178
Kopā:	84044	43563	3141	689	278	131716
	Modulācijas likmēm pakļautās tiešmaksājumu summas 2013.g., tūkst.EUR					Kopā:
	0%	13%	16%	19%	22%	
0 - 5 000 EUR	71495	0	0	0	0	71495
>5000 - <100 000 EUR	18975	42527	0	0	0	61502
100 000 EUR – <200 000 EUR	300	5700	2681	0	0	8681
200 000 EUR – < 300 000 EUR	40	760	800	350	0	1950
300 000 EUR un vairāk	25	475	500	500	488	1988
Kopā:	90835	49462	3981	850	488	145616

Avots: LVAEI aprēķini

Tabula 2-12 ir parādītas vidējās modulācijas likmes tiešmaksājumu līmenim atbilstošās saimniecību grupās un tiešmaksājumu samazinājums vidēji uz vienu saimniecību Latvijā.

Tabula 2-12 Modulācijas piedāvājuma ietekmes Latvijā novērtējums 2012. un 2013.gadā

2012.gads	Tiešmaksājumu samazinājums modulācijas rezultātā, tūkst.EUR					Kopā :	Vidējā modulācijas likme tiešmaksājumu līmenim atbilstošajā saimniecību grupā	Tiešmaksājumu samazinājums modulācijas rezultātā vidēji uz vienu saimniecību grupā, EUR
	0%	3%	6%	9%	12%			
0 - 5 000 EUR	0	0	0	0	0	0	0%	0
>5000 – <100 000 EUR	0	1110	0	0	0	1110	2.1%	327
100 000 EUR – <200 000 EUR	0	171	134	0	0	305	3.7%	5091
200 000 EUR – < 300 000 EUR	0	17	36	35	0	88	5.5%	14690
300 000 EUR un vairāk	0	9	18	27	33	87	7.4%	28984
Kopā:	0	1307	188	62	33	1591	1.2%	21
2013.gads	Tiešmaksājumu samazinājums modulācijas rezultātā, tūkst.EUR					Kopā :	Vidējā modulācijas likme tiešmaksājumu līmenim atbilstošajā saimniecību grupā	Tiešmaksājumu samazinājums modulācijas rezultātā vidēji uz vienu saimniecību grupā, EUR
	0%	13%	16%	19%	22%			
0 - 5 000 EUR	0	0	0	0	0	0	0%	0
>5000 – <100 000 EUR	0	5528	0	0	0	5528	9.0%	1457
100 000 EUR –	0	741	429	0	0	1170	13.5%	19499

<200 000 EUR								
200 000 EUR – < 300 000 EUR	0	99	128	67	0	293	15.0%	36667
300 000 EUR un vairāk	0	62	80	95	107	344	17.3%	68809
Kopā:	0	6430	637	162	107	7336	5.0%	95

Avots: LVAEI aprēķini

Lai gan vidējā modulācijas likme visā sektorā dēļ saimniecību struktūras Latvijā ir zema (2012. un 2013.gadā attiecīgi 1,2% un 5,0%, skat. Tabula 2-12), tomēr lielāko saimniecību grupās, kas tiešmaksājumos saņems vairāk par 100000 EUR, jāņem vērā, ka šajās saimniecībās modulācijas likme pārsniegs sektora vidējo samazinājuma likmi aptuveni trīs reizes.

Apvienojot visas trīs lielākās maksājumu grupas vienā (kas saņem virs 100000 EUR kurām tiek piemērots modulācijas progresīvais elements), vidējais sagaidāmais tiešmaksājumu samazinājums uz vienu saimniecību ir 24758 EUR un tas veido vidējo likmi 14,3%.

2.2.3.2 Modulācijas piedāvājuma novērtējums Baltijas valstīm salīdzinājumā ar pārējām dalībvalstīm

Pirms analizēt modulācijas piedāvājuma ietekmi uz jaunajām dalībvalstīm ir jāapskata ELVGF izmaksu 2005.gadā salīdzinājums ar nacionālo aplokšņu griestiem 2013.gadā. Jo vecajām dalībvalstīm ir stabilāka saimniecību struktūra ne tikai atbilstoši ražošanas līmeņu sadalījumam, bet arī tiešmaksājumu ziņā, tādēļ ka jaunās dalībvalstis tikai 2013.gadā būs sasniegušas 100% ES atbalsta līmeni. Tabula 2-13 ir parādīts 2005.gada izmaksu izmaksu īpatsvars 2013.gada maksājumu aploksnēs. Jo mazāks šis īpatsvars, jo saimniecību struktūras maiņas rezultātā iespējamās lielākas novirzes no 2013.gadam aprēķinātajiem modulācijas cipariem.

Tabula 2-13 EVLGF izmaksas 2006.gadā salīdzinājumā ar 2013.gada nacionālajām aploksnēm

	Nacionālās aploksnēs griesti 2013.gadā, tūkst. EUR	2006.gada izmaksu īpatsvars 2013.gada aploksnē, %	Saimniecību skaits 2007.gadā, tūkst.	2006.gada tiešmaksājumu saņēmēju skaita īpatsvars saimniecību kopskaitā, %
FR	8415555	90%	567.14	75%
DE	5774254	87%	389.88	97%
PL	3017407	27%	2390.96	61%
LT	377360	27%	230.27	98%
LV	145616	26%	107.75	73%
EE	100900	27%	23.34	82%

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot DG-Agri un EUROSTAT datus un R1782/2003

Turpmākajās tabulās (sākot no Tabula 2-14) analizētajām valstīm ir parādīts aprēķinātais modulācijas rezultātā sagaidāmais tiešmaksājumu samazinājums 2013.gadam. Samazinājums ir aprēķināts gan visa sektora līmenī, gan saimniecību grupās, gan vidēji uz vienu saimniecību katrā maksājumu grupā, un attiecīgi ir noteikta faktiski piemērojamā vidējā modulācijas likme, kas parādīta kā modulēto summu īpatsvars nacionālajās aploksnēs.

Veselības pārbaudes piedāvājums paredz, ka visi no jauna noteiktie modulācijas ieņēmumi paliks tās dalībvalsts rīcībā, kurā tie radušies. Tas nozīmē, ka no ES-15 modulācijas rezultātā radītajiem līdzekļiem pārdalei tiek pakļauti tikai tie, kas līdzvērtīgi pašreizējam 5% modulācijas līmenim, savukārt Jaunajām dalībvalstīm vispār tiek liegta iespēja piedalīties šo maksājumu pārdalē – visi

modulācijas rezultātā izdarīties tiešmaksājumu samazinājumi paliek dalībvalsts rīcībā, taču tā nevar pretendēt arī uz ES-15 radušos līdzekļu pārdali.

Igaunijai līdzīgi kā Latvijai modulācijas ietekme ir novērtēta, pārgrupējot saimniecības atbilstoši to 2007.gada platību struktūrai, un sagaidāmais modulācijas efekts ir parādīts Tabula 2-14.

Tabula 2-14 Modulācijas piedāvājuma ietekmes Igaunijā novērtējums 2013.gadā

Modulācijas likme tiešmaksājumu summu intervālā, %	ES tiešmaksājumu summas vienai saimniecībai	Tiešmaksājumu samazinājuma summa saimniecību grupā, tūkst. EUR	Faktiskā vidējā modulācijas likme saimniecību grupā, %	Vidējā tiešmaksājumu samazinājuma summa vienai saimniecībai, EUR
0%	0 - 5 000 EUR	0	0%	0
13%	>5000 - <100 000 EUR	4 959	10%	1 878
16%-22%	100 000 EUR un vairāk	4 545	15%	26 120
	Sektorā	9 504	9.4%	531

Avots: LVAEI aprēķini saskaņā ar piekšlikumu COM(2008) 306/4, izmantojot DG-Agri datus

Aprēķini liecina, ka saimniecību izmaksu grupā virs 100000 EUR modulācijas efekts būs ļoti līdzīgs Latvijai, taču Igaunijā ir daudz vienmērīgāka saimniecību struktūra, tāpēc visa sektora vidējais modulācijas koeficients un samazinājuma likme gandrīz divas reizes pārsniedz Latvijas skaitļus. Tā kā gan Latvijas, gan Igaunijas gadījumā modulācijas rezultātā samazinātās summas pilnībā ir pieejamas tajā pašā dalībvalstī, vienmērīgāka saimniecību struktūra ir vērtējama pozitīvi, jo šo summu saņēmēji ir arī pārsvarā to maksātāji.

Pārējām valstīm detalizētu datu pieejamības trūkuma dēļ tiks izmantota novērtējuma pieeja, kurā tiešmaksājumu summu sadalījums saimniecību grupās tiek izdarīts nevis atbilstoši katras saimniecības platību struktūrai, bet proporcionāli nacionālo aplokšņu pieaugumam 2013.gadā, salīdzinot ar 2006.gadu.

Lietuvā 2006.gadā tiešmaksājumus saņēma 98% no visām saimniecībām.

Tabula 2-15 Modulācijas piedāvājuma ietekmes Lietuvā novērtējums 2013.gadā

Modulācijas likme tiešmaksājumu summu intervālā, %	ES tiešmaksājumu summas vienai saimniecībai	Tiešmaksājumu samazinājuma summa saimniecību grupā, tūkst. EUR	Faktiskā vidējā modulācijas likme saimniecību grupā, %	Vidējā tiešmaksājumu samazinājuma summa vienai saimniecībai, EUR
0%	0 - 5 000 EUR	0	0%	0
13%	>5000 - <100 000 EUR	12 194	12%	6 190
16%-22%	100 000 EUR un vairāk	1 766	18%	88 277
	Sektorā	13 960	3.7%	62

Avots: LVAEI aprēķini saskaņā ar piekšlikumu COM(2008) 306/4, izmantojot DG-Agri datus

Saimniecību struktūras nevienmērīgums Lietuvas gadījumā parāda vidējo modulācijas likmi sektorā 3,7%, kamēr vidējais modulācijas samazinājums lielo saimniecību grupā ir augstāks nekā Latvijā un Igaunijā un vienai saimniecībai vidēji veido aptuveni 88 tūkst.EUR. Analizējot datus par Poliju (skat. Tabula 2-16), šī struktūras atšķirība izpaužas vēl krasāk.

Ja salīdzina vidējo tiešmaksājumu samazinājumu summu vienai saimniecībai Lietuvā un Polijā ar Vācijas un Francijas, jāsecina, ka nevienmērīgās struktūras dēļ šo abu valstu saimniecības, kas pakļautas modulācijai, vidēji nāksies šķirties no lielākas summas. Savukārt visa sektora līmenī, ja

analizē arī to saimniecību maksājumus, kas netiek pakļauti modulācijai, visās jaunajās dalībvalstīs gan procentuālais līmenis, gan vidējā samazinājuma summa ir daudz zemāka.

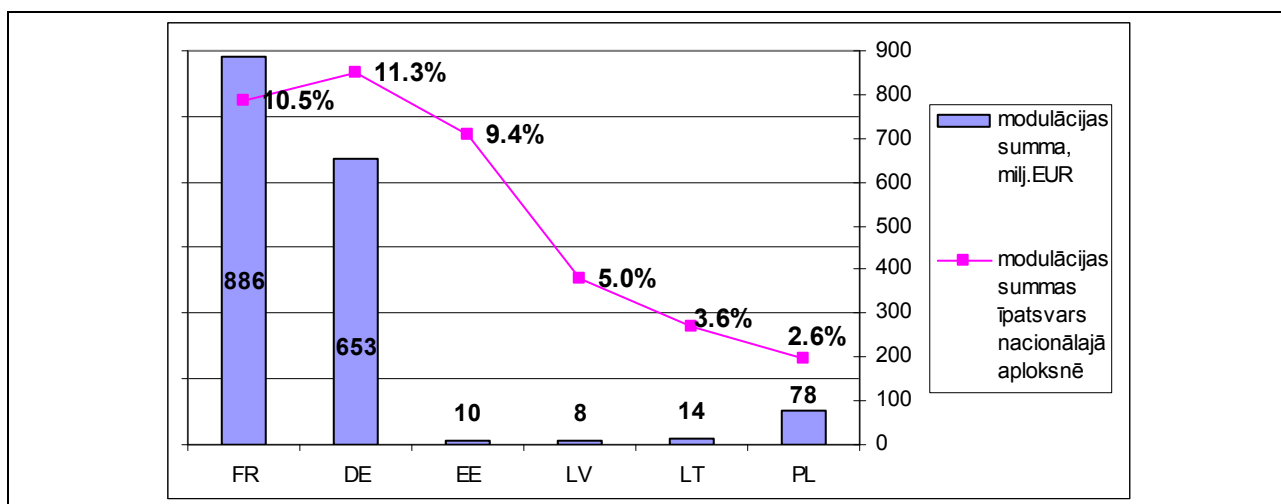
Tabula 2-16 Modulācijas piedāvājuma ietekmes Polijā, Francijā un Vācijā novērtējums 2013.gadā

Modulācijas likme tiešmaksājumu summu intervālā, %	ES tiešmaksājumu summas vienai saimniecībai	Tiešmaksājumu samazinājuma summa saimniecību grupā, tūkst. EUR	Faktiskā vidējā modulācijas likme saimniecību grupā, %	Vidējā tiešmaksājumu samazinājuma summa vienai saimniecībai, EUR
Polija				
0%	0 - 5 000 EUR	0	0%	0
13%	>5000 - <100 000 EUR	61 749	12%	6 521
16%-22%	100 000 EUR un vairāk	16 557	19%	119 977
	Sektorā	78 306	2.6%	53
Francija				
0%	0 - 5 000 EUR	0	0%	0
13%	>5000 - <100 000 EUR	805 278	11%	2 896
16%-22%	100 000 EUR un vairāk	80 338	14%	22 441
	Sektorā	885 615	10.5%	2 076
Vācija				
0%	0 - 5 000 EUR	0	0%	0
13%	>5000 - <100 000 EUR	371 241	10%	2 061
16%-22%	100 000 EUR un vairāk	281 705	17%	56 116
	Sektorā	652 945	11.3%	1 729

Avots: LVAEI aprēķini saskaņā ar piekšlikumu COM(2008) 306/4, izmantojot DG-Agri datus

Kopsavilkums modulācijas piedāvājuma nosacījumu sagaidāmai faktiskai piemērošanas intensitātei dažādās valstīs ir attēlots Attēls 2-5.

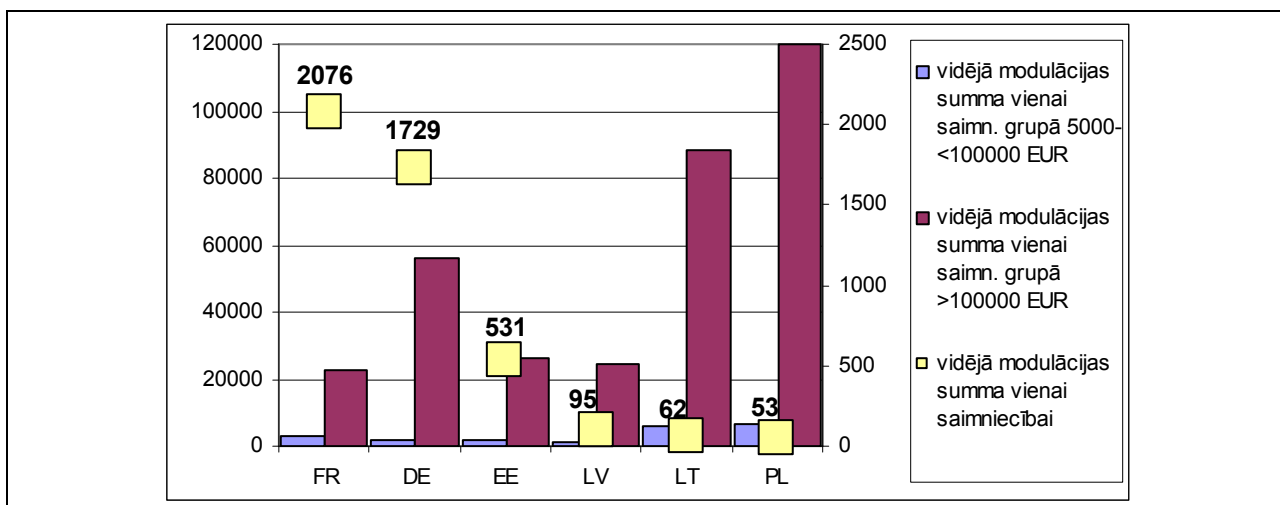
Attēls 2-5 Modulācijas summa milj.EUR un tās īpatsvars nacionālajās aploksnēs 2013.gadā

Avots: LVAEI aprēķini saskaņā ar piekšlikumu COM(2008) 306/4, izmantojot DG-Agri datus

Būtisks secinājums – valstīs, kurās notiek saimniecību pārstrukturizācijas process un pieņemot, ka modulācijas līdzekļi starp valstīm praktiski netiek pārdalīti, nav atbalstāma progresīvās modulācijas likmes piemērošana, jo tā rada nevienmērīgu modulācijas slogu uz saimniecībām. Attēls 2-6 ir parādīts, ka vecajās dalībvalstīs sagaidāmais modulācijas maksājums lielo saimniecību grupā ir zemāks nekā, piemēram, Lietuvā vai Polijā.

Attēls 2-6 Videjā modulācijas summa EUR vienai saimniecībai 2013.gadā

Avots: LVAEI aprēķini saskaņā ar piekšlikumu COM(2008) 306/4, izmantojot DG-Agri datus

2.2.3.3 Modulācijas līdzekļu pārdale

Veselības pārbaudē netiek piedāvātas nekādas progresīvas izmaiņas maksājumu izlīdzināšanā starp visām dalībvalstīm, kaut arī ir pateikts, ka modulācijas rezultātā radusies starp ES-15 valstīm pārdalāma summa tiek starp šīm valstīm sadalīta proporcionāli trīs kritērijiem:

- Lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība,
- Nodarbinātība lauksaimniecībā,
- IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes.

Tabula 2-17 ir parādītas 2013.gadam novērtētās modulācijas summas analizētajās valstīs, kā arī modulācijas līdzekļu sadalei izmantojamo indikatoru pašreizējais līmenis. Lai novērtētu, vai modulācijas rezultātā valstī caur 2.pīlāru pieejamā finansējuma līmenis ir adekvāts sadalei noteikto indikatoru līmenim, modulācijas summām kā deflators tiek piemērots IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes, pēc tam šī ar deflatoru koriģētā summa tiek atiecināta uz abiem pirmajiem kritērijiem ((11)-(13) rinda).

Tabula 2-17 Modulācijas summu sadales kritērijus raksturojošo indikatoru līmenis un pieejamo modulācijas līdzekļu attiecinājums uz tiem Polijā, Vācijā un Baltijas valstīs

		Latvija	Lietuva	Igaunija	Polija	Vācija
Saimniecību skaits (pieteikušās subsīdijām 2005.gadā)	(1)	68091	238160	18967	1386134	330640
Lauksaimniecības produkcijas izlaide ražotāju cenās, milj.EUR, (2006)	(2)	668	1312	433	14979	39765
Kritēriji modulācijas summu sadalei (COM(2008) 306 final)						
LIZ, 1000 ha, (2006)	(3)	1734	2791	764	15941	16951
lauksaimniecībā nodarbinātie, 1000, (2006)	(4)	122	184	31	2799	860
IKP/ uz iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes, ES27=100, (2007)	(5)	58.0	60.3	72.1	53.6	113.2

Modulācijas summas, kas pieejamas 2013.gadā, tūkst.EUR	(6)	7336	11655	9504	75677	644894
EUR/ha LIZ	(7)=(6)/(3)	4.23	4.18	12.44	4.75	38.04
EUR/nodarbināto lauksaimniecībā	(8)=(6)/(4)	59.97	63.26	304.63	27.04	749.92
EUR/saimniecību	(9)=(6)/(1)*1000	107.74	48.94	501.08	54.60	1950.44
EUR/ l/s izlaides vērtību	(10)=(6)/(2)	10.97	8.88	21.93	5.05	16.22
Modulācijas summas pārrēķinātas atbilstoši IKP /uz iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes, tūkst.EUR	(11)=(6)/(5)*100	12648	19329	13182	141188	569694
EUR/ha LIZ	(12)=(11)/(3)	7.30	6.93	17.26	8.86	33.61
EUR/nodarbināto lauksaimniecībā	(13)=(11)/(4)	103.39	104.91	422.51	50.45	662.48
EUR/ l/s izlaides vērtību	(14)=(11)/(2)	18.92	14.73	30.42	9.43	14.33

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot EUROSTAT datus un Komisijas priekšlikumus Veselības pārbaudei

Tabula 2-17 rezultāti parāda, ka līdzekļi, kas no 2.pīlāra ir pieejami ES-15 un Jaunajās dalībvalstīs neatbilst noteiktajiem kritērijiem modulācijas rezultātā radušās naudas pārdelei. Līdz ar to no konkrētas saimniecības viedokļa raugoties, modulācijas mehānisms tiek piemērots pēc vienādiem principiem, savukārt iespēja saņemt finansējumu no 2.pīlāra dažādās valstīs netiek piemērota līdzvērtīgi kritērijus raksturojošo indikatoru līmenim. Salīdzināmā vērtībā modulācijas līdzekļi, kas pieejami uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto, Igaunijā ir aptuveni divas trešdaļas no Vācijā pieejamās summas ((13) rinda), Latvijā un Lietuvā – aptuveni viena sestdaļa, savukārt Polijā – aptuveni viena trīspadsmitā daļa.

No lauku attīstības mērķu sasniegšanas viedokļa ir mazas iespējas vienādot IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes vai samazināt lauksaimniecībā nodarbināto skaitu, nesāņemot papildus atbalstu no kopējiem modulācijas rezultātā visā ES iegūtiem līdzekļiem.

3 Tirdzniecības intervences mehānismu pārveide „drošības tīklā” – risku vadības politikas izveide KLP ietvaros

Safety net burtiskais tulkojums – drošības tīkls. Faktiski - lauksaimniecības politikas veidošanā un izskaidrošanā izmantots žargona jēdziens.

Būtība: tas ir lauksaimniecības ražošanas risku vadības sistēmas elements, kura mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz lauksaimniecības ražošanas uzņēmumu ienākumiem, ko izraisa divi faktori:

- tirgus riski;
- dabas apstākļu radītie papildus ražas zaudējumi

Kā valsts politikas instrumenta **ieviešanas pamatojums ir dažas ražošanas īpatnības, kas lauksaimniecību atšķir no citu nozaru ražošanas:**

- zemā pieprasījuma elastība- jau nelielas (varbūt tikai līdz 10 %) piedāvājuma pārmaiņas tirgū var radīt ļoti lielas tirgus cenu svārstības (varbūt pat vairākkārtīgu cenu palielinājumu vai samazinājumu) ierobežotās patērētāju vajadzības pēc kāda konkrēta pārtikas produkta (vai pārtikas vispār) ietekmē;
- laika apstākļu (un klimatisko apstākļu vispār) lielā ietekme uz produkcijas ieguves apjomiem- neraža tikai atsevišķos reģionos var radīt būtisku produkta piedāvājuma samazinājumu tirgū;
- ilgais reakcijas laiks – no lēmuma pieņemšanas par ražošanas attīstību augkopībā – vismaz gads līdz reakcijai tirgū, lopkopībā - pat līdz 3 un vairāk gadiem, piemēram, piena ražošanas palielināšanai;
- sarežģīta vai pat neiespējama produkcijas ilgstoša uzglabāšana- Daudzi lauksaimniecības produkti paredzētajā veidā vispār nav ilgstoši uzglabājami (piemēram, tomāti, piens) vai to uzglabāšana ir dārga (gaļas, piena komponentālā, arī labības uzglabāšana);
- ātra, pat ķēdes reakcija ražošanas samazināšanas lēmumu pieņemšanai.

Kā praksē izpaužas *Drošības tīkls*?

Drošības tīkla pamatideja – mazināt tirgus (un vairākās valstīs – arī klimatisko) risku ietekmi uz ražošanas straujas samazināšanas lēmumu pieņemšanas vajadzību.

Attēls 3-1 Drošības tīkla instrumenti

Avots: LVAEI

Iespējami divi principiāli atšķirīgie risinājumi.

3.1 Kompleksā tirgus un laika apstākļu radītā ienākumu zaudējuma riska mazināšana.

Tiek izmantota, piemēram, ASV.

Būtība. Ievērojot, ka klimatisko apstākļu ietekmē notikusī produkcijas apjomu samazināšanās bieži izraisa cenu palielināšanos, bet īpaši labu laika apstākļu esamība var izraisīt pārprodukciju, sistēma cenšas tieši iedarboties uz galarezultātu – ražotāju ienākumu stabilitāti. Un tiek izveidota *ienākumu stabilizēšanas sistēma, tirgus sniegto ienākumu ārkārtas samazināšanas gadījumā daļu no starpības kompensējot no centralizētiem resursiem.*

Faktiski tā ir kompleksā ražotāju ienākumu apdrošināšanas sistēma un, vismaz teorētiski, vislabāk atbilst definētajam mērķim – novērst tirgus nepamatotas ražošanas svārstības, radot pamatu stabilai efektīvas ražošanas attīstīšanai.

Īpašais pluss – zaudējumos tiek ievērtētas arī papildus ražošanas izmaksas, kas radušās no sliktu laika apstākļu radītām papildus darbībām.

Īpašais mīnuss – Vajadzīga precīza ienākumu un ražošanas un tirgus novērošanas sistēma visā tirgus telpā. Uz valsts pleciem īpašos tirgus krīzes gadījumos var nonākt lielāks finansu slogs kā tā spēj pacelt. Mazina ražotāju vispārējo vēlmi ietaupīt, tādējādi efektīvizējot ražošanu.

3.2 Dalītā tirgus un laika apstākļu radītā ienākumu zaudējuma mazināšana ar tiešiem kompensācijas maksājumiem

Tiek izmantota vairumā citu pasaules valstu, arī ES KLP.

Būtība. Dalīta pieeja ražotāju ienākumu iespējamā samazinājuma mazināšanai-

- tirgus piedāvājuma pārpalikumu (kas radies no neplānoti laba ražošanas apstākļu kopuma, vai kāda īslaicīga pieprasījuma samazinājuma) un tā radīto tirgus cenu samazināšanās ķēdes reakciju samazina (vai likvidē) ar tirgus intervences pasākumiem;
- laika (klimatisko) apstākļu ietekmē radušos zaudējumus (neiegūtu ražu vai būtiski mazāku tās apjomu nevar pārdot) kompensē ar kādu no laika apstākļu radīto riskzaudējumu kompensēšanas sistēmām.

Īpašais pluss – valsts var izvēlēties intervences apjomu katrā iespējamo zaudējumu gadījumā, selektīvi veidojot kompensācijas un citus atbalsta instrumentus.

Īpašais mīnuss – katrs atsevišķais pasākums būtībā ir vesela sistēma, un tādējādi veidojas ļoti komplikēts mehānisms, ar brīžiem pretrunīgu ietekmi. Mazina privātā sektora lomu reakcijā uz tirgus pieprasījuma reālajām pārmaiņām.

3.2.1 Laika apstākļu radīto risku vadība

Principā izšķir divus pasākumu veidus laika apstākļu radīto riskzaudējumu mazināšanai. Bet abi tie saistās ar neiegūtu ražu vai būtiski mazāku tās apjomu. Cītiem vārdiem- strādā uz to ražotāju daļu, kuriem laika apstākļi principā ir atņēmuši produkciju vai samazinājuši tās apjomu būtiski

vairāk kā citiem ražotājiem, un tādējādi šie ražotāji nevar gūt kompensāciju no tirgus, pārdodot palikušo produkcijas apjomu par augstākām cenām, kas tādas var būt, ja ir būtiski mazāks kopējais produkta piedāvājums tirgū.

3.2.1.1 Risku mazināšana un/vai novēršana

Pie šīs grupas pieder pasākumi, kas veicina modernu ražošanas tehnoloģiju ieviešanu, papildus investīcijas produkcijas novākšanas un pirmapstrādes tehnoloģijās, laistīšanas un meliorācijas sistēmās. Pasākumu rezultātā zaudējumi pie līdzīgām laika apstākļu svārstībām ir mazāki vai to vispār nav.

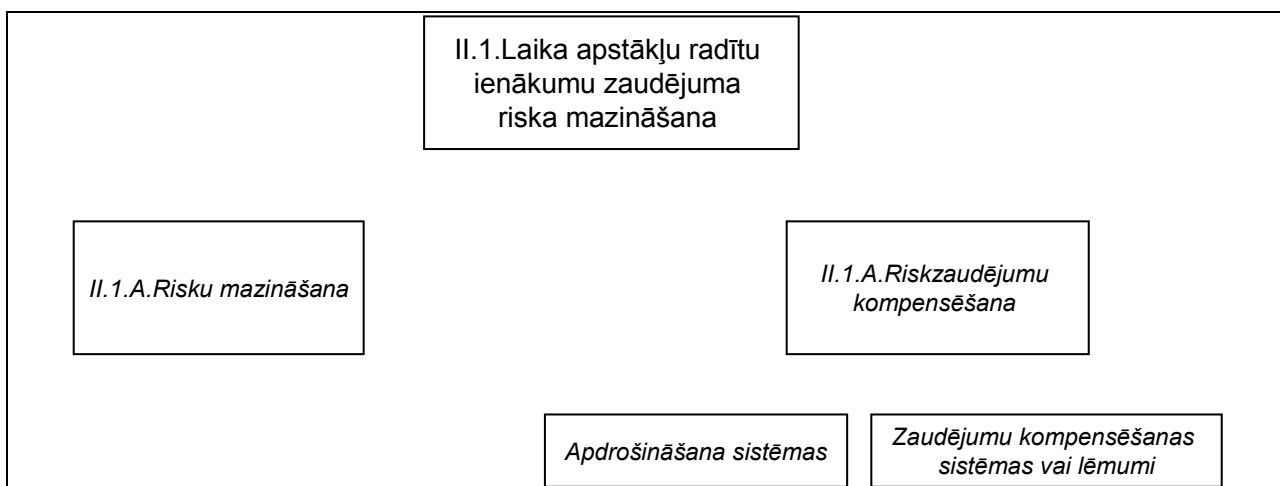
Tomēr pielietojuma iespējas atklāta lauka ražošanai ir ierobežotas.

3.2.1.2 Riskzaudējumu kompensēšana

Principā izšķir divas sistēmas

- Apdrošināšanas sistēmas, kas radušos zaudējumus finansē no apdrošināšanas fondiem, kuru veidošanā lielākā vai mazākā mērā var piedalīties arī valsts.
- Zaudējumu kompensēšanas sistēmas vai lēmumi - politiski lemjamas kompensācijas (saskaņā ar prognozējamu lēmumu pieņemšanas sistēmu vai atsevišķiem – neprognozējamiem lēmumiem)

Attēls 3-2 Drošības tīkla instrumenti – laika apstākļu radītu ienākumu risku vadība

Avots: LVAEI

3.2.2 Tirgus intervence

Klasisks ražotāju ienākumu regulēšanas instrumentu kopums, ar ko valsts ietekmē tirgus cenu līmeni un ražotājiem, kuri strādā tirgus ekonomikas sistēmās. Balstās uz piedāvājuma regulēšanu, pamatojoties uz klasisko tirgus līdzsvara principu, kur tirgus cenu līmeni nosaka pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvara punkts. Izšķir (izmanto) vairākus tirgus intervences pasākumu veidus.

3.2.2.1 Privātā uzglabāšana

Instrumenti īslaicīgai produkta izņemšanai no tirgus. Valsts finansē daļu no produkta ilgstošas uzglabāšanas izmaksām. Bet produkts paliek privātā tirgus dalībnieka īpašumā. Un lēmumu par

produkta pārdošanas iesaldēšanu pieņem privātais tirgus dalībnieks. Sistēma var būt efektīva produkta piedāvājuma sezonālo svārstību ietekmes mazināšanai. Nav efektīvas nozīmes, ja piedāvājuma pārpalikums veidojas kā pastāvīga kategorija. Šajā gadījuma rada vien papildus izmaksas.

3.2.2.2 Intervences iepirkums

Arī instruments īslaicīgai produkta izņemšanai no tirgus. Atšķirībā no iepriekšējā produkts pāriet no privātā tirgus dalībnieka valsts īpašumā. Un lēmumu par produkta tālāko likteni pieņem valsts struktūras. To vai nu laižot tirgū, kad privātais piedāvājums sāk mazināties, vai eksportējot (ar vai bez eksporta atbalsta). Būtībā arī šī sistēma var būt efektīva tikai produkta piedāvājuma sezonālo svārstību ietekmes mazināšanai. Nav efektīvas nozīmes, ja piedāvājuma pārpalikums veidojas kā pastāvīga kategorija. Šajā gadījuma rada vien papildus izmaksas.

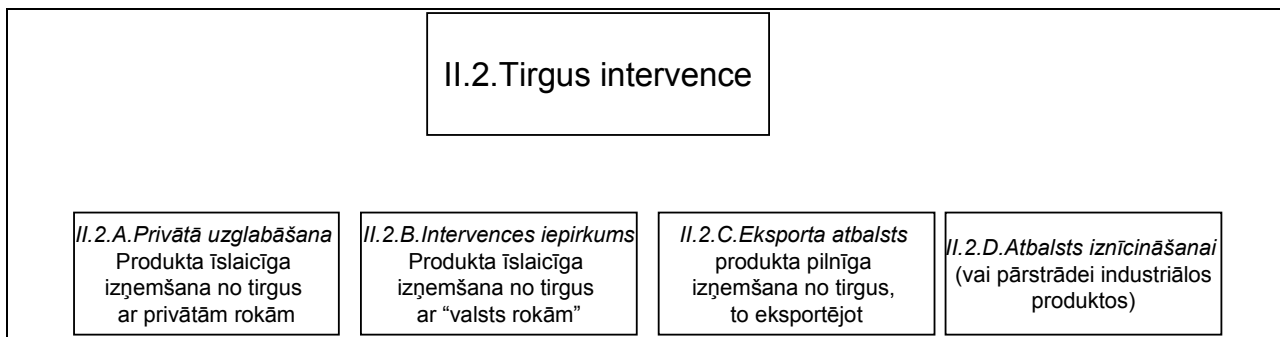
3.2.2.3 Eksporta atbalsts

Faktiski te arī izšķiramas divi pamatinstrumenti –

- eksporta atmaksas (subsīdijas) – galvenokārt ES izmantotais instruments piena, gaļas tirgos, bet agrāk arī laukaugu tirgos.
- eksporta veicināšanas programmas – mārketinga pasākumi, eksporta kredīta vai „humānās palīdzības” programmas. Pēdējo divu kombinācija īpaši iecienīta kā ASV eksporta veicināšanas instruments.

Līdztekus virknei iespējamo pozitīvo īpašību – būtiskākie mīnusi- ilgākā termiņā rada privātajam sektoram ilūziju par tirgus neierobežotību un pārliet uz valsts pleciem piemērošanos pasaules tirgus cenu līmenim, kas, līdztekus citam, pasaules tirgus liberalizācijas procesa ietvaros tiek būtiski ierobežots.

Attēls 3-3 Drošības tīkla instrumenti – tirgus intervence

Avots: LVAEI

3.2.2.4 Atbalsts iznīcināšanai

Produktiem, kuru pieprasījums arī pasaules tirgos nespēj apmierināt piedāvājumu (piemēram, vīns, graudi, rapšu eļļas), vai kuru uzglabāšana vai nogādāšana līdz patērētājam ir tehniski neiespējama – izmanto tirgus intervences pasākumu atbalsta produkta iznīcināšanai (vai pārstrādei industriālos produktos) formā – ES atbalsts tomātu pārstrādei pastā, arī metanola etanola ražošana no vīna un/vai graudiem, citas bioenerģijas ražošanas programmas.

Var būt efektīvs starpgadu ražošanas svārstību gadījumos, lai dzēstu kāda īpaši labvēlīga gada iespējamo ietekmi uz tirgus cenu kritumu. Tomēr rada pastāvīgas pārprodukcijas risku. Un tādējādi – pastāvīgu izdevumu posteni valstij.

4 ES lauksaimniecības un lauku budžets

4.1 2007.-2013.gada plānošanas perioda budžeta izlietojuma iespējamās pārmaiņas KLP vidēja termiņa pārskata ietekmē

2007.-2013.gada plānošanas perioda lauksaimniecības un lauku budžeta apjoms ir nemainīgs, taču ir analizējama tā iespējamā pārdale starp abiem pīlāriem, kuras piedāvājums jau ietverts Veselības pārbaudes modulācijas priekšlikumā.

Veselības pārbaudes modulācijas piedāvājuma rezultātā potenciāli radušies līdzekļi atbilstoši 2.2.1 nodaļā aprakstītajai metodoloģijai tika aprēķināti visām dalībvalstīm, un to kopējā summa ES-15 un Jaunajām dalībvalstīm ir parādīta Tabula 4-1 (2) un (7) rindā. Ir sagaidāms, ka 2012.gadā šī summa veidos 3,45 miljardus EUR, bet 2013.gadā 3,75 miljardus EUR.

Atbilstoši Piekšlikumam COM(2008) 306/4 modulācijas līdzekļu izlietojums tiek paredzēts:

- ES-15 valstīs
  - No katras valsts modulētajiem līdzekļiem tās rīcībā paliek vismaz 80%,
  - Aptuveni 20% no valstu modulācijas līdzekļiem tiek pārdalīti tikai starp ES-15 valstīm, atbilstoši trīs kritērijiem - IKP pēc pirktspējas paritātes, LIZ platības un l/s nodarbināto skaitam;
- Jaunajās dalībvalstīs modulētie 1.Pīlāra līdzekļi paliek katras dalībvalsts rīcībā, un citu dalībvalstu modulācijas līdzekļiem tām pieejas nav.

Lai novērtētu šo priekšlikumu atbilstību taisnīgas pārdales principiem, Tabula 4-1 parādīts atbilstoši jau minētajiem trīs pārdales kritērijiem aprēķinātais teorētiskais modulācijas līdzekļu sadalījums. Rezultāti rāda, ka attiecība ES-15 pret Jaunajām dalībvalstīm, ņemot vērā šos kritērijus ir 1,7:1. Tas nozīmē, ka ES-15 valstīm noteiktais katras pašas rīcībā paliekošais un tikai starp šīm valstīm pārdalei noteiktais modulācijas līdzekļu īpatsvars ir netaisnīgs, jo katrai valstu grupai netiek ievēroti vienoti kritēriji.

Objektīvam modulācijas rezultātā iegūto līdzekļu sadalījumam atbilstoši IKP pēc pirktspējas paritātes, LIZ platības un l/s nodarbināto skaitam 2013.gadā ES-15 rīcībā būtu jāpaliek 71% no viņu modulācijas naudas, taču atlikušajai summai būtu jāpāriet uz JDV lauku programmām. Šeit gan jāņem vērā, ka aprēķins izdarīts agretētai valstu grupai, nevis summējot atsevišķu valstu rādītājus.

Ja tiek pieņemts, ka visu valstu modulācijas rezultātā iegūtie līdzekļi tiek ieskaitīti 2.pīlāra finansējumā un pēc tam pārdalīti dalībvalstu grupām, **2013.gadā 2.pīlāra papildinājumam ES-15 būtu jāsaņem 63%, bet JDV – 37% no visiem modulācijas līdzekļiem.**

Tabula 4-1 Veselības pārbaudes modulācijas piedāvājumā potenciāli radušos līdzekļu pārdales aprēķins atbilstoši IKP pēc pirktspējas paritātes, LIZ un l/s nodarbināto skaitam ES-15 un JDV.

		Avots/formula/ paskaidrojums		2012	2013
Vecās dalībvalstis ES-15					
1.Pilāra tiešmaksājumu Nacionālo aplokšņu budžets	(1)	R1782/2003		35 924 502	35 924 502
Modulācijas rezultātā iegūtā summa (atbilstoši Veselības pārbaudes priekšlikumam), tūkst. EUR	(2)	LVAEI aprēķini		3 329 474	3 329 474
IKP pēc pirktspējas paritātes (2007)	(3)	Eurostat	112%		
LIZ, tūkst.ha (2006)	(4)	Eurostat	129599		
Nodarbinātie lauksaimniecībā, tūkst.(2007)	(5)	Eurostat	6285		
Jaunās dalībvalstis JDV-12					
1.Pilāra tiešmaksājumu Nacionālo aplokšņu budžets*	(6)	R1782/2003		7 334 512	8 201 383
Modulācijas rezultātā iegūtā summa (atbilstoši Veselības pārbaudes priekšlikumam), tūkst. EUR*	(7)	LVAEI aprēķini		125 341	417 376
IKP pēc pirktspējas paritātes	(8)	Eurostat	88%		
LIZ	(9)	Eurostat	52529		
Nodarbinātie lauksaimniecībā	(10)	Eurostat	7158		
ES-27					
Modulācijas rezultātā iegūtā summa (atbilstoši Veselības pārbaudes priekšlikumam), tūkst. EUR	(11)	(2)+(7)		3 454 816	3 746 851
IKP pēc pirktspējas paritātes	(12)	Eurostat	100%		
LIZ, tūkst.ha (2006)	(13)	Eurostat	182129		
Nodarbinātie lauksaimniecībā, tūkst.(2007)	(14)	Eurostat	13443		
Objektīvā modulācijas summu pārdale					
ES-15 2.Pilāra budžetam atvēlamās modulācijas kopējās summas daļas	(15)	$((4)*(5)/(3))/((12)*(13)/(11))$		1.7	1.7
JDV-12 2.Pilāra budžetam atvēlamās modulācijas kopējās summas daļas	(16)			1	1
pārdalītais papildinājums ES-15 2.Pilāra budžetam, tūkst.EUR	(17)	$(11)*(15)/((15)+(16))$		2176281	2360242
% no ES-15 modulētās summas	(18)	$(17)/(4)*100$		65%	71%
% no kopējiem modulācijas līdzekļiem	(19)	$(17)/(11)*100$		63%	63%
pārdalītais papildinājums JDV-12 2.Pilāra budžetam, tūkst.EUR	(20)	$(11)*(16)/((15)+(16))$		1278534	1386609
% no JDV-12 modulētās summas	(21)	$(20)/(7)*100$		1020%	332%
% no kopējiem modulācijas līdzekļiem	(22)	$(20)/(11)*100$		37%	37%

Avots: LVAEI aprēķini, izmantojot EUROSTAT datus un R1782/2003; *-neieskaitot Kipru un Maltu

4.2 2014.-2020.gada plānošanas perioda budžeta struktūras veidošanas principi – Latvijas nostājas plānošana

2008.-2009.gadā EK ziņojums Eiropas padomei par ES kopējo budžetu uzsāks debates par lauksaimniecības un lauku attīstības budžetu un tā izlietošanas principu pārskatīšanu nākamajam plānošanas periodam 2014.-2020.gadam, kā arī l/s finansējuma īpatsvaru kopējā budžetā.

Kopējā Lauksaimniecības politikā nākamajā plānošanas periodā ir sagaidāmas finansiālā ziņā daudz dziļākas pārmaiņas nekā tās, kas tiek piedāvātas Veselības pārbaudē. *Bureau un Mahe* (2008) savā pētījumā atsaucas uz jau agrāk veiktu izpēti, ko izdarījis *Buckwell* (1997), un kas aizstāv fundamentālu KLP reformēšanu. Pētnieku viedoklis ir, ka jaunajai reformētajai KLP ir jāfokusējas uz būtiskām ekonomikas problēmām, ko nespēj atrisināt tirgus, un uz KLP kohēzijas mērķiem, kas patiesībā attaisno tās eksistenci. Turklāt pētījumos tiek apgalvots, ka KLP izdevumiem jātiek samazinātiem, kā arī tiem jābūt reorganizētiem un ar izmainītu koncepciju – labāk mērķētiem, taisnīgākiem un efektīvākiem politikas mērķu sasniegšanā, nomainot pašreizējās KLP finansiālās solidaritātes principu ar līdzfinansēšanas principu. Kā arguments KLP izjaukšanai tiek minēta arī nepieciešamība atbrīvot budžeta resursus citām augošām ES politikas prioritātēm.

Lai varētu veidot Latvijas nostāju attiecībā uz 2014.-2020.gada budžeta struktūru un izlietojuma principiem, vispirms ir nepieciešams apzināt instrumentus, caur kuriem var tikt mainīta budžeta struktūra gan kopumā, gan atšķirīgi katrā dalībvalstī, izveidot alternatīvus scenārijus un veikt šo scenāriju kvantitatīvu novērtējumu.

Instrumenti, ar kuru palīdzību ir iespējams veikt budžeta pārdali:

- Atdalītās tiešmaksājumu (VPM vai VM) likmes fiksēšana kādā noteiktā līmenī,
- Modulācijas likmes un pārdales principu maiņa,
- Budžeta griestu (nacionālās aploksnes) samazinājums.

Šo instrumentu iestrādāšana alternatīvos scenārijos un tālāka kvantitatīva analīze tiks veikta 5. un 7.nodaļā.

5 Politikas attīstības scenāriji

Politikas attīstības scenāriji tiek veidoti, lai ar matemātiska modeļa palīdzību novērtētu KLP Veselības pārbaudes un ES lauksaimniecības budžeta pārskatīšanas ietekmi uz Latvijas lauksaimniecības produkcijas piedāvājumu, pieprasījumu un ārējo tirgu, analizējot šo ietekmi gan Latvijai kā atsevišķai valstij, gan salīdzinājumā ar Lietuvu un Igauniju ES kopējā tirgus fonā.

5.1 Analizējamie faktori

Nemot vērā KLP vidēja termiņa pārskatā iekļautos jautājumus, kā arī sagaidāmo lauksaimniecības un lauku budžeta pārskatīšanu, scenāriju kopu ir nepieciešams veidot tādu, lai būtu iespējams analizēt šo jautājumu skarto faktoru izmaiņas. Un tie ir:

- VM shēmas ieviešanas laiks,
- Tiešmaksājumu saistība ar ražošanu,
- Piena kvotas atcelšana,
- Tiešmaksājumu apjoms,
- Tiešmaksājumu modulācija.

5.1.1 VM shēmas ieviešanas laiks.

Saskaņā ar pašreiz spēkā esošām regulām (R1782/2003) VPM shēma Jaunajās dalībvalstīs var būt spēkā līdz 2010.gada beigām. Jaunais piedāvājums ir pagarināt VPM shēmas darbības laiku līdz 2013.gada beigām.

Latvija un pārējās Baltijas valstis līdz šim ir atbalstījušas VPM shēmas turpināšanu pēc iespējas ilgāk. Tas ir pamatojams ar:

- apritē un labā lauksaimniecības stāvoklī iesaistāmiem papildus LIZ hektāriem. Jo no stratēģiskā viedokļa, sagaidot ES budžeta pārskatīšanu un 1.Pīlāra līdzekļu pārdali, kur sadales kritērijs varētu būt maksājumiem atbilstošo LIZ hektāru skaits, īstermiņa likmes samazinājums platību pieauguma dēļ varētu būt nenozīmīgs salīdzinājumā ar ieguvumu nākotnē;
- salīdzinoši vienkāršāku administrēšanas sistēmu;
- PVTM aprēķina mehānismu, kas, visās valstīs piemērojot vienādus tiešmaksājumu piešķiršanas (saistīšanas vai atdalīšanas) nosacījumus, rada vienlīdzīgas maksājumu saistīšanas tiesības neatkarīgi no tā, kāds ir top-up līmenis. Līdz ar to 2011. un 2012.gadā Latvijas situācija maksājumu saistības ziņā būs līdzvērtīga vecajām dalībvalstīm.

Līdz ar to būtu nepieciešams vērtēt VM ieviešanu tikai 2014.gadā.

5.1.2 Tiešmaksājumu saistība ar ražošanu.

VPM shēmā visi ES finansētie tiešmaksājumi tiek piešķirti neatkarīgi no konkrēta produkta ražošanas. Savukārt PVTM tradicionāli tiek piešķirti maksimāli saistīti ar ražošanu. Tā kā no

2007.gada visās valstīs stājās spēkā saistīšanas līmeņu ierobežojumi, arī daļa no PVTM Latvijā tiek piešķirta atdalītā formā.

EK piedāvājums ir turpmāk atļaut tikai ar zīdītājgovīm un aitu mātēm saistītos maksājumus, kā arī R1782/2003 69.pantam atbilstošos maksājumus līdz 10% no valsts aploksnes. 2. nodaļā izdarītā analīze no vienlīdzīgu konkurences apstākļu viedokļa liecina, ka vienlaikus ar maksājumu aploksņu pārskatīšanu un izlīdzināšanu starp dalībvalstīm būtu atbalstāms priekšlikums par visu tiešmaksājumu turpmāku atdalīšanu visos sektoros un visās dalībvalstīs. Lai kvantitatīvi novērtētu maksājumu atdalīšanas ietekmi liellopu sektorā Baltijas valstīs, ir pamatoti analizēt pilnīgas atdalīšanas un ar liellopiem maksimāli saistītu scenāriju ietekmi.

5.1.3 Piena kvotas atcelšana.

Piena iepirkuma kvotas ieviesa 1984. gadā, reaģējot uz pārprodukciju. Pašreizējās tirgus perspektīvas norāda uz to, ka iemesli, kuru dēļ ieviesa piena kvotas 1984. gadā, pašlaik vairs nepastāv.

2008./2009. piena kvotas gadā katras dalībvalsts piena pārdošanas kvota ir palielināta par 2%. Tas ir kontekstā ar priekšlikumu 2015./2016.kvotas gadā vispār atcelt piena pārdošanas kvotas un līdz tam laikam ik gadu piena kvotu palielināt vēl par 1%. Šī priekšlikuma īstenošanā nepastāv dažādas izvēles, un tas ir atkarīgs no ES lauksaimniecības ministru lēmuma.

Kvotas ikgadējais palielinājums ir noteikts tāds, lai, ņemot vērā ikgadējo izslaukuma pieaugumu ganāmpulka ģenētiskās un barības izmantošanas uzlabošanas rezultātā, daļa no papildus nepieciešamās pārdošanas kvotas tiktu nodrošināta ar EK piešķirto palielinājumu, bet daļa varētu kļūt pieejama saimniecību pārstrukturizēšanās rezultātā, samazinoties mazo saimniecību skaitam. Tomēr ES darbojas kopējais tirgus, un Latvijas piena ražošanas sektora attīstības iespējas būs atkarīgas arī no pārējo valstu – tirgus dalībnieču reakcijas kvotu atcelšanas gadījumā.

Līdz ar to ir pamatoti analizēt piena kvotu pakāpeniskas palielināšanas un turpmākas atcelšanas ietekmi piena sektorā visos alternatīvos scenārijos uz bāzes scenārija fona, kur kvotas palielinājums noteikts 2008./2009.gadā par 2%.

5.1.4 Tiešmaksājumu apjoms

Dalībvalstīm no ES budžeta KLP 1.pīlāra ir pieejama to Nacionālā aploksne VPM vai VM shēmā, kā arī ar to salīdzinoši neliela tiešmaksājumu daļa, kas tiek finansēta caur citām atbalsta shēmām. Shematisks attēlojums 1.pīlāra finansētā tiešmaksājumu apjoma sadalījumam starp dažādām atbalsta shēmām ir pievienots

Pielikums 1.

Šobrīd Baltijas valstis pilnībā izmanto iespēju piemaksāt PVTM (atbilstoši ganāmpulka lielumam un maksājumiem atbilstošām platībām), turklāt jau 2011.gadā šo atļauto maksājumu līmenis pieaugošās ES maksājumu daļas dēļ sāks samazināties, tādēļ arī turpmāk ir pamatoti analizēt tiešā atbalsta maksimāla apjoma ietekmi, pievēršoties iespējamās pārdales starp dalībvalstīm principiem vai izmaiņām kopējā ES lauksaimniecības un lauku budžetā:

- Atdalītās maksājumu likmes fiksēšana noteiktā līmenī, kas sedz tās saņemšanas nosacījumu izpildes izmaksas. Šis princips jau piedāvāts no Bureau un Mahe (2008),
- Finansējuma novirzīšana no 1. uz 2.pīlāru, izmantojot modulācijas instrumentu,
- Lauksaimniecības tiešmaksājumu budžeta pārskatīšana.

5.1.5 Tiešmaksājumu modulācija.

Līdzīgi kā piena kvotu atcelšanas gadījumā, arī modulācijas piedāvājums paaugstināt obligāto likmi par 8 % un pievienot papildu progresīvu elementu neparedz dalībvalstu izvēles.

Lai novērtētu piedāvājuma ietekmi, sākotnēji bija jānovērtē visu modulācijas elementu attiecināšanas intensitāte uz valstu saimniecībām, lai sektora līmenī aprēķinātu piemērojamo modulācijas likmi. Baltijas valstu saimniecībām šis novērtējums pētījumā ir veikts, analizējot modulācijas piedāvājuma ietekmi no vienlīdzīgu konkurences apstākļu viedokļa un izklāstīts nodaļā 2.2.

Līdzīgi kā piena kvotas atcelšanu arī modulāciju ir pamatoti analizēt, iekļaujot to pieņēmumos pārējo faktoru ietekmes novērtēšanai alternatīvos scenārijos, un vērtēt salīdzinājumā ar pašreizējo sistēmu jeb bāzes scenāriju. Analizējot modulāciju kā budžeta pārdales instrumentu, ir iespējams vērtēt Veselības pārbaudes piedāvātās modulācijas likmes ietekmi salīdzinājumā

5.2 Scenāriju apraksts

Balstoties uz izdarīto analizējamo faktoru kvalitatīvo analīzi (skat. nodaļu 5.1), ir formulēti un tiks kvantificēti 5 alternatīvi scenāriji:

- bāzes scenārijs **BASE**,
- 2 scenāriji Veselības pārbaudes priekšlikumu potenciālās ietekmes analīzei:
  - **COM** (*coupled, modulation, milk* – latv., saistība, modulācija, piens) – ar ražošanu saistīto zīdītājgovju un aitu māšu, kā arī bijušā R1782/2003 69.panta ietvaros saistīto maksājumu ietekmes analīzei, ņemot vērā piena kvotu atcelšanas un modulācijas principu maiņu,
  - **EFR** (*EU flat rate* – latv., ES vienāda likme) – tiešmaksājumu pilnīgas atdalīšanas scenārijs, no 2014.gada izlīdzinot tos starp dalībvalstīm un saglabājot pašreizējo ES lauksaimniecības tiešmaksājumu budžeta apjomu
- 2 scenāriji nākamā perioda lauksaimniecības un lauku budžeta sadales variantu vērtēšanai, kas stāsies spēkā 2014.-2020.gada plānošanas periodā:
  - **BHC** (*basic husbandry costs* – minimālās uzturēšanas izmaksas) – tiek noteikta 100 EUR/ha atdalītā maksājuma likme no 2014.gada visās dalībvalstīs,
  - **BD0** (*budget 0* – nulles budžets) – no 2014.gada visu dalībvalstu nacionālās aploksnēs ar lineāro metodi tiek samazinātas līdz 0 līmenim, pilnībā likvidējot 1.pilāra tiešmaksājumus.

Ar analītisko metožu palīdzību sektora attīstības novērtējums tiks iegūts laika periodam no 2005.gada līdz 2020.gadam.

Scenāriju detalizēts apraksts Latvijai, kā arī specifiski scenāriju pieņēmumi Igaunijai un Lietuvai un ES-27 valstu kombinētā modeļa pārējo dalībvalstu vispārīgie pieņēmumi (piem., ES-15 VM shēmas vēsturiska vai reģionāla piemērošana) ir iekļauts Tabula 5-1.

Tabula 5-1 Scenāriju kopa Veselības pārbaudes priekšlikumu un ES lauksaimniecības un lauku budžeta pārdales potenciālās ietekmes novērtēšanai

Nr.	Scenārija nosaukums	Apraksts Latvijai, Lietuvai un Igaunijai	Papildus pieņēmumi ES-27 kombinētajam modelim
1	BASE Bāzes scenārijs	<ul style="list-style-type: none"> - VPM shēma darbojas līdz 2013.gada beigām, no 2014.gada VMS. - PVTM tiek maksāti maksimālā līmenī (līdz to perioda beigām 2012.gadā) un maksimāli saistīti ar ražošanu, - ES budžeta maksājumi gan VPM, gan VM shēmā tiek pilnībā atdalīti no ražošanas, - piena pārdošanas kvota saglabājas 2008./2009.gada līmenī, - Modulācijas mehānisms stājas spēkā 2013.gadā ar teorētisko bāzes likmi 3% (2014.gadā – 4%, 2015.gadā – 5%), kas koriģēta atbilstoši saimniecību struktūrai 	VM shēma darbojas atbilstoši tās sākotnēji izvēlētai formai katrā dalībvalstī – vēsturiskā, reģionālā vai dinamiski hibrīdā.
Veselības pārbaudes priekšlikumu scenārijs			
2	COM (<i>coupled, modulation, milk</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - VPM shēma darbojas līdz 2013.gada beigām, - saistītie PVTM tiek turpināti līdz 2012.gada beigām, bet no 2009.gada tie tiek piešķirti tikai par zīdītājgovīm un aitu mātēm - no 2009.gada liellopu sektorā tiek saistīti 10% no ES liellopu maksājumu aploksnes (69.pants). - VM shēmā no 2014.gada tiek saistīti 50% no ES aploksnes maksājumiem aitu mātēm; - Pārējie maksājumi no ES budžeta gan VPM, gan VM shēmā tiek pilnībā atdalīti no ražošanas, - piena kvota katru gadu no 2008.gada līdz 2014.gadam visās ES valstīs tiek palielināta par 1%, bet kvotu sistēma tiek atcelta 2015.gadā. No 2009.gada sviesta intervences cena tiek samazināta par 5% gadā, vājpiena pulvera cena – par 1% gadā, - Modulācijas mehānisms stājas spēkā 2012.gadā ar likmi 3%-12% un, sākot no 2013.gada ar likmi 13%-22% (vidējā faktiski piemērojamā likme tiek aprēķināta atkarībā no valsts saimniecību struktūras). 	VM shēma darbojas atbilstoši tās sākotnēji izvēlētai formai katrā dalībvalstī – vēsturiskā, reģionālā vai dinamiski hibrīdā.
Maksājumu atdalīšana no ražošanas + 1.Pilāra budžeta izlīdzināšanas starp dalībvalstīm scenārijs			
3	EFR (<i>European flat rate</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - VPM shēma darbojas līdz 2013.gada beigām, - No 2009.gada visi maksājumi no ES budžeta un PVTM tiek pilnībā atdalīti no ražošanas, - No 2014.gada atdalītā VM likme tiek noteikta vienāda visās dalībvalstīs 247 EUR/ha, izlīdzinot maksājumus starp dalībvalstīm Vienotā likme tiek aprēķināta, nacionālo aploksņu summu izdalot ar atbilstošo ha skaitu. - Piena kvotas, piena produktu tirgus atbalsts un modulācijas principi kā 1b scenārijā 	VM shēmā no 2009.gada 3 gadu laikā notiek pakāpeniska pāreja no vēsturiskās shēmas uz visā ES izlīdzinātu reģionālo shēmu
Budžeta pārdales scenāriji			
4	BHC (<i>Basic husbandry costs</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - VPM shēma darbojas līdz 2013.gada beigām, - No 2009.gada visi maksājumi no ES budžeta un PVTM tiek pilnībā atdalīti no ražošanas, 	VM shēmā no 2009.gada 3 gadu laikā notiek pakāpeniska pāreja

		<ul style="list-style-type: none"> - No 2014.gada atdalītā VM likme tiek noteikta vienāda visās dalībvalstīs 100 EUR/ha, izlīdzinot maksājumus starp dalībvalstīm un kompensējot izmaksas zemes uzturēšanai labā lauksaimniecības stāvoklī, - Modulācijas mehānisms netiek piemērots - Piena kvotas, piena produktu tirgus atbalsts kā 1b scenārijā 	no vēsturiskās shēmas uz visā ES izlīdzinātu reģionālo shēmu
5	BD0 (Budget 0)	<ul style="list-style-type: none"> - VPM shēma darbojas līdz 2013.gada beigām, - No 2009.gada visi maksājumi no ES budžeta un PVTM tiek pilnībā atdalīti no ražošanas, - No 2014.gada nacionālās aploksnes tiek lineāri samazinātas līdz 0 līmenim 2020.gadā. - Piena kvotas, piena produktu tirgus atbalsts un modulācijas principi kā 1b scenārijā 	VM shēmā no 2009.gada 3 gadu laikā notiek pakāpeniska pāreja no vēsturiskās shēmas uz visā ES izlīdzinātu reģionālo shēmu

Avots: LVAEI

5.3 Scenāriju pieņēmumos izmantotā informācija

5.3.1 Tiešais atbalsts

Atbilstoši novērtējumā izmantotajai AGMEMOD modelim izstrādātai politikas novērtēšanas pieejai atkarībā no KLP politikas īstenošanas scenārijiem tiek aprēķināts tiešā atbalsta nacionālās aploksnes un PVTM iespējamais sadalījums starp dažādiem atbalsta veidiem (saistītie, vēsturiskie un reģionālie maksājumi), tālāk modelī šo atbalstu iekļaujot attiecinātu uz zemes hektāru vai produkcijas vienību.

Tiešā atbalsta apjoms, kas izmantots simulācijās līdz 2008.gadam ir nemainīgs visos scenārijos. Tiešmaksājumu nacionālie griesti Latvijai – to apjoms un sadalījums starp saistītiem un atdalītiem maksājumiem 2009.-2020.gadā bāzes un trīs alternatīvos scenārijos COM, EFR un BHC ir parādīts Tabula 5-2.

Tabula 5-2 ES 1.pīlāra tiešmaksājumu nacionālie griesti (milj. EUR) Latvijai 2009.-2020.gadā un to sadalījums starp saistītiem un atdalītiem maksājumiem BASE, COM, EFR un BHC scenārijos

	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020
Bāzes scenārijs BASE	90	104	118	132	146	146
- saistītie maksājumi	0	0	0	0	0	0
- atdalītie maksājumi	90	104	118	132	146	146
COM	90	104	118	132	146	146
- saistītie maksājumi	9	10	12	13	15	15
- atdalītie maksājumi	81	94	106	119	131	131
EFR	90	104	118	132	146	428
- saistītie maksājumi	0	0	0	0	0	0
- atdalītie maksājumi	90	104	118	132	146	428
BHC	90	104	118	132	146	173
- saistītie maksājumi	0	0	0	0	0	0
- atdalītie maksājumi	90	104	118	132	146	173

Avots: LVAEI, izmantojot R1782/2003 un EUROSTAT datus

Atbilstoši scenāriju pieņēmumiem, COM scenārijā aptuveni 10% no nacionālajiem griestiem tiek saistīti ar ražošanu. EFR scenārijā, vispirms aprēķinot ES-27 vidējo maksājumu likmi un pēc tam attiecinot to uz valstu izmantotās lauksaimniecības zemes platību¹, Latvijai 2014.gadam aprēķinātā aploksne būtu 428 milj. EUR. Salīdzinājumā ar 2013.gadu pieaugums ir aptuveni trīs reizes. BHC scenārijā, nosakot ES-27 vidējo maksājumu likmi 100 EUR/ha līmenī un pēc tam attiecinot to uz valstu izmantotās lauksaimniecības zemes platību, Latvijai 2014.gadam aprēķinātā aploksne ir 173 milj. EUR, kas veido aptuveni 18% pieaugumu.

Tiešmaksājumu nacionālie griesti Latvijai 2009.-2020.gadā BD0 scenārijā ir parādīts Tabula 5-3.

Tabula 5-3 ES 1.pīlāra tiešmaksājumu nacionālie griesti (milj. EUR) Latvijai 2009.-2020.gadā un to sadalījums starp saistītiem un atdalītiem maksājumiem BD0 scenārijā

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BD0	90	104	118	132	146	125	104	83	62	42	21	0
- saistītie maksājumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- atdalītie maksājumi	90	104	118	132	146	125	104	83	62	42	21	0

Avots: LVAEI, izmantojot R1782/2003 un EUROSTAT datus

BD0 scenārijā Latvijas tiešmaksājumu aploksne, sākot ar 2014.gadu, katru gadu tiek samazināta par 21 milj.EUR, 2020.gadā sasniedzot 0 līmeni un pilnībā atceļot 1.pīlāra tiešmaksājumus.

5.3.2 Modulācija

Vidējais procentuālais līmeņa, par kādu tiek samazināts 1.pīlāra tiešmaksājumu apjoms Latvijas lauksaimniecības sektorā, aprēķins un tā metode tika aprakstīta 2.2 nodaļā.

Bāzes scenārijā tiek pieņemts, ka modulācijas mehānisms atbilstoši Luksemburgas lēmumam tiek ieviests 2013.gadā.

Scenārijos COM, EFR un BD0 vidējais modulācijas līmenis tika aprēķināts atbilstoši Veselības pārbaudes piedāvājumam, sākot šī mehānisma piemērošanu no 2012.gada. Savukārt BHC scenārijā tiek pieņemts, ka, ņemot vērā kopējā ES 1.pīlāra straujo samazinājumu 2014.gadā līdz visās valstīs vienādi VM likmei 100 EUR/ha, modulācija no 2014.gada netiek piemērota vispār.

Tabula 5-4 Vidējā faktiski piemērojamā modulācijas likme Latvijā 2009.-2020.gadā dažādos scenārijos

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 -2020
Bāzes scenārijs BASE	0.0%	0.0%	0.0%	0.9%	1.2%	1.5%
COM, EFR, BD0	0.0%	0.0%	0.0%	0.8%	3.6%	3.6%
BHC	0.0%	0.0%	0.0%	0.8%	3.6%	0.0%

Avots: LVAEI aprēķini

Tā kā šajā pētījumā visām Jaunajām dalībvalstīm netiek veikta saimniecību pārgrupēšana pa saņemto maksājumu grupām atbilstoši to platībai un tiešmaksājumu pieaugumam līdz 2013.gadam, arī Baltijas valstīm turpmākajos analītiskajos aprēķinos tiks izmantota vidējā modulācijas likme, kas novērtēta atbilstoši pašreizējai maksājumu saņēmēju struktūrai.

¹ LVAEI 2007.gada pētījuma 1.posms

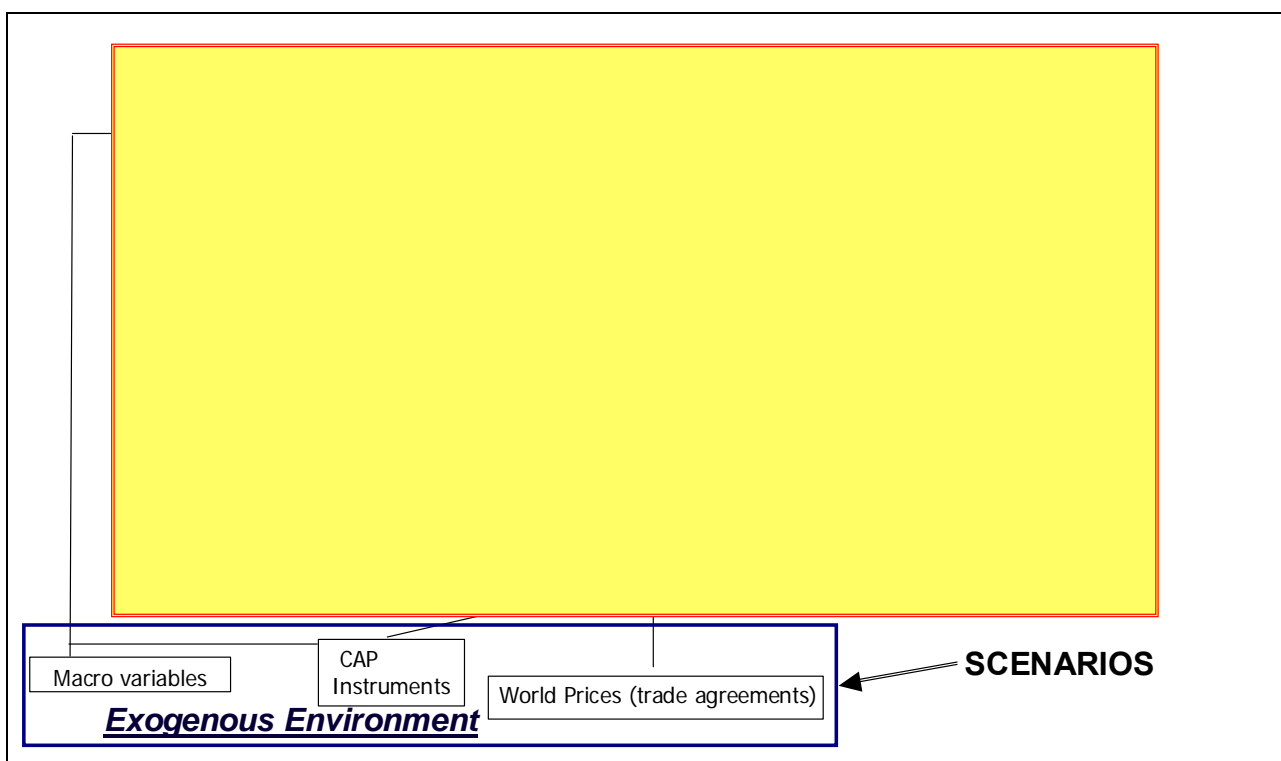
6 Analītiskā metode - modelis AGMEMOD

6.1 Modeļa AGMEMOD apraksts

AGMEMOD ir ekonometrisks, dinamisks daļēja līdzsvara produktu modelis, kas ticis izstrādāts ES 6.ietvara 2006.-2008.gada zinātniskajā projektā “AGMEMOD2020”, lai iegūtu ticamas bāzes scenārija prognozes simulācijas periodā 1996.-2020.gadam un novērtētu dažādu politikas scenāriju ietekmi salīdzinājumā ar bāzes scenāriju.

Simulācija notiek sākotnēji katras dalībvalsts produktu līmenī, savienojot šos apakšmodeļus vienotā atsevišķas valsts (*stand-alone*) modelī. ES kombinētais modelis veidojas agregējot visu ES-27 dalībvalstu atsevišķos modeļus.

Attēls 6-1 AGMEMOD modeļa vispārējā struktūra

Avots: „AGMEMOD 2020” projekta materiāli

Vispārīgā veidā AGMEMOD 2020 modelis var tik definēts arī kā dinamisks, daļēja līdzsvara dažādu valstu un daudzu produktu/sectoru tirgus modelis. Produktu apakšmodeļi, kas tiek simulēti atsevišķas valsts līmenī, ir AGMEMOD 2020 modeļa pamatkomponente. Tie ietver cenu veidošanos, piedāvājumu, pieprasījumu un ārējo tirdzniecību. Tie nodrošina, ka katru gadu, ņemot vērā arī iepriekšējo gadu rezultātus, pie noteiktā cenu līmeņa modelētā produkta tirgū starp piedāvājumu un pieprasījumu tiek panākts līdzsvars.

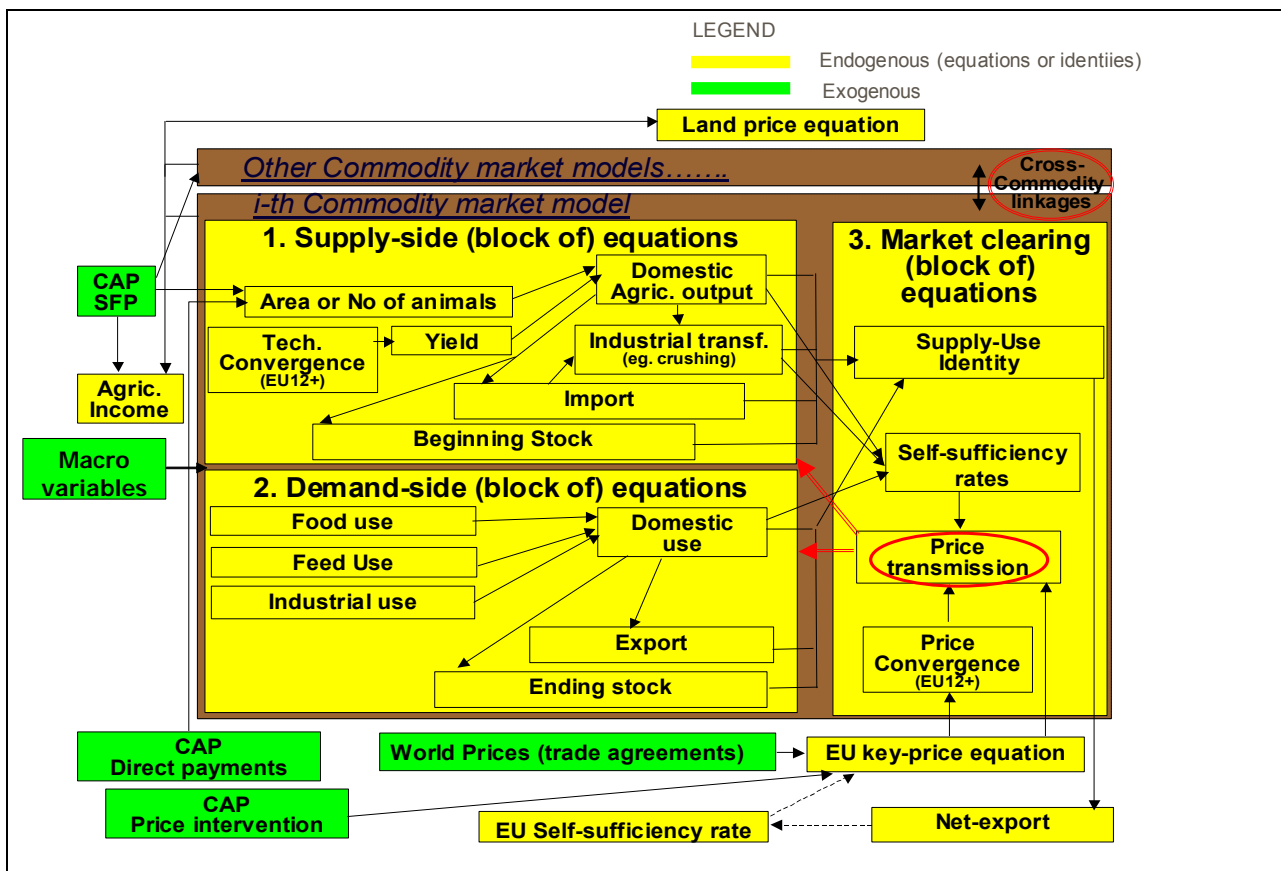
Katras valsts modelis reaģē uz cenu un politikas instrumentu pārmaiņām, kā arī citiem eksogēniem faktoriem, piem., pasaules tirgus cenām. Līdz ar to ir iespējams ģenerēt modeļa endogēno rādītāju prognozes, izmantojot eksogēno rādītāju līmeņus un novērtētos/kalibrētos

modeļa parametrus. Tā kā KLP rādītāji pieder pie eksogēnajiem mainīgajiem lielumiem, prognozes tiek ģenerētas uz šo rādītāju alternatīvu kopumu bāzes, jeb alternatīvu scenāriju kopai. Endogēno rādītāju prognožu salīdzinājums šajos scenārijos ļauj novērtēt politikas reformu ietekmi.

Katra sektora/produktu modeli veido vienādojumu un vienādību kopums, kas novērtē endogēno mainīgo vērtības katra attiecīgā produkta tirgū un izpilda piedāvājuma-izlietojuma līdzsvara nosacījumus. Katram specifiskam produktam vienādojumi un vienādības ir iedalāmi trīs grupās: pieprasījuma un piedāvājuma, piedāvājuma-izlietojuma bilances un cenu veidošanās vienādojumi.

AGMEMOD produktu modeļiem būtu jāietver visi attiecināmie politikas rādītāji, kas var ietekmēt produkcijas pieprasījumu un piedāvājumu vai tiešā veidā iedarboties uz tirgu, kā arī jāievērtē sektoru savstarpējā saistība. Produktu modeļus saista savstarpējā konkurence lauksaimniecības zemes platību izmantošanā, ražošanas tehnoloģiskā saistība vai aizvietojamība/papildināmība patēriņā. Modelēšanas pieeja ir vērsta uz to, lai spētu gan valstu, gan produktu līmenī reaģēt uz dažāda veida ārējām izmaiņām, ieskaitot politikas maiņu.

Attēls 6-2 AGMEMOD produktu apakšmodeļa vispārējā struktūra

Avots: „AGMEMOD 2020” projekta materiāli

AGMEMOD modelis simulē visus ES nozīmīgos lauksaimniecības sektorus graudaugus, eļļaugus, augu eļļas un spraukus, cukurbietes un cukuru, kartupeļus, liellopus, cūkas, aitas, mājputnus, pienu, olas, kā arī tādus Latvijai mazāk nozīmīgus vai nenozīmīgus produktus kā tomātus, ābolus, apelsīnus, vīnu, olīvas, tabaku un kokvilnu. Piena sektora modelis aptver arī

galvenos piena produktus: dzeramo pienu, sieru, sviestu, vājpiena un pilnpiena pulveri, krējumu un svaigos piena produktus.

Lai izvēlētos, kādus produktus iekļaut valsts AGMEMOD modelī, pastāv divi galvenie kritēriji:

- „75% sliekšnis”, kas nozīmē, ka produktu pārklājumam jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu 75% no lauksaimniecības pievienotās vērtības.
- Datu pieejamība, kas nozīmē bilances sastādīšanai nepieciešamos minimālos piedāvājuma, izlietojuma un cenu rādītājus.

Latvijai modelētie lauksaimniecības produkti un produktu grupas:

- Graudi (atsevišķi tiek modelēti kvieši, mieži, rudzi un auzas),
- Rapšu sēklas, eļļa un spraukumi,
- Kartupeļi,
- Liellopi, cūkas, aitas un mājputni,
- Piens, sviests, siers, vājpiena un pilnpiena pulveris, svaigie piena produkti un krējums.

Graudaugu modeļa savstarpējo saistību ar eļļaugu, mājlopu un piena modeļiem nodrošina lopbarības pieprasījums, kuru nosaka gaļas un piena produkcijas daudzums. Lopbarības pieprasījums ietekmē graudu cenas, bet graudu cenas caur izmaksu indeksiem savukārt ietekmē mājlopu skaitu un kaušanas svaru (dzīvnieku audzēšanas ilgumu). Ja, piemēram, kviešu izmaksas lopkopības produkcijas ražošanā ir pārāk augstas, samazinās pieprasījums pēc lopbarības kviešiem, bet palielinās pārējo graudu iespējas konkurēt lopbarības tirgū. Tādā veidā preču grupu apakšmodeļu savstarpējo saistību nodrošina produktu savstarpējā aizvietojamība ražošanā vai patēriņā. Tādēļ izmaiņām viena produkta cenā ir tieša ietekme uz šī produkta piedāvājumu, bet netieša ietekme uz citu produktu piedāvājumu.

Lai modelētie endogēnie rādītāji katram produktam valsts modelī veidotu pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvaru, viens no ārējās tirdzniecības rādītājiem (eksports vai imports) tiek pieņemts kā modeli noslēdzošais mainīgais un aprēķināts pēc bilances principa. Analogs princips tiek izmantots, kad visu valstu modeļi tiek apvienoti ES kombinētajā modelī. Lai līdzsvarotu ES kopējo pieprasījumu un piedāvājumu kādam produktam, kā modeli noslēdzošais mainīgais tiek izmantots neto eksports.

6.2 Modeļa pieņēmumi

6.2.1 Makroekonomiskie rādītāji

Kā eksogēna informācija visu valstu modeļos tiek izmantoti makroekonomiskie rādītāji – iedzīvotāju skaits, reālais IKP uz vienu iedzīvotāju un IKP deflators. Iedzīvotāju skaits ietekmē pieprasījuma apjomu vietējā tirgū. Reālais IKP uz vienu iedzīvotāju ietekmē gan pieprasījuma apjomu pēc konkrētā produkta, gan produkta konkurētspēju attiecībā pret citām precēm. IKP deflators palīdz novērtēt produkta piedāvājumu, ņemot vērā kopējo izmaksu līmeni tautsaimniecībā.

Tabula 6-1 ir iekļauti makroekonomiskie rādītāji un to prognozes, kas izmantoti Latvijas modelī laika periodam līdz 2020.gadam. Makroekonomisko rādītāju prognozes Latvijai līdz 2020.gadam ir balstītas uz FAPRI izstrādātajām prognozēm un ekspertu vērtējuma.

Tabula 6-1 Latvijas modeļa makroekonomiskie pieņēmumi

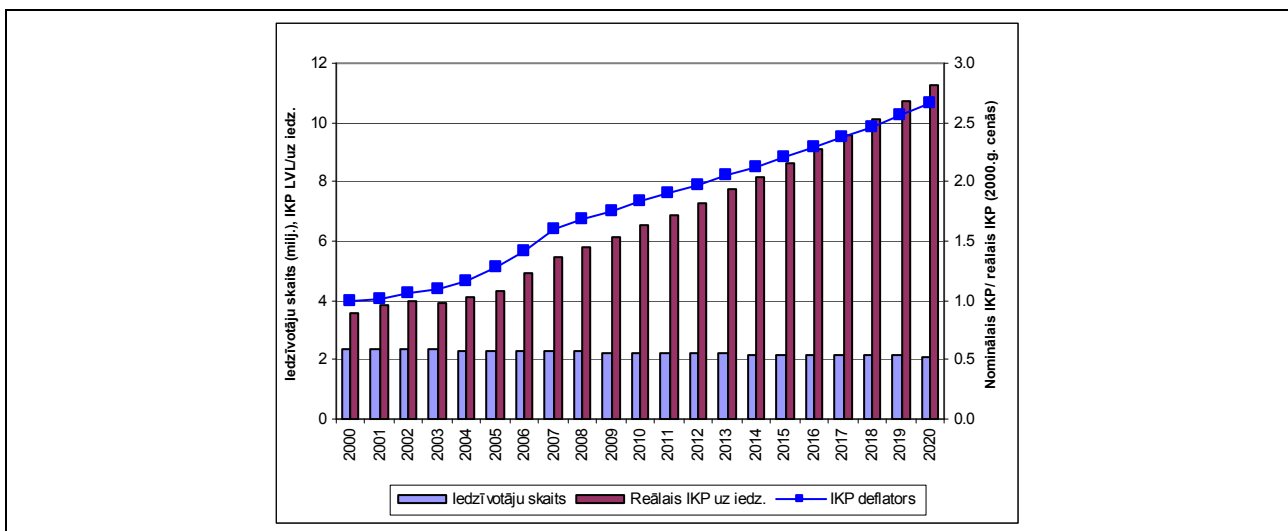
	Mērvienība	2000	2005	2010*	2015*	2020*
Iedzīvotāju skaits	Miljoni	2.38	2.31	2.24	2.18	2.11
Reālais IKP	Miljardi EUR (2000.g. cenās)	8.48	10.02	14.63	18.76	23.83
Reālais IKP uz iedz.	EUR (2000.g. cenās)	3568	4344	6524	8618	11288
IKP deflators	(2000=1)	1.00	1.29	1.83	2.21	2.66

Avots: CSP (2000-2005), *-FAPRI prognozes un ekspertu vērtējums (2010-2020)

Tiek prognozēts, ka iedzīvotāju skaits Latvijā laika posmā no 2008. līdz 2020.gadam samazināsies no 2,27 milj. līdz 2,11 milj., jeb par 7%.

Attiecībā uz Latvijas reālā IKP izmaiņām, tiek prognozēts, ka reālais (IKP 2000.gada cenās) laika posmā no 2007. līdz 2020.gadam palielināsies 1,8 reizes, 2020.gadā sasniedzot 23,83 miljardus EUR. Līdz ar iedzīvotāju skaita samazināšanos, kā arī reālā IKP pieaugumu, reālais IKP uz vienu iedzīvotāju šajā periodā varētu pieaugt aptuveni 2 reizes un sasniegt aptuveni 11 tūkst. EUR uz vienu iedzīvotāju. IKP deflators, pieņemot, ka 2000.gadā tā līmenis ir 1, 2020.gadā tiek prognozēts 2,7, salīdzinājumā ar 2007.gada līmeni 1,6. Grafiski šīs tendences ir parādītas Attēls 6-3.

Attēls 6-3 Latvijas makroekonomisko rādītāju prognozētās attīstības tendences līdz 2020.gadam

Avots: CSP (2000-2005), FAPRI prognozes un ekspertu vērtējums (2010-2020)

Tiek pieņemts, ka Latvijas lata maiņas kurss pret eiro saglabāsies nemainīgs, un iespējamā pāreja ap 2011.gadu uz eiro valūtu Latvijā modeļa rezultātus neietekmēs.

Saskaņā ar šiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem var sagaidīt mērenas pieprasījuma izmaiņas, ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazināšanos vienlaikus ar reālā IKP pieaugumu uz vienu iedzīvotāju.

Svarīgi uzsvērt, ka makroekonomisko rādītāju attīstība ir novērtēta, neņemot vērā 2008.gada globālās finanšu krīzes iespējamo ietekmi.

6.2.2 Cenas

Katram produktam tirgus cena tiek noteikta endogēni. Tas nozīmē, ka katra produkta modelī tiek iekļauts cenas veidošanas vienādojums, kurā cena ir rezultatīvā pazīme, un dažādi faktori izskaidro, kā tirgū veidojas šīs cenas līmenis. Pēc tam katrai modelētajai preču grupai vietējās cenas kopā ar citiem mainīgajiem ģenerē piedāvājuma prognozes.

Modeļos var būt divu veidu cenas veidošanās vienādojumi:

- Cenu transmisijas vienādojums,
- Tirgus noteicošās (*key-price*) cenas vienādojums.

Ja valsts nedominē šī produkta tirgū un nediktē cenas līmeni, bet pati ietekmējas no ārējām (piem., pasaules vai ES) cenām, tiek izmantots pirmais vienādojums.

Ja modelētā valsts ir reģionā nozīmīgākais spēlētājs šī produkta tirgū, cenas vienādojums ietver visus ārējos faktorus, kas var ietekmēt cenas veidošanos – pasaules tirgus cenu, intervences cenu, tirdzniecības līgumus un valsts pašnodrošinājuma līmeni ar šo produktu. Savukārt tālāk šī cena jau diktē citu valstu cenas un tiek ņemta vērā cenu transmisijas vienādojumos.

ES valstu AGMEMOD modeļos lielākā daļa Latvijas un Baltijas valstu ražošanai aktuālo produktu cenu tiek sasaistīta ar Francijas, Vācijas un Nīderlandes tirgus cenām. Francija ir nozīmīga ES tirgus dalībiece, kuras graudu ražošanas un eksporta apjomi, kā arī tranzīta ostās pienākošie pasaules un Eiropas graudi, spēcīgi ietekmē ES tirgu. Tādēļ Francija ir izvēlēta kā galvenais indikators lielākai daļai graudu cenu, kā arī siera cenai. Citiem produktiem cenu sasaistes vienādojumos izmantotas Vācijas (liellopiem, cūkām, sviestam), Nīderlandes (piena pulveriem un kartupeļiem) un Īrijas (aitām) cenas.

Vispārīgā veidā cenu sasaistes vienādojumi izsaka iekšzemes cenas kā funkciju no dažādiem faktoriem:

$$P_{CC} = a + b_1 \cdot X_1 \cdot EXRE + b_2 \cdot X_2 + b_3 \cdot X_3, \quad (6.1)$$

kur P_{CC} – produkta cena valstī nacionālajā valūtā,
 X_1 – Tirgus noteicošās valsts vai pasaules cena,
 $EXRE$ – nacionālās valūtas maiņas kurss pret eiro,
 X_2 – Tirgus noteicošās valsts pašnodrošinājuma līmenis,
 X_3 – valsts pašnodrošinājuma līmenis
 a, b_1, b_2, b_3 – vienādojuma parametri.

ES kviešu tirgu noteicošās Francijas cenas (*key-price*) vienādojums:

$$\begin{aligned} WSPFNFR = & 19.517954 \\ & + 0.23734 \cdot WHPMD \cdot EXRDE5/10 \\ & + 0.482640 \cdot WSPIN/10 \\ & + 0.000223 \cdot WHSXL \\ & - 0.000372 \cdot WSSPRFR(-1) \\ & + 0.0000441 \cdot WSUDCFR(-1) \\ & - 0.2152 \cdot (WSSPRDE + WSSPRNL + WSSPRIT + WSSPRBE + WSSPRUK + WSSPRIE \\ & \quad + WSSPRDK + WSSPRES + WSSPRPT + WSSPRGR + WSSPRFI + WSSPRSE + WSSPRAT \\ & \quad + WSSPREE + WSSPRLT + WSSPRLV + WSSPRPL + WSSPRHU + WSSPRSI + WSSPRSK \\ & \quad + WSSPRCZ + WSSPRRO + WSSPRBG) / (WSUDCDE + WSUDCNL + WSUDCIT \end{aligned}$$

+WSUDCBE+WSUDCUK+WSUDCIE+WSUDCDK+WSUDCES+WSUDCPT
 +WSUDCGR+WSUDCFI+WSUDCSE+WSUDCAT+WSUDCEE+WSUDCLT
 +WSUDCLV+WSUDCPL+WSUDCHU+WSUDCSI+WSUDCSK+WSUDCCZ
 +WSUDCRO+WSUDCBG),

(6.2)

kur WSPFNFR – Francijas kviešu ražotāju cena,
 WHPMD – kviešu pasaules cena,
 EXRDE5 – eiro kurss pret ASV dolāru,
 WSPIN – ES kviešu intervences cena,
 WHSXL –
 WSSPRFR(-1) – kviešu produkcija Francijā iepriekšējā gadā,
 WSUDCFR(-1) – kviešu iekšzemes patēriņš Francijā iepriekšējā gadā,
 (WSSPRDE+...+WSSPRBG)/(WSUDCDE+...+WSUDCBG) – pašnodrošinājuma līmenis
 citās dalībvalstīs.

Cenu simulēšana ir iteratīvs process, kas veido līdzsvaru starp atkarībā no cenas ES saražoto produkcijas apjomu un tā pieprasījumu vai piedāvājumu pasaules tirgū.

Transmisijas vienādojums Latvijas kviešu cenas simulēšanai:

$$WSPFNLV = -0.08070345544 + 0.9114564208 * WSPFNFR * EXRELV$$

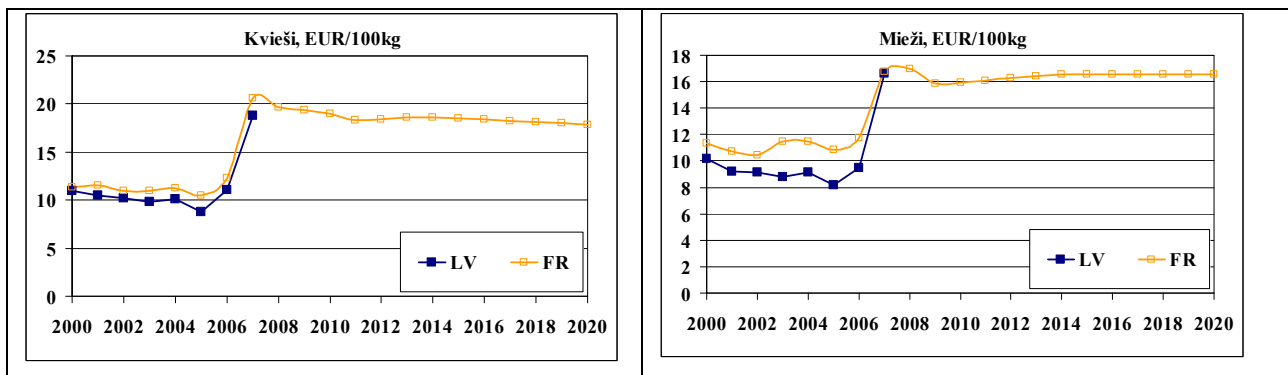
(6.3)

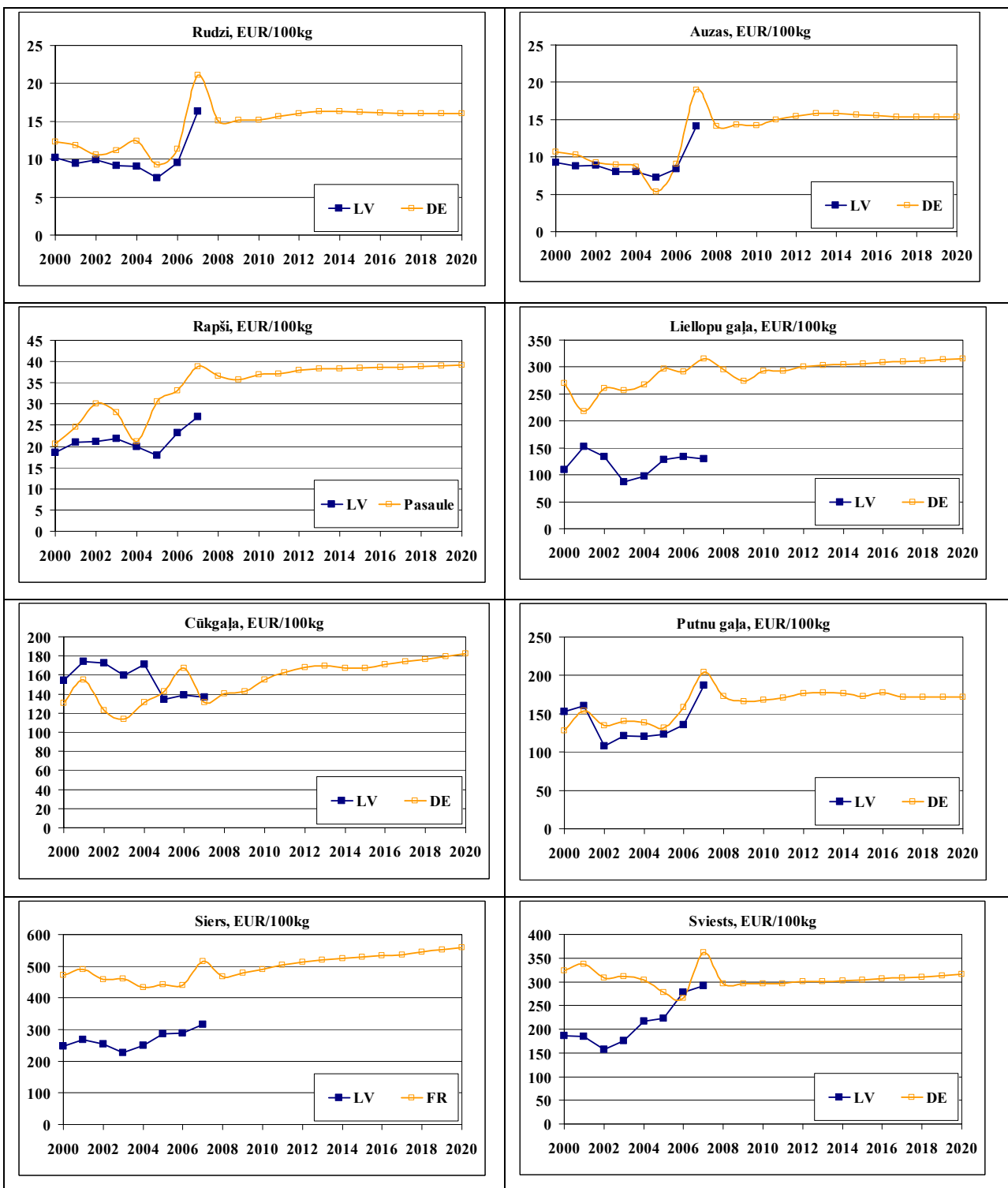
kur WSPFNLV – Latvijas kviešu ražotāju cena,
 WSPFNFR – Francijas kviešu ražotāju cena,
 EXRELV – Latvijas lata kurss pret eiro.

Vienādojuma (6.3) novērtētie parametri parāda, ka kviešu cena tiks modelēta, saglabājot ar Francijas cenu aptuveni 10% starpību.

ES produktu tirgos noteicošo valstu Francijas un Vācijas modeļu ģenerētās cenu (*key-price*) prognozes bāzes scenārijam 2008.-2020.gadam, kā arī rapšu pasaules cenas, kas veido sākotnējo informāciju pārējo dalībvalstu cenu prognozēm, ir attēlotas Attēls 6-4. Lai vizuāli novērtētu Latvijas cenu konverģenci ar ES tirgu, vēsturiskajā periodā 2000.-2007.gadā ir attēlotas Latvijas un Francijas, Vācijas vai pasaules cenas.

Attēls 6-4 Galveno Latvijai modelējamo augkopības un lopkopības produktu faktiskās ražotāju cenas Latvijā un ES tirgū 2000.-2007.gadā un Francijas un Vācijas cenu bāzes scenārija prognozes 2008.-2020.gadam.

Avots: CSP, AGMEMOD datu bāze, Francijas un Vācijas AGMEMOD modeļu rezultāti

Graudu, jo īpaši kviešu, tirgū Latvijas cenas līmenis un attīstības tendences ir līdzīgas. Tas pats būtu sakāms par putnu gaļas cenu.

Rapšu sēklu kā Latvijas pārsvarā eksportējama produkta cena ievērojami atšķiras no pasaules cenas, vairumā gadu gan būtiski atpaliekot no tās līmeņa, gan attīstoties pretējā virzienā. Tas varētu būt izskaidrojams ar to, ka rapšu sēklu eksportēji iepērk produkciju un pēc tam nodrošina gan sēklu pirmapstrādi, gan sedz tālākās transportēšanas un arī uzglabāšanas izmaksas, daļu no

produkcijas pārdodod nākamajā gadā, tā veidojot itkā Latvijas cenas aizkavētu reakciju uz pasaules cenu.

Pēdējos gados krasi ir mainījusies situācija ar cūkgaļas cenu. Ja līdz 2004.gadam Latvijas cena būtiski pārsniedza ES līmeni, tad 2005.gadā ar strauju kritumu tā pielāgojās Vācijas cenai, kas ir cenas noteicēja šī produkta ES tirgū.

Divi produkti, kuru cenām Latvijas un ES tirgū pastāv nozīmīgas atšķirības, ir liellopu gaļa un siers. Pēc iestājas ES Latvijas siera cenas konverģence ar Francijas siera cenu notiek ļoti lēni, bet Latvijas liellopu gaļas tirgū šis process kopš iestāšanās ES nenotiek vispār. Tā kā ir grūti rast ekonomisku pamatojumu šai situācijai liellopu gaļas tirgū Latvijā, matemātiski pielāgojumi liellopu gaļas cenas simulēšanai, lai tuvinātos Vācijas cenas līmenim, nebūtu pietiekami argumentējami.

Izteikts cenu konverģences piemērs vērojams sviesta tirgū, ko veicinājusi arī sviestam noteiktā intervences cena.

6.2.3 Atbalsts

AGMEMOD modelī tiek kvantificēts KLP 1.pīlāra tiešais atbalsts, kā arī ES-27 kombinētā modeļa līmenī tiek iekļauti tirgus atbalsta pasākumi.

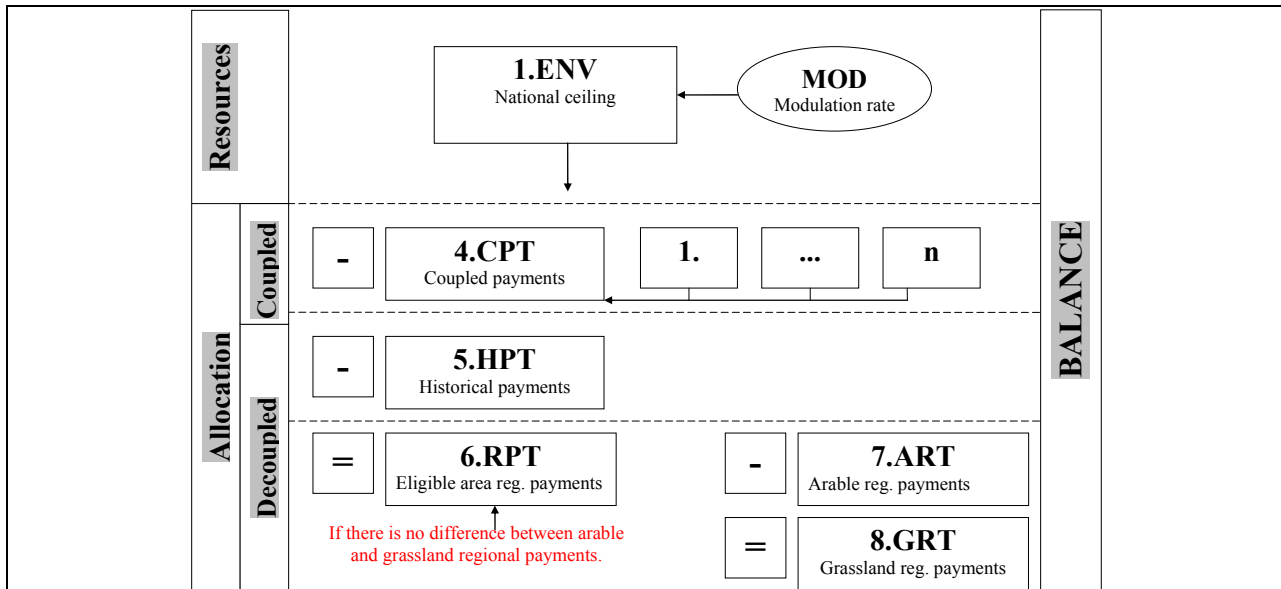
Metodoloģiskā pieeja politikas instrumentu modelēšanai (aprakstu skatīt nodaļā 2.1.1) ir izstrādāta, lai pašreizējo un turpmāko reformu periodā aptvertu politikas pasākumu piemērošanas ietekmes jaunos aspektus, kas pārsvarā izriet no maksājumu atdalīšanas no ražošanas. Tādēļ ir svarīgi, lai viss 1.pīlāra tiešais atbalsts tiktu iekļauts modelī, sadalot to pa aploksnēm atbilstoši atbalsta veidam un nevis sākotnēji aprēķinātām atbalsta likmēm, jo:

- Pieaug lauksaimnieku ienākumu atbalsta īpatsvars, kas pakāpeniski aizvieto ar kādu konkrētu produktu saistītu atbalstu, bet kuram joprojām ir ietekme uz produkcijas ražošanu;
- Modelim ir jābūt piemērotam analizēt lauksaimniecības politikas režīmu maiņu, kas notiek gan valstīm pievienojoties ES, gan ieviešot vēl 2003.gada reformu, gan tiek paredzēta alternatīvo politikas scenāriju pieņēmumos. Ja modelis nenodrošina saistību starp dažādiem politikas pasākumiem un atbalsta aploksnēm, politikas efekti atbalsta shēmu maiņas gadījumā var netikt novērtēti pietiekami korekti.

Attēls 6-5 ir parādīta vispārīga pieeja lauksaimniecības tiešmaksājumu finansējuma sadalījumam starp dažādām aploksnēm, kāda ir iekļauta AGMEMOD modelī.

Attēls 6-5

Tiešais atbalsts un tā vispārīgais sadalījums dažādiem maksājumiem

Avots: LVAEI, „AGMEMOD 2020” projekta materiāli

7 ES KLP sagaidāmo pārmaiņu novērtējums

7.1 Lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam

7.1.1 Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes

Detalizētas prognozēto rādītāju laika rindas ir pievienotas Pielikums 2 un Pielikums 3.

Tabula 7-1 Bāzes scenārija prognozes Latvijas graudu un rapšu sektoram

		2006 (faktiskie dati)	2010	2015	2020	2020/2006
Graudi kopā						
Produkcija	1,000 t	1159	1926	1919	1963	169%
Platība	1,000 ha	512	613	551	510	100%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	989	1016	979	955	97%
Kvieši						
Produkcija	1,000 t	598	1061	1087	1125	188%
Platība	1,000 ha	215	275	249	229	107%
Ražība	t/ha	2.8	3.9	4.4	4.9	176%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	427	438	426	417	98%
Cena	euro/100kg	11.1	17.2	16.8	16.2	146%
Mieži						
Produkcija	1,000 t	307	541	520	530	173%
Platība	1,000 ha	154	174	153	141	92%
Ražība	t/ha	2.0	3.1	3.4	3.8	189%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	281	302	285	274	98%
Cena	euro/100kg	9.5	15.2	14.9	14.4	151%
Rudzi						
Produkcija	1,000 t	117	121	113	108	92%
Platība	1,000 ha	43	51	45	40	94%
Ražība	t/ha	2.7	2.4	2.5	2.7	99%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	112	91	87	84	75%
Cena	euro/100kg	9.5	14.5	14.3	13.9	146%
Auzas						
Produkcija	1,000 t	92	157	154	155	169%
Platība	1,000 ha	63	75	68	63	100%
Ražība	t/ha	1.5	2.1	2.3	2.5	169%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	84	100	96	95	112%
Cena	euro/100kg	8.4	12.8	12.6	12.2	145%
Rapši						
Produkcija	1,000 t	121	291	396	386	320%
Platība	1,000 ha	83	142	171	149	180%
Ražība	t/ha	1.4	2.0	2.3	2.6	178%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	54	66	68	61	113%
Cena	euro/100kg	23.2	34.3	34.4	34.1	147%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Saražotās produkcijas pieaugums, salīdzinot ar 2006.gada faktiskajiem datiem, tiek prognozēts gandrīz visām galvenajām graudu kultūrām, izņemot rudzus. Pieaugumu nodrošina sagaidāmais uzlabojums tehnoloģijās, kā rezultātā līdz 2020.gadam tiek prognozēts būtisks vidējās ražības

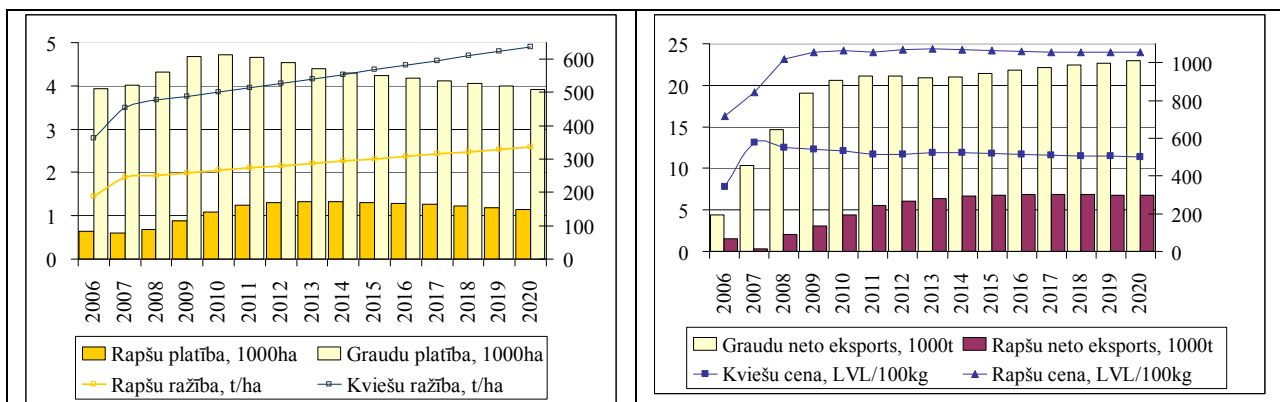

palielinājums kviešiem un miežiem.

Prognozētais platību samazinājums miežiem un rudziem attiecīgi par 8% un 6% tiks kompensēts ar kviešu platību pieaugumu, 2020.gadā kopējo graudu platību saglabājot aptuveni 2006.gada līmenī. Attēls 7-1 var redzēt, ka prognozēšanas periodā graudu platība savu maksimumu sasniegs 2010.gadā, pēc tam līdz 2020.gadam atkal samazinoties. To ietekmē sagaidāmo ieņēmumu līmenis no graudu ražošanas. Tā kā cenas pieaugums pēc 2007.gada straujā kāpuma netiek prognozēts, bet atbalsts savu maksimālo līmeni būs sasniedzis 2010.gadā, pēc kura samazināsies ar laukaugiem saistītie PVTM, sagaidāmo ieņēmumu līmenis krītas, un krītas arī apsētās graudu platības.

Iekšzemes patēriņa pieaugums tiek prognozēts tikai auzām, kas saistīts gan ar ražības palielinājuma dēļ pieaugošo piedāvājumu, gan, salīdzinot ar pārējiem graudiem, zemāku cenu. Pārējām graudu kultūrām tiek prognozēts iekšzemes patēriņa samazinājums, kam par iemeslu ir samazināts pieprasījums pēc lopbarības un sarūkošais iedzīvotāju skaits, kas nozīmē mazāku pārtikas pieprasījumu. Vislielākais iekšzemes patēriņa samazinājums tiek prognozēts rudziem – par 25%.

Attēls 7-1 Graudu un rapšu prognozētā platība, ražība, cena un neto eksports 2006.-2020.gadā

Avots: LVAEI, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Attēls 7-1 ir redzams, ka Latvija nostiprinās savu gan graudu, gan rapšu eksportētāja statusu. Galvenais kāpums graudiem notiks laika posmā līdz 2010.gadam, pēc tam neto eksporta līmenim būtiski nemainoties. Rapšu neto eksporta pieaugums tiek prognozēts lēnākā tempā, stabilu līmeni sasniedzot 2014.gadā. Sagaidāmos ieņēmumus no rapšiem veido galvenokārt produkta cena, tādēļ atbalsta sistēmas maiņa un saistīto maksājumu likvidācija šī produkta ražošanu ietekmē mazāk nekā graudus. Attiecībā uz rapšiem tiek prognozēts, ka to ražība pieaugs līdzīgā tempā kā graudu ražība un līdz ar platību pieaugumu tiem joprojām būs no Latvijas lauksaimniecības produktiem visstraujāk augošais tirgus.

Tabula 7-2 Bāzes scenārija prognozes Latvijas liellopu, cūku, aitu un mājputnu sektoram

		2006 (faktiskie dati)	2010	2015	2020	2020/2006
Liellopi						
Gaļas produkcija	1,000 t	21	21	19	18	86%
Zīdītājgovis	1,000 galvu	7	8	10	12	184%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	181	191.6	187.5	191.5	106%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	21	23	22	20	97%

Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	9.1	10.3	9.9	9.6	105%
Cena	Euro/100kg	133.5	125.7	136.0	141.8	106%
Cūkas						
Gaļas produkcija	1,000 t	38	35	34	33	88%
Sivēnmātes	1,000 galvu	52	47	45	44	85%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	75	63.9	60.9	57.9	77%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	75	66	66	65	87%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	32.5	29.5	30.3	30.9	95%
Cena	Euro/100kg	139	145.2	148.6	152.2	109%
Aitas						
Gaļas produkcija	1,000 t	0.4	0.4	0.3	0.3	75%
Aitu mātes	1,000 galvu	26	28	23	18	70%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	29	26	22	22	76%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	0.5	0.4	0.4	0.4	89%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	0.21	0.20	0.20	0.20	97%
Cena	Euro/100kg	202.4	203.1	213.0	219.5	108%
Putnu gaļa						
Produkcija	1,000 t	21	21	21	21	100%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	51	51	51	51	100%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	22.2	22.2	22.2	22.2	100%
Cena	Euro/100kg	135.4	150.5	154.4	153.8	114%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Aitu gaļas cena Latvijā bāzes scenārijā tiek prognozēta virs ES noteicošās cenas līmeņa, putnu gaļas un cūkgaļas cena tiek prognozēta vienādā līmenī ar ES noteicīto cenu, bet atbilstoši scenārija prognozēm liellopu gaļas cena arī turpmāk būs viena no zemākajām ES. Starpība starp Vācijas un Latvijas liellopu gaļas cenu tiek prognozēta saglabājamies aptuveni 50% līmenī.

Latvija arī turpmāk saglabās neto importētājas statusu visiem gaļas veidiem. Liellopu gaļas produkcijas apjoms samazināsies sarūkošā piena govju ganāmpulka dēļ, bet cūkgaļas ražošana samazināsies dēļ pieaugošajām ražošanas izmaksām attiecībā pret produkcijas cenu. Gaļas iekšzemes patēriņš varētu samazināties gan gaļas cenas pieauguma dēļ, gan iedzīvotāju skaita samazinājuma dēļ.

Cūkgaļas un putnu sektorā nav paredzēts tiešais atbalsts, līdz ar to tiešmaksājumiem ir ietekme tikai uz liellopu un aitu sektoru. Tomēr pēc pārejas uz VM shēmu pārsvarā mainās vien atbalsta kompozīcija (no saistītām aitu māšu, zīdītājgovju un kaušanas prēmijām) uz augstākām atdalīto maksājumu likmēm, kas būtiski nemaina kopējo uz sektoru attiecināmo atbalsta līmeni.

Tabula 7-3 Bāzes scenārija prognozes Latvijas piena sektoram

		2006 (faktiskie dati)	2010	2015	2020	2020/2006
Piens						
Produkcija	1,000 t	812	803	801	798	98%
Piena govīs	1,000 galvu	182	172	159	147	81%
Izslaukums	kg/govi	4 452	4 660	5 040	5 420	122%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	41.9	39.9	41.2	42.4	101%
Cena	Euro/100kg	23.2	23.6	25.7	27.9	121%
Sviests						
Produkcija	1,000 t	5	5	5	5	95%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	3	5	6	6	201%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	1.2	2.4	2.5	2.6	217%

Cena	Euro/100kg	278	276	289	306	110%
Vājpiena pulveris						
Produkcija	1,000 t	1.9	1.6	1.9	2.2	119%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	0.83	0.81	0.78	0.76	92%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	0.4	0.4	0.4	0.4	100%
Cena	Euro/100kg	210	241	250	260	124%
Pilnpiena pulveris						
Produkcija	1,000 t	5.4	5.2	5.3	5.4	100%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	0.9	0.4	0.3	0.3	39%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	0.4	0.2	0.2	0.2	42%
Cena	Euro/100kg	230	277	281	290	126%
Siers						
Produkcija	1,000 t	20	19	20	20	101%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	14	15	15	15	106%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	6.2	6.5	6.8	7.1	115%
Cena	Euro/100kg	288	297	331	359	125%
Krējums						
Produkcija	1,000 t	20	20	20	19	95%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	31	31	30	30	97%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	13.5	13.9	14.0	14.1	105%
Svaigie piena produkti						
Produkcija	1,000 t	41	44	46	47	114%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	57	55	53	51	89%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	25.0	24.4	24.2	24.0	96%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Tiek prognozēts, ka visu piena produktu cenas simulācijas periodā ir ES cenas līmenī, izņemot siera cenu, kurai ar ES cenas līmeni tiek prognozēta saglabājamies aptuveni 30% starpība.

Piena izslaukums no vienas govs bāzes scenārijā līdz 2020.gadam, salīdzinot ar 2006.gadu, varētu pieaugt par aptuveni 22% gadā, veicinot piena govju ganāmpulka samazināšanos. Tiek prognozēts arī saražotā piena apjoma neliels samazinājums, kas liecina par to, ka prognozētais piena cenas pieaugums salīdzinājumā ar ražošanas izmaksu pieaugumu nebūs pietiekams stimuls, lai Latvijas piena ražotāji būtu ieinteresēti turpmākā piena kvotas palielinājumā. Piena iepirkuma cenu ES nosaka piena produktu – sviesta, vājpiena pulvera un siera cenas, kā arī tirgus atbalsta pasākumi. Bāzes scenārijā piena cenu būtiski neietekmē piedāvājuma apjoms, jo tas tiek regulēts ar kvotas palīdzību.

Ir sagaidāms, ka Latvija arī turpmāk saglabās savas siera neto eksportētājas pozīcijas, kaut arī iekšzemes patēriņa pieaugums tiek prognozēts straujāks nekā ražošanas pieaugums. Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka siera patēriņš Latvijā arī 2020.gadā būs salīdzinoši zems.

7.1.2 Baltijas valstu lauksaimniecības sektoru attīstības salīdzinājums

Sektora rādītāji 2020.gadā un to salīdzinājums ar 2006.gada faktisko līmeni visās Baltijas valstīs ir parādīts Tabula 7-4, Tabula 7-5 un Tabula 7-6.

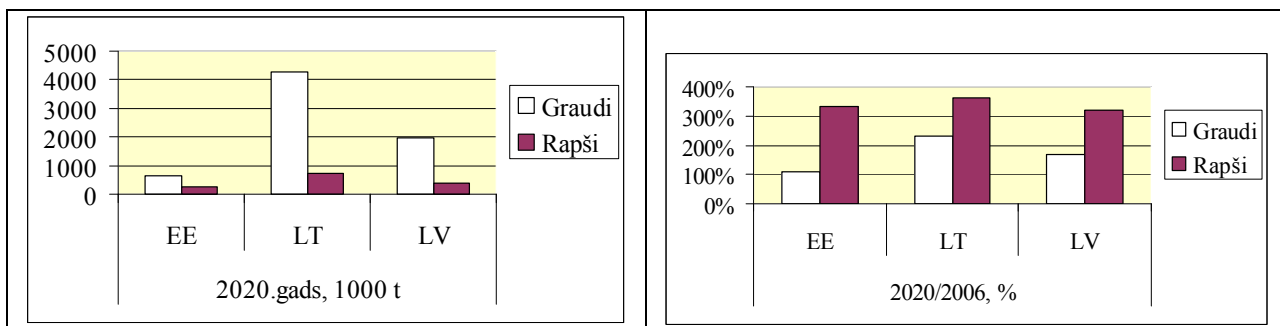
Tabula 7-4 Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas graudu un rapšu sektoram

		EE		LT		LV	
		2020	2020/2006	2020	2020/2006	2020	2020/2006
Graudi kopā							
Produkcija	1,000 t	656	109%	4267	230%	1963	169%
Platība	1,000 ha	230	84%	1121	117%	510	100%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	548	86%	2223	130%	955	97%
Kvieši							
Produkcija	1,000 t	203	92%	2057	254%	1125	188%
Platība	1,000 ha	68	75%	413	120%	229	107%
Ražība	t/ha	3.0	124%	5.0	211%	4.9	176%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	155	60%	869	120%	417	98%
Cena	euro/100kg	18.6	164%	17.9	154%	16.2	146%
Mieži							
Produkcija	1,000 t	346	114%	1755	236%	530	173%
Platība	1,000 ha	118	83%	440	115%	141	92%
Ražība	t/ha	2.9	138%	4.0	205%	3.8	189%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	292	103%	901	159%	274	98%
Cena	euro/100kg	14.0	136%	16.5	156%	14.4	151%
Rudzi							
Produkcija	1,000 t	33	188%	241	267%	108	92%
Platība	1,000 ha	11	156%	83	163%	40	94%
Ražība	t/ha	2.9	121%	2.9	164%	2.7	99%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	45	139%	142	131%	84	75%
Cena	euro/100kg	17.0	156%	16.1	159%	13.9	146%
Auzas							
Produkcija	1,000 t	74	117%	63	55%	155	169%
Platība	1,000 ha	33	103%	59	99%	63	100%
Ražība	t/ha	2.2	114%	1.1	55%	2.5	169%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	56	89%	63	58%	95	112%
Cena	euro/100kg	13.7	157%	8.6	128%	12.2	145%
Rapši							
Produkcija	1,000 t	275.3	331%	730.9	363%	386	320%
Platība	1,000 ha	100	214%	292	267%	149	180%
Ražība	t/ha	2.7	154%	2.5	136%	2.6	178%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	84	100%	599	1883%	61	113%
Cena	euro/100kg	27.5	130%	37.4	207%	34.1	147%

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Attēls 7-2 ir grafiski attēlotas graudu un rapšu ražošanas prognozes Baltijas valstīs. Graudu produkcijas pieaugums tiek prognozēts visās valstīs – vislielākais Lietuvā un vismazākais Igaunijā. Raksturīgi, ka lielāka sagaidāmā ražība nosaka arī straujāku produkcijas pieaugumu. Rapšu produkcijas pieaugums tiek prognozēts līdzīgs visās valstīs – aptuveni 3 reizes, 2020.gadu salīdzinot ar 2006.gadu.

Attēls 7-2 Igaunijas, Lietuvas un Latvijas graudu un rapšu produkcijas apjoma prognozes 2020.gadam Bāzes scenārija

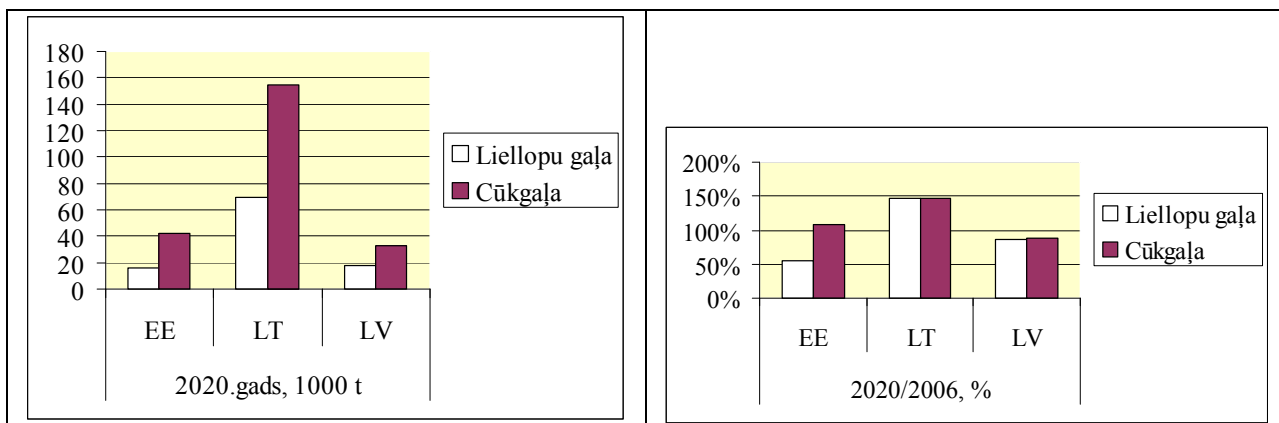
Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Tabula 7-5 Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas liellopu, cūku, aitu un mājputnu sektoram

		EE		LT		LV	
		2020	2020/2006	2020	2020/2006	2020	2020/2006
Liellopi							
Gaļas produkcija	1,000 t	16	55%	69	146%	18	86%
Zīdītājgovis	1,000 galvu	4	-	26	272%	12	184%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	185	69%	287.2	145%	191.5	106%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	18	89%	32	129%	20	97%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	13.7	92%	10.2	138%	9.6	105%
Cena	Euro/100kg	142.5	113%	270.7	147%	141.8	106%
Cūkas							
Gaļas produkcija	1,000 t	42	109%	155	146%	33	88%
Sivēnmātes	1,000 galvu	36	137%	89	92%	44	85%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	80	87%	101.1	128%	57.9	77%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	47	104%	155	106%	65	87%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	34.9	108%	49.1	113%	30.9	95%
Cena	Euro/100kg	180	100%	191.6	135%	152.2	109%
Aitas							
Gaļas produkcija	1,000 t	-	-	2	398%	0.3	75%
Aitu mātes	1,000 galvu	-	-	50	234%	18	70%
Kaušanas svars	kg/dzīvnieku	-	-	30.6	110%	22	76%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	-	-	1	140%	0.4	89%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	-	-	0.2	150%	0.20	97%
Cena	Euro/100kg	-	-	206.8	84%	219.5	108%
Putnu gaļa							
Produkcija	1,000 t	15	110%	66	100%	21	100%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	28	110%	83	100%	51	100%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	21.4	115%	24.3	100%	22.2	100%
Cena	Euro/100kg	137.7	144%	154.7	150%	153.8	114%

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Attēls 7-3 Igaunijas, Lietuvas un Latvijas liellopu gaļas un cūkgaļas ražošanas prognozes prognozes 2020.gadam Bāzes scenārijā.

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

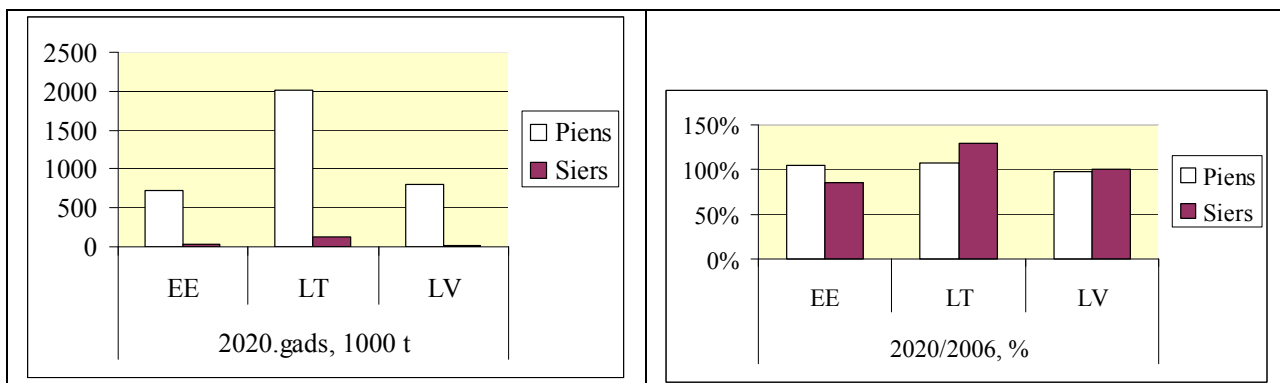
Tiek prognozēts, ka liellopu gaļas ražošana pieaugs līdz 2020.gadam tikai Lietuvā, savukārt cūkgaļas ražošana pieaugs Lietuvā un Igaunijā.

Tabula 7-6 Bāzes scenārija prognozes 2020.gadam Igaunijas, Lietuvas un Latvijas piena sektoram

		EE		LT		LV	
		2020	2020/2006	2020	2020/2006	2020	2020/2006
Piens							
Produkcija	1,000 t	723	105%	2 010	107%	798	98%
Piena govīs	1,000 galvu	87	80%	324	81%	147	81%
Izslaukums	kg/govīs	8 347	131%	6 213	132%	5 420	122%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	45.5	92%	120.7	94%	42.4	101%
Cena	Euro/100kg	30.2	138%	28.9	160%	27.9	121%
Sviests							
Produkcija	1,000 t	9	208%	16	97%	5	95%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	4	92%	5	108%	6	201%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	3.2	95%	1.6	115%	2.6	217%
Cena	Euro/100kg	308.2	113%	315.5	129%	306	110%
Siers							
Produkcija	1,000 t	28	85%	133	130%	20	101%
Iekšzemes patēriņš	1,000 t	21	100%	50	121%	15	106%
Patēriņš uz iedzīvotāju	kg/iedz.	16.4	104%	15.6	130%	7.1	115%
Cena	Euro/100kg	333.9	112%	501.8	175%	359	125%

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Tiek prognozēts, ka piena ražošana līdz 2020.gadam, salīdzinot ar 2006.gadu, Latvijā būs nedaudz samazinājusies (-2%), bet Igaunijā un Lietuvā ir sagaidāms neliels pieaugums. Taču ir sagaidāms, ka Igaunijā un Lietuvā mainīsies piena produktu ražošanas struktūra. Igaunija varētu palielināt sviesta, bet Lietuva – siera ražošanas īpatsvaru.

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

7.2 Politikas scenāriju ietekme

7.2.1 Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lauksaimniecību

Tabula 7-7 ir parādītas Latvijas graudu cenu sagaidāmās procentuālās izmaiņas dažādos politikas scenārijos, salīdzinot ar bāzes scenāriju. Tā kā visas Latvijas cenas ir funkcija no tirgū dominējošās ES valsts cenām, izmaiņas Latvijas cenā faktiski atspoguļo pārnesi no Eiropas cenu attīstības tendencēm, kuras caur saražotās produkcijas apjomu atspoguļo dalībvalstu reakciju uz politikas maiņu. Graudu cenas pieaugums liecina, ka visos analizētajos scenārijos ES kopējais graudu piedāvājums samazinās. COM scenārijā piedāvājuma samazinājumu galvenajos tirgos izraisa scenārija pieņēmumos izdarītā saistīto graudaugu maksājumu atdalīšana no ražošanas Francijā un daļas no reģionālo maksājumu likmes novirzīšana lopkopībai Vācijā. EUF scenārijā šie tirgi cieš no daļas atdalīto maksājumu pārdales par labu Jaunajām dalībvalstīm. Vēl spēcīgāka šī negatīvā ietekme ir, ja atbalsts tiek noteikts 100 EUR/ha līmenī (BHC scenārijs), bet 1.pilāra maksājumu likvidēšanas ietekmē kviešu cena palielinās par aptuveni 2% (BD0 scenārijs).

Tā kā rapšu tirgus simulēšanai tiek izmantota pasaules cena, atbilstoši AGMEMOD modelēšanas pieejai, ES politikas scenāriji rapšu pasaules cenu neietekmē.

Tabula 7-7 Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas graudu rapšu cenām 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju

	1 BASE	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BD0
Kvieši	0%	0.2%	0.2%	1.2%	2.0%
Mieži	0%	0.2%	0.2%	1.1%	1.9%
Rudzi	0%	0.2%	0.2%	1.0%	1.6%
Rapšu sēklas	0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Nemot vērā salīdzinoši zemo atbalsta līmeni uz produkta vienību Latvijā, atbalsta samazinājums var būt mazāk nozīmīgs nekā cenas palielinājums un var veicināt Latvijas ražotāju konkurētspējas pieaugumu. Tabula 7-8 ir parādīta Latvijas graudu un rapšu ražotāju reakcija uz tiešā atbalsta apjoma un piešķiršanas nosacījumu maiņu kombinācijā ar cenu pieaugumu ES

graudu tirgū.

Tabula 7-8 Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas graudu un rapšu tirgu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju

	1 BASE	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BDO
Graudi kopā					
Produkcija		-0.2%	5.7%	1.5%	-1.2%
Neto eksports		-0.2%	10.5%	3.0%	-1.7%
Kvieši					
Produkcija		-0.3%	6.2%	1.6%	-1.3%
Neto eksports		-0.3%	9.4%	2.5%	-1.9%
Mieži					
Produkcija		-0.2%	5.4%	1.6%	-0.8%
Neto eksports		0.1%	10.6%	3.6%	-0.9%
Rudzi					
Produkcija		-0.3%	5.3%	1.1%	-1.6%
Neto eksports		-1.1%	21.9%	4.7%	-6.1%
Rapšu sēklas					
Produkcija		-0.7%	9.1%	1.0%	-3.6%
Neto eksports		-0.8%	10.8%	1.1%	-4.2%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

COM scenārijā ir sagaidāms Latvijā saražoto graudu apjoma samazinājums par 0.2% salīdzinājumā ar bāzes scenāriju, kas ir nenozīmīgas izmaiņas. Palielinot atdalīto maksājumu līdz ES vidējam līmenim 247 EUR/ha, graudu ražošanu Latvijā varētu pieaugt par nepilniem 6%. Vairumam valstu 1.pilāra maksājumu noteikšana 100 EUR/ha ir atbalsta samazinājums, bet Latvijai tas ir palielinājums, kas kopā ar cenu pieaugumu graudu ražošanu varētu palielināt par 1,5%. Savukārt pilnīga atbalsta trūkuma gadījumā cenas palielinājums par 2% ražošanas samazinājumu veidotu tikai 1.2%. Graudu ražošanas apjomu izmaiņas dažādos scenārijos, salīdzinot ar bāzi, atšķirību intervāls ir 6.9% punkti.

Tā kā rapšu ražošanu neietekmē cenu izmaiņas dažādos scenārijos, šim produktam ir novērtējams nosacīti tīrs politikas efekts. Politikas ietekme uz piedāvājumu veido tā atšķirības no bāzes scenārija 12.7% punktu intervālā, ietekmes virzienam scenārijos esot tādā pašā kā graudiem.

Iekšējā tirgus kapacitāte gan graudiem, gan rapšiem ir samērā stabila tādēļ produkcijas pieaugums vai samazinājums galvenokārt tiek pārnesti uz ārējo tirgu.

Tabula 7-9 ir parādītas Latvijas lopkopības produktu cenu sagaidāmās procentuālās izmaiņas dažādos politikas scenārijos 2020.gadā, salīdzinot ar bāzes scenāriju. Arī lopkopības produktiem izmaiņas Latvijas cenā atspoguļo pārnesi no Eiropas cenu attīstības tendencēm, kuras caur saražotās produkcijas apjomu atspoguļo dalībvalstu reakciju uz politikas maiņu. Atšķirībā no graudu cenu pieauguma, visu lopkopības produktu cenu samazinājums salīdzinājumā ar bāzes scenāriju liecina, ka analizētajos scenārijos ES kopējais lopkopības produktu piedāvājums palielinās. Vislielākais cenas samazinājums alternatīvos scenārijos ir sagaidāms pienam. Tā kā šo scenāriju pieņēmumos ietilpst piena kvotas atcelšana, ES līmenī prognozētais piena produkcijas pieaugums samazina Latvijas piena cenu atkarībā no scenārija intervālā no -15% līdz -18.4%. Piena produkcijas palielināšana nozīmē arī piena govju ganāmpulka paplašināšanu, kas palielina liellopu gaļas piedāvājumu ES tirgū. Tas kļūst par galveno iemeslu liellopu gaļas cenas samazinājumam intervālā no -14.5% līdz -13.3%.

Tabula 7-9 Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lopkopības produktu cenām 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju

	1 BASE	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BD0
Liellopu gaļa	0%	-14.5%	-13.3%	-13.5%	-13.3%
Cūkgāļa	0%	-0.4%	-0.4%	-0.4%	-0.3%
Aitu gaļa	0%	-0.7%	-0.6%	-0.6%	-0.2%
Putnu gaļa	0%	-0.1%	-0.1%	-0.1%	-0.1%
Piens	0%	-18.0%	-18.4%	-16.4%	-15.0%
Sviests	0%	-16.7%	-17.1%	-16.8%	-16.4%
Vājpiena pulveris	0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Analizējot piedāvājuma izmaiņas Latvijas lopkopības produktu tirgū dažādos politikas scenārijos, ir jāsecina, ka efekts, kas caur ES koptirgus reakciju uz politikas ietekmētajām produkcijas cenām izpaužas arī Latvijas tirgū, ir spēcīgāks nekā sākotnēji no Latvijā kā atsevišķā valstī ieviestas politikas būtu sagaidāms.

Tabula 7-10 Politikas scenāriju ietekme uz Latvijas lopkopības un piena produktu tirgu 2020.gadā

	1 BASE	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BD0
Liellopu gaļa					
Produkcija		-0.6%	1.8%	-5.8%	-11.7%
Cūkgāļa					
Produkcija		-0.3%	-0.3%	-0.5%	-0.7%
Aitu gaļa					
Produkcija		4.3%	8.1%	1.4%	-2.2%
Putnu gaļa					
Produkcija		-0.0%	-0.0%	-0.01%	-0.02%
Piens					
Produkcija		-4.3%	-2.5%	-3.2%	-3.7%
Sviests					
Produkcija		-16.5%	-13.4%	-14.5%	-15.0%
Vājpiena pulveris					
Produkcija		-50.1%	-37.7%	-41.7%	-43.7%
Pilnpiena pulveris					
Produkcija		-5.9%	-4.0%	-4.6%	-4.9%
Siers					
Produkcija		-3.9%	-3.1%	-2.5%	-2.1%
Krējums					
Produkcija		1.5%	2.5%	1.8%	1.3%
Svaigie piena produkti					
Produkcija		-0.4%	2.3%	0.7%	-0.3%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

COM scenārijā (piešķirot visās ES-27 ar liellopiem vai/un aitām saistītus maksājumus) no lauksaimniecības produktiem ražošanas pieaugums Latvijā ir sagaidāms tikai aitu gaļai. Dēļ ES pieaugošās ražošanas un tās izraisītās liellopu gaļas un piena cenas samazinājuma, liellopu gaļas ražošanai Latvijā būs kritums, kura ietekmēšanai pretējā virzienā Latvijai maksimāli aprēķināmā atbalsta aploksne nav pietiekama.

Savukārt EUF scenārijā visā ES vienāda atdalīto maksājumu likme 247 EUR/ha Latvijai nozīmē tiešmaksājumu apjoma pieaugumu salīdzinājumā ar bāzi aptuveni trīs reizes. Tas, ņemot vērā

būtiski pieaugušos maksājumus par zālāju platībām, stimulē liellopu gaļas ražošanas pieaugumu par aptuveni 2%, bet aitu gaļas ražošanas pieaugumu par aptuveni 8%, kamēr piena ražošanai šajā scenārijā, salīdzinot ar bāzi, sagaidāmais samazinājums ir 2,5%. Tas nozīmē, ka piena sektorā maksājumi par zālāju platībām nespēj kompensēt cenas kritumu ES tirgū.

BD0 jeb 1.pīlāra maksājumu likvidācijas scenārijā liellopu gaļas ražošana, salīdzinot ar bāzes scenāriju, varētu samazināties par 12%. Tā kā Latvijā liellopu gaļas cena ir viszemākā ES, tad pat salīdzinoši zemām atdalīto maksājumu likmēm par ganībām bija salīdzinoši liels īpatsvars liellopu gaļas ražošanu motivējošās reakcijas cenās. Likvidējot jebkāda veida atbalsta maksājumus, arī liellopu gaļas ražošana Latvijā samazinās. Šajā scenārijā par 2% ir sagaidāma arī aitu gaļas ražošanas samazināšanās. Piena ražošanu galvenokārt ietekmē cenas pārmaiņas, ko izraisa kvotu sistēmas maiņa un cenu līmenis pasaules tirgū, tādēļ tiešmaksājumu atcelšanai un to līmenim vispār nav nozīmīgas ietekmes uz piena ražošanu.

Tā kā cūkgaļas un putnu gaļas sektoros atbalsta līmeņa un sistēmas pārmaiņas neietekmē ne tiešā veidā, ne caur lopbarības platību maksājumiem, vienīgā ietekme uz ražošanu ir sagaidāma no graudu kā lopbarības cenām. Scenāriju ietekme uz cūkgaļas ražošanu ir nenozīmīga, un visos scenārijos graudu cenas nelielais pieaugums izraisa ražošanas samazināšanos mazāk nekā 1% robežās.

No scenāriju analīzes var secināt, ka Latvijas lauksaimniecības sektorā kopumā galvenais ražošanas virzītājs ir cenas, jo tiešā atbalsta līmenis uz produkcijas vienību ir salīdzinoši zems.

ES-27 kombinētā modeļa rezultāti parāda, ka dalībvalstis gūst iespēju dominēt ES tirgū, galvenokārt pateicoties augstākam tiešmaksājumu līmenim, kas ļauj piedāvāt produkciju par zemāku cenu, jo īpaši graudu sektorā. Scenāriju analīze liecina, ka saistīto maksājumu atcelšana un tiešmaksājumu pārdale starp dalībvalstīm paaugstina kopējo cenu līmeni ES un nodrošina stimulējošu efektu graudu un rapšu ražošanai Latvijā arī tajā gadījumā, ja kopējais atbalsta līmenis samazinās. Tas apstiprina kompleksa reformu efekta vērtēšanas nepieciešamību ES līmenī.

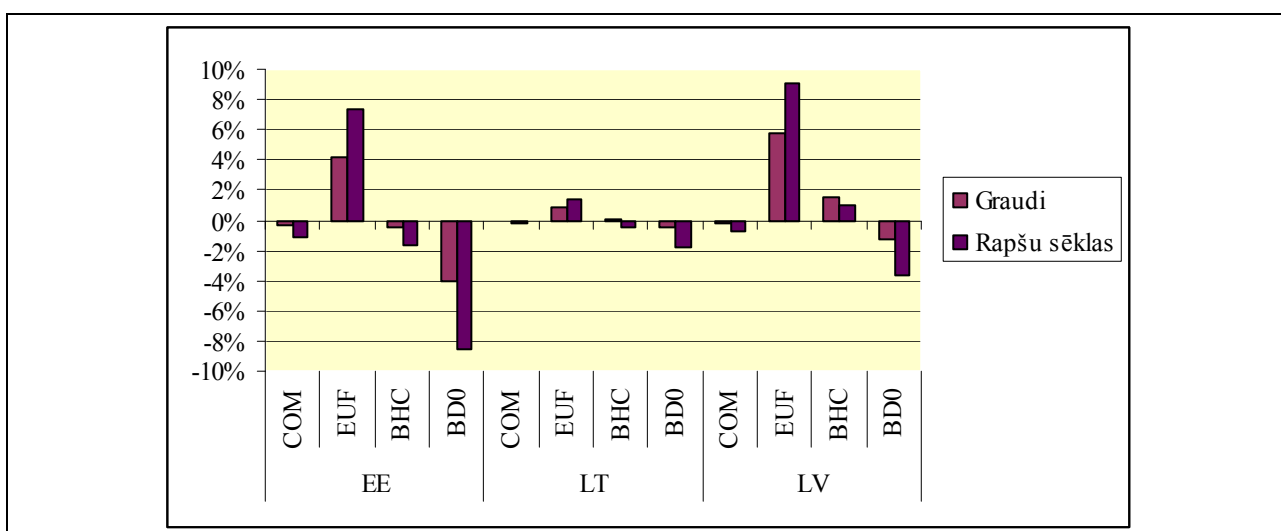
Salīdzinot dažādu scenāriju rezultātus lopkopības sektorā, jāsecina, ka piena sektora reformas efekts dominē pār pārējo pasākumu ietekmi, nosakot lopkopības produktu cenu samazināšanos visos scenārijos. Tomēr, ņemot vērā, ka ES-15 ir absolūtas līderes ES liellopu gaļas tirgū, tieši liellopu saistīto maksājumu turpināšana, neņemot vērā piena sektora reformu, Latvijas liellopu gaļas ražošanu ietekmēs negatīvi.

Analizējot ES lauksaimniecības un lauku budžeta pārskatīšanu, ir jāņem vērā, ka AGMEMOD modelī tiek analizētas tikai 1.Pīlāra finansējuma izmaiņas un to ietekme, bet netiek analizēta alternatīvu izmantošanas variantu caur 2.Pīlāru ietekme. EUF un BHC scenārijos analizētā atdalīto maksājumu likmes vienādošana ES parāda Latvijai labvēlīgu ietekmi graudu, rapšu un aitu sektoros. 1.pīlāra budžeta likvidēšana, salīdzinot ar bāzi, parāda negatīvu ietekmi, taču to nevar kopumā vērtēt kā būtisku, jo tikai liellopu gaļas ražošanas samazinājums pārsniedz 10%, un arī tajā lielāka ietekme ir piena sektora reformai. Tādēļ ES un nacionālo līdzekļu izlietojuma tiešmaksājumiem apjoms salīdzinājumā ar to kopējo efektivitāti būtu pārskatāms.

7.2.2 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs

Politikas scenāriju ietekmes novērtējums 2020.gadā visās Baltijas valstīs ir parādīts Tabula 7-11 un Tabula 7-12. Attēls 7-5 ir grafiski attēlotas graudu un rapšu ražošanas izmaiņas Baltijas valstīs dažādos politikas scenārijos salīdzinājumā ar bāzes scenāriju. Graudu un rapšu produkcijas izmaiņu tendences visās Baltijas valstīs dažādos scenārijos ir līdzīgas. COM scenārijam ir vismazākā ietekme, jo liellopu sektoram novirzāmā aploksnes daļa ir salīdzinoši neliela. Ņemot vērā salīdzinājumā ar pārējām dalībvalstīm nelielās atbalsta aploksnes, EFR scenārijā visām Baltijas valstīm šīs aploksnes palielinās, kas stimulē graudu ražošanas pieaugumu, taču atbalsta atdeve liecina, ka, piem., Latvijas gadījumā nacionālo atbalsta griestu palielinājums trīs reizes saražoto graudu apjomu varētu palielināt vien par nepilniem 10%. 1.pīlāra likvidācijas gadījumā vislielākais graudu ražošanas kritums varētu būt Igaunijā. Tiesa gan, tas tiek prognozēts neliels - tikai par aptuveni 8%. Atšķirīgs izmaiņu līmenis dažādās valstīs nozīmē ražotāju lēmumu atšķirīgo elastību pret tiešmaksājumiem.

Attēls 7-5 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz graudu un rapšu ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Atšķirīgas ietekme dažādās valstīs ir BHC scenārijā, kur atdalītās maksājumu likmes noteikšana 100 EUR/ha, kopējo aploksni palielina tikai Latvijai. Līdz ar to Igaunijā šajā scenārijā tiek prognozēts neliels produkcijas samazinājums, bet Lietuvā ražošana varētu saglabāties aptuveni bāzes scenārija līmenī.

Tabula 7-11 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs graudu un rapšu tirgū 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju

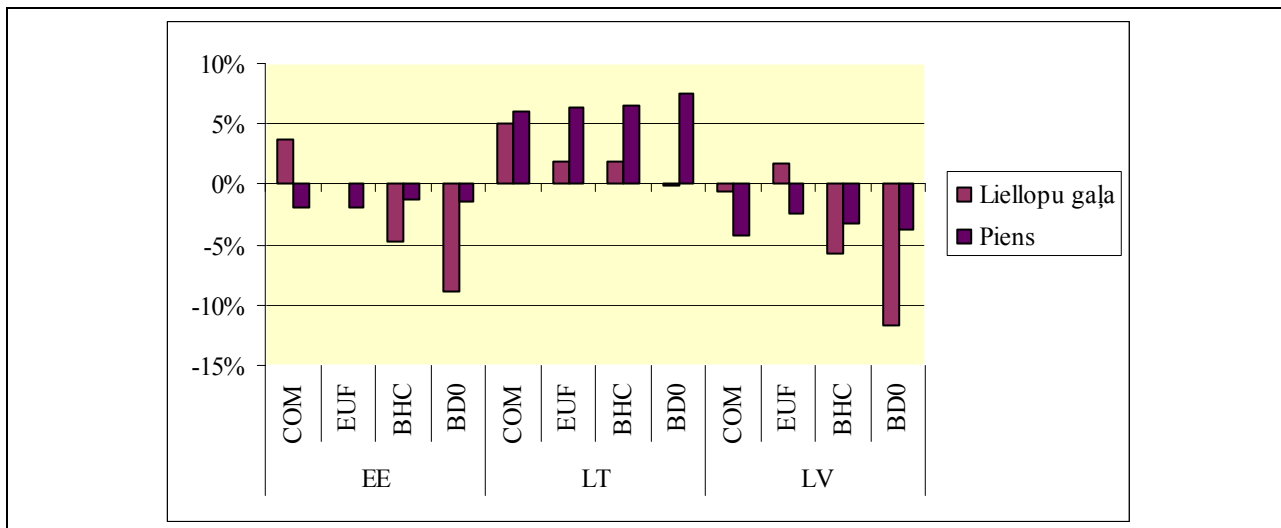
	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BDO
EE				
Graudi kopā				
Produkcija	-0,3%	4,2%	-0,4%	-4,1%
Neto eksports	508	559	520	490
Rapšu sēklas				
Produkcija	-1,1%	7,4%	-1,6%	-8,5%
Neto eksports	186	189	185	184

LT					
Graudi kopā					
Produkcija		-0.03%	0.8%	0.002%	-0.5%
Neto eksports		-1.0%	0.4%	-0.6%	-1.3%
Rapšu sēklas					
Produkcija		-0.2%	1.4%	-0.4%	-1.8%
Neto eksports		-1.0%	7.6%	-2.4%	-9.7%
LV					
Graudi kopā					
Produkcija		-0.2%	5.7%	1.5%	-1.2%
Neto eksports		-0.2%	10.5%	3.0%	-1.7%
Rapšu sēklas					
Produkcija		-0.7%	9.1%	1.0%	-3.6%
Neto eksports		-0.8%	10.8%	1.1%	-4.2%

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Aplūkojot liellopu un piena ražošanas rezultātus dažādos scenārijos (skat. Attēls 7-6), jāsecina, ka Lietuvai, jo īpaši attiecībā uz piena ražošanu, varētu būt no Igaunijas un Latvijas atšķirīga politikas stratēģija. Piena kvotu atcelšanas efekts visos politikas scenārijos liellopu sektorā ir dominējošs. ES-27 līmenī samazinās piena iepirkuma cena, kuras līmenis varētu izraisīt piena ražošanas kritumu Igaunijā un Latvijā. Savukārt Lietuva arī pie 15-18% piena cenas samazinājuma varētu būt gatava izmantot kvotas atcelšanas priekšrocības un palielināt piena ražošanu.

Attēls 7-6 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz liellopu gaļas un piena ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju.

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

Liellopu gaļas ražošana ir atkarīga gan no piena govju ganāmpulka lieluma, gan no par liellopiem un zālāju platībām saņemamo tiešmaksājumu apjoma. Tā kā šo visu faktoru ietekme ir komplicēta, arī liellopu gaļas ražošanas rādītāji dažādās valstīs unscenārijos ir svārstīgi.

Tabula 7-12 Politikas scenāriju ietekmes salīdzinājums Baltijas valstīs uz liellopu gaļas un piena ražošanu 2020.gadā, % izmaiņas pret bāzes scenāriju

	2 COM	3 EUF	4 BHC	5 BD0
Liellopu gaļa				
EE	3,7%	0,1%	-4,7%	-8,8%
LT	5.0%	5.0%	1.7%	-0.2%
LV	-0.6%	1.8%	-5.8%	-11.7%
Piens				
EE	-2,0%	-2,0%	-1,2%	-1,4%
LT	6.0%	7.2%	7.2%	7.4%
LV	-4.3%	-2.5%	-3.2%	-3.7%

Avots: LVAEI, LIAE, EMU, AGMEMOD kombinētā modeļa rezultāti

8 Pesimistiskas makroekonomiskās situācijas ietekmes novērtējums

Nemot vērā 2008.gada rudens globālās finanšu krīzes jūtamo ietekmi pasaules ekonomikā, pētījuma bāzes scenārija pieņēmumus ir nepieciešams saskaņot ar pašreizējām makroekonomiskām tendencēm, izmaiņām sagaidāmajā inflācijas līmenī un pasaules lauksaimniecības produktu cenu tendencēm.

8.1 Makroekonomiskie un cenu pieņēmumi

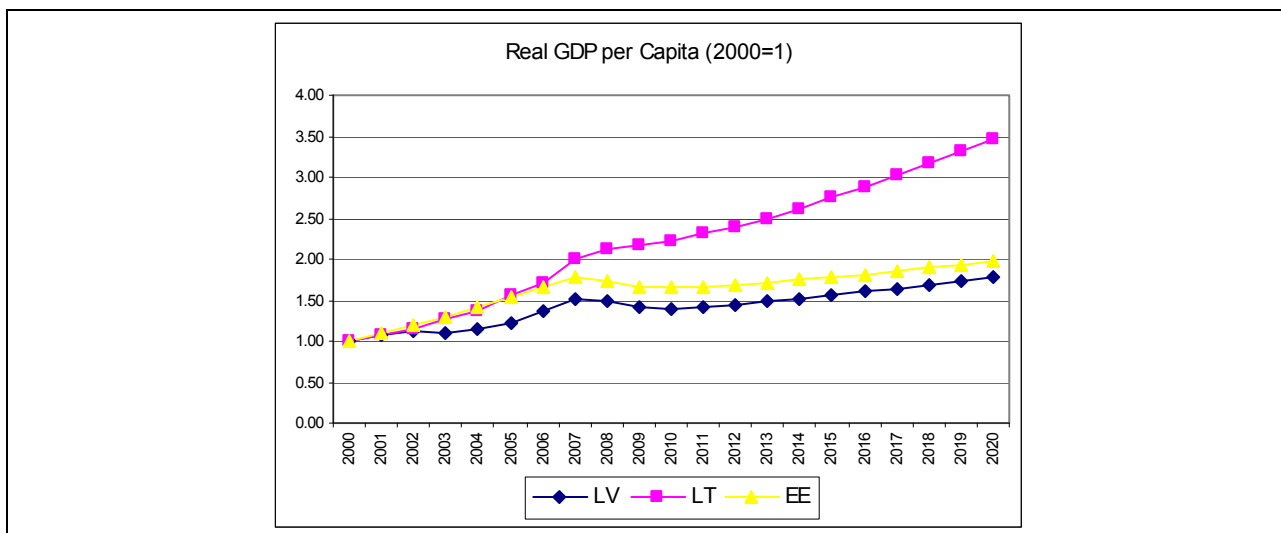
Baltijas valstu makroekonomisko indikatoru attīstības pieņēmumi 2008.-2020.gadam ir parādīti Tabula 8-1.

Tabula 8-1 Reālais IKP un IKP deflators, % izmaiņas pret iepriekšējo gadu

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Latvija													
Reālais IKP	-2	-6	-2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2
IKP deflators	12.00	6.00	3.94	3.90	3.86	3.82	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78
Lietuva													
Reālais IKP	4.5	0.5	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
IKP deflators	11.40	8.70	3.94	3.90	3.86	3.82	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78	3.78
Igaunija													
Reālais IKP	-2	-4	-1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2
IKP deflators	9.00	6.00	3.20	3.17	3.00	2.83	2.66	2.48	2.31	2.14	1.97	1.80	1.63

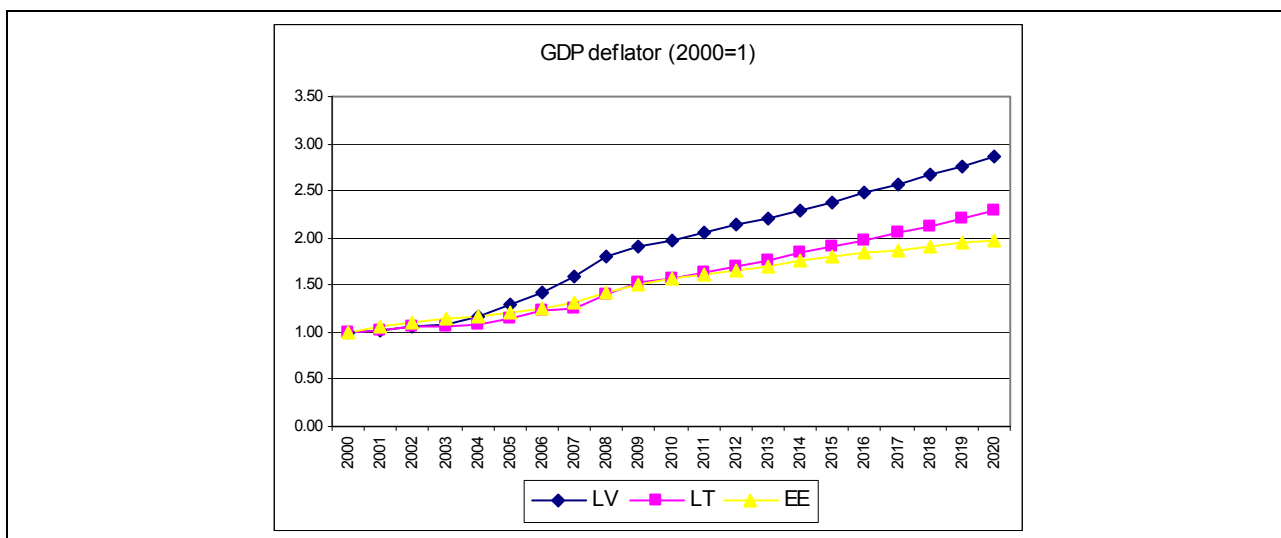
Avots: Bāzes scenārija pieņēmumi, kas koriģēti saskaņā ar Latvijas Ministru kabineta, Igaunijas bankas un Starptautiskā valūtas fonda prognozēm

Attēls 8-1 Reālais IKP uz vienu iedzīvotāju (2000=1) Baltijas valstīs pesimistiskajā scenārijā, 2000-2020.

Avots: Bāzes scenārija pieņēmumi, kas koriģēti saskaņā ar Latvijas Ministru kabineta, Igaunijas bankas un Starptautiskā valūtas fonda prognozēm

Attēls 8-2 IKP deflators (2000=1) Baltijas valstīs pesimistiskajā scenārijā, 2000-2020.

Avots: Bāzes scenārija pieņēmumi, kas koriģēti saskaņā ar Latvijas Ministru kabineta, Igaunijas bankas un Starptautiskā valūtas fonda prognozēm

Attiecībā uz pasaules cenām tiek pieņemts, ka graudu un eļļaugu cenas 2008.-2020.gada laika posmā pasaules tirgū saglabāsies 2006.gada līmenī.

Tabula 8-2 Graudu un eļļaugu pasaules tirgus cenas 2006.-2020.gada periodā

		2006	2007	2008-2020
Wheat, U.S. Gulf	US\$/ton	206.8	313.6	206.8
Barley, U.S. Portland	US\$/ton	145.5	174.0	145.5
Maize, U.S. Gulf	US\$/ton	155.5	198.2	155.5
Rapeseed	US\$/ton	375.0	579.2	375.0
Rapeseed Cake	US\$/ton	184.0	286.6	184.0
Rapeseed Oil	US\$/ton	852.0	1483.0	852.0
Soybean	US\$/ton	335.0	496.1	335.0
Soyameal	US\$/ton	276.0	422.4	276.0
Soybean Oil	US\$/ton	771.0	1203.6	771.0
Sunflower seed	US\$/ton	401.0	671.7	401.0
Sunflower Meal	US\$/ton	178.0	317.0	178.0
Sunflower oil	US\$/ton	846.0	1542.5	846.0

Source: FAPRI for 2006-2007, LSIAE assumptions for 2008-2020

8.2 Baltijas valstu lauksaimniecības sektora attīstības prognozes

Pasaules graudu un eļļaugu cenu ietekme uz cenām Eiropas lauksaimniecības produktu tirgū pesimistiskajā scenārijā ir parādīta Tabula 8-3.

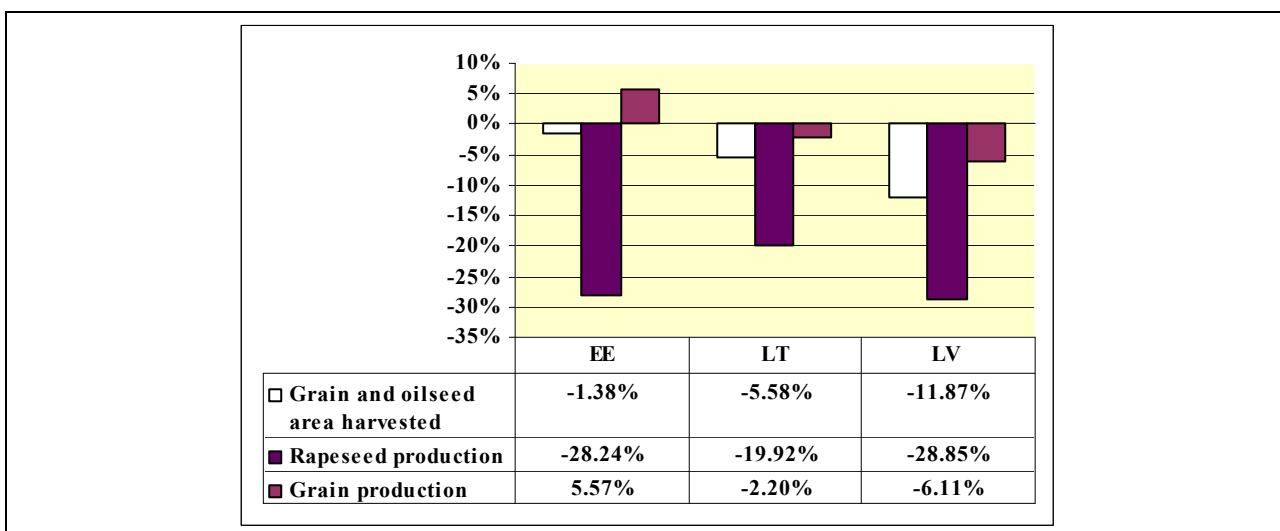
Tabula 8-3 Eiropas tirgū noteicošās (*key*) graudu, eļļaugu, gaļas un piena produktu cenas pesimistiskajā scenārijā 2020.gadā, % izmaiņas salīdzinājumā ar Bāzes scenāriju.

	BASE	Macro- pessimistic
Kvieši	0%	-3.5%
Mieži	0%	-2.5%
Rudzi	0%	-17.4%
Rapši	0%	-5.8%
Liellopu gaļa	0%	-2.3%
Cūkgaļa	0%	-0.2%
Aitu gaļa	0%	-0.6%
Putnu gaļa	0%	-6.0%
Sviests	0%	-1.7%
Vājpiena pulveris	0%	0.6%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Ražošanas prognozes pesimistiskajam scenārijam, kurā iekļauta arī pasaules tirgus graudu un rapšu cenu pazemināšanās, salīdzinājumā ar Bāzes scenāriju ir parādītas Attēls 8-3 un Attēls 8-4. Makroekonomiskās un pasaules tirgus situācijas ietekmē tiek prognozēts graudu un eļļaugu platību samazinājums visās Baltijas valstīs, sākot no 1,4% Igaunijā, līdz 12% Latvijā salīdzinājumā ar to līmeni, kāds tika paredzēts Bāzes scenārijā. Ņemot vērā savstarpējo aizvietošanas elastību rapšu un graudu platībām pie dažādiem makroekonomiskiem un cenu nosacījumiem, tiek prognozēts, ka daļa Igaunijas rapšu platību tiks pārvērstas par graudu platībām.

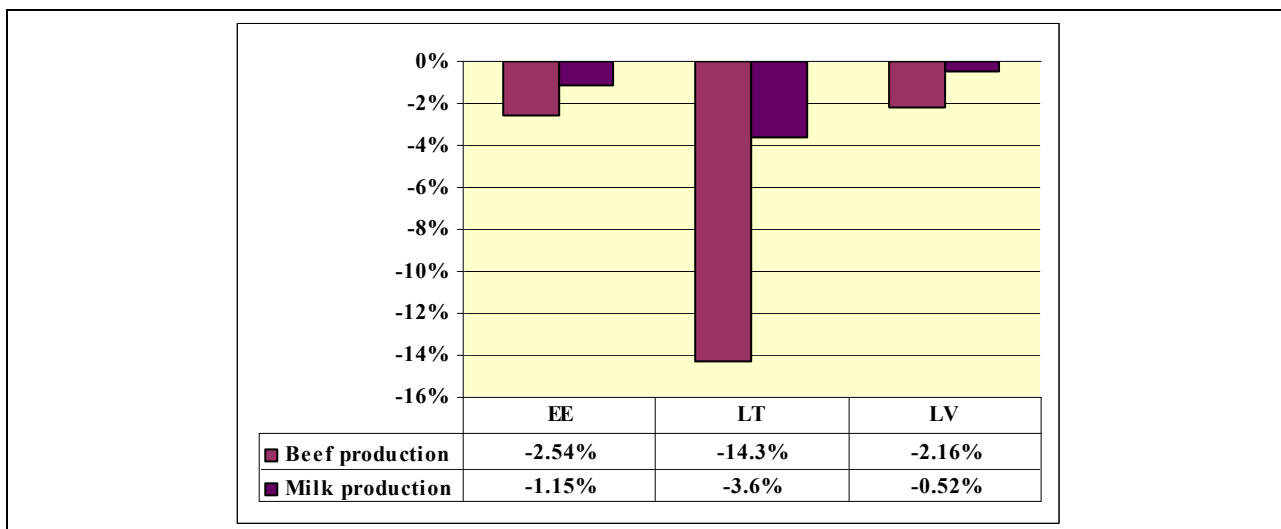
Attēls 8-3 Pesimistiskā scenārija ietekme uz graudu un rapšu platībām un saražoto produkciju Baltijas valstīs 2020.gadā, % izmaiņas pret Bāzes scenāriju

Avots: LVAEI, EMU, LIAE, AGMEMOD modeļa rezultāti

Attēls 8-4 Pesimistiskā scenārija ietekme uz liellopu gaļas un piena produkciju Baltijas valstīs 2020.gadā, % izmaiņas pret Bāzes scenāriju

Avots: LVAEI, EMU, LIAE, AGMEMOD modeļa rezultāti

Nelabvēlīga makroekonomiskā situācija negatīvi ietekmētu piena sektora rezultātus visās valstīs. Prognozētais kritums ir -0,5% Latvijai līdz pat -3,6% Lietuvai. Liellopu gaļas ražošanas samazināšanās tiek prognozēta ievērojamākā apjomā, kur vislielākais samazinājums tiek prognozēts Lietuvai -14%.

Detalizētas prognozēto rādītāju laika rindas ir pievienotas Pielikums 4 un Pielikums 5.

Secinājumi un rekomendācijas

Ņemot vērā Latvijas nostāju par pamatprincipiem, pēc kuriem turpmāk būtu jādarbojas KLP, un tie ir - aktivitāte, vienlīdzība un vienkāršošana, secinājumi un rekomendācijas tiek strukturēti šādā veidā:

- KLP Veselības pārbaudes priekšlikumu novērtējums no vienlīdzības un aktivitātes nodrošināšanas viedokļa,
- Latvijas interešu formulējums, ņemot vērā KLP vidēja termiņa pārskatā un nākamā perioda ES budžeta veidošanā ietvertos aspektus un to novērtējumu pēc vienlīdzības un aktivitātes kritērija,
- rekomendācijas politikas risinājumu izvēlei Latvijas interešu aizstāvēšanai,
- rekomendācijas kopīgai Baltijas valstu pozīcijai.

KLP Veselības pārbaudes priekšlikumu novērtējums no vienlīdzīgas konkurences apstākļu viedokļa.

Tiešmaksājumi

1. ES lauksaimniecības produktu tirgū rada starp valstīm atšķirīgie ar ražošanu saistītie tiešmaksājumi un atšķirīgas atdalīto maksājumu likmes rada konkurences izkropļojumu. Atšķirībai ar ražošanu saistītajos tiešmaksājumos ir vislielākā negatīvā ietekme, tāpēc tiešmaksājumu atdalīšana visās dalībvalstīs pēc vienādiem principiem un vienādā līmenī ir priekšnosacījums, lai nevienlīdzīgo konkurenci mazinātu.
2. Ražošanas lēmumu elastība pret tiešmaksājumiem ir atkarīga no maksājumu līmeņa un maksājumu kompozīcijas, kur augstas un ar ražošanu saistītas maksājumu likmes ražotāju lēmumos ļauj vērtēt atdalīto daļu kā motivējošu papildinājumu saistītajai maksājumu daļai.
3. Motivējošās cenas novērtējums graudu sektorā liecina, ka pie pilnīgas maksājumu atdalīšanas, pat nepārdalot tiešmaksājumu aploksnēs starp dalībvalstīm, atbalsta nozīme ražotāju lēmumos samazinās un starp dalībvalstīm izlīdzinās. Turpretī, ja tiks saglabāta iespēja tiešo atbalstu saistīt ar graudu ražošanu, tad produkcijas daudzumu un cenu līmeni ES tirgū noteiks galvenās ražotājvalstis, kas šo iespēju izmanto, pat ja ražošanas efektivitāte tajās būs zemāka salīdzinājumā ar pašreizējām „cenu ņēmējām” valstīm.
4. Reformētā politika ar vismaz daļēju atbalsta atdalīšanu ir uzlabojusi konkurences apstākļus ES liellopu gaļas tirgū un motivējošā atbalsta līmenī būtiskas atšķirības starp dalībvalstīm vairs nepastāv. Tajā pašā laikā uz Regulas (EK) 1782/2003 69.panta pamata piešķirto maksājumu ietekme ir jāuzskata un jāvērtē kā pārējie ar ražošanu saistītie tiešmaksājumi, un, lai ES liellopu gaļas tirgus darbotos vienlīdzīgas konkurences apstākļos, visiem uz liellopiem attiecināmiem maksājumiem būtu jābūt atdalītiem visās dalībvalstīs.
5. 69.panta paplašināšanas priekšlikumu realizēšana var pasliktināt konkurences apstākļus ES liellopu gaļas tirgū. Dalībvalsts lēmums piemērot pārskatīto 69.pantu vairumā gadījumu atkal atļautu saistīt lielāku aploksnēs daļu liellopu sektorā, jo lielākajā daļā valstu zīdītājgovju maksājumu griesti veido tikai 2-3% no nacionālās aploksnēs. Tas nozīmē, ka liellopu sektorā virzība var notikt nevis uz maksājumu tālāku atdalīšanu, bet gan uz lielāku saistību.
6. Laukaugu sektorā no jaunā 69.panta piemērošanas negatīva ietekme uz vienlīdzīgas konkurences apstākļiem nav sagaidāma, jo šī panta izmantošana maksājumu saistīšanai

nozīmētu mazākas saistīšanas iespējas nekā tās ir pašlaik, jo valstīs nozīmīgāko daļu no visas aploksnēs veido tieši laukaugu maksājumi, kuru pieļaujamais 25% saistības koeficients pārsniedz 10% no visas aploksnēs.

Modulācija

7. Modulācija ir uzskatāma kā viens no pasākumiem, kas var ietekmēt vienlīdzīgas konkurences apstākļus. Nevienmērīgas saimniecību struktūras dēļ dažādu valstu saimniecībām, kas pakļautas modulācijai, vidējā modulācijas summa ir atšķirīga. Ja atbalsts tirgus orientētām saimniecībām dažādās valstīs tiek samazināts atšķirīgā līmenī, tiek izkropļots tirgus. Ja atbalsts, kas kļūst pieejams agrovides pasākumiem un konkurētspējas paaugstināšanai, dažādās valstīs ir dažādā līmenī, tirgus kropļojumi parādās atkārtoti. Līdz ar to modulācijas un, jo īpaši, progresīvo likmju modulācijas piemērošana no vienlīdzības viedokļa būtu uztverama pozitīvi tad, ja sektorā ir vienmērīga saimniecību struktūra.
8. Līdzekļi, kas no 2.pīlāra ir pieejami ES-15 un Jaunajās dalībvalstīs neatbilst noteiktajiem kritērijiem modulācijas rezultātā radušās naudas pārdelei. Līdz ar to no konkrētas saimniecības viedokļa raugoties, modulācijas mehānisms tiek piemērots pēc vienādiem principiem, savukārt iespēja saņemt finansējumu no 2.pīlāra dažādās valstīs netiek piemērota līdzvērtīgi kritērijus raksturojošo indikatoru līmenim.

KLP Veselības pārbaudes priekšlikumu un budžeta iespējamās pārdales novērtējums no aktivitātes nodrošināšanas viedokļa.

9. Aktivitāte ir raksturojama un izmērāma ar saražotās produkcijas apjomu. Tās novērtējums ES kopējā tirgus apstākļos ir izdarāms 4 alternatīvos scenārijos, kuros aptvertas dažādas politikas īstenošanas izvēles, salīdzinājumā ar bāzes (pašreizējās politikas situācijas) turpināšanu:
  - 2 scenāriji Veselības pārbaudes priekšlikumu potenciālās ietekmes analīzei:
    - **COM** – ar ražošanu saistīto zīdītājgovju un aitu māšu, kā arī bijušā R1782/2003 69.panta ietvaros saistīto maksājumu ietekmes analīzei, ņemot vērā piena kvotu atcelšanas un modulācijas principu maiņu,
    - **EFR** – tiešmaksājumu pilnīgas atdalīšanas scenārijs, no 2014.gada izlīdzinot tos starp dalībvalstīm un saglabājot pašreizējo ES lauksaimniecības tiešmaksājumu budžeta apjomu
  - 2 scenāriji nākamā perioda lauksaimniecības un lauku budžeta sadales variantu vērtēšanai, kas stāsies spēkā 2014.-2020.gada plānošanas periodā:
    - **BHC** – tiek noteikta 100 EUR/ha atdalītā maksājuma likme minimālās zemes uzturēšanas izmaksu segšanai no 2014.gada visās dalībvalstīs,
    - **BD0** – no 2014.gada visu dalībvalstu nacionālās aploksnēs ar lineāro metodi tiek samazinātas līdz 0 līmenim, pilnībā likvidējot 1.pīlāra tiešmaksājumus.
10. Ar AGMEMOD modeļa palīdzību izdarītais sektora attīstības novērtējums laika periodam līdz 2020.gadam ļauj secināt:
  - Latvijas lauksaimniecības produktu cenu izmaiņas ir pārnese no Eiropas cenu attīstības tendencēm, kuras caur ES kopējo saražotās produkcijas apjomu atspoguļo dalībvalstu reakciju uz politikas maiņu. Ņemot vērā salīdzinoši zemo atbalsta līmeni uz produkta vienību Latvijā, atbalsta samazinājums var būt mazāk nozīmīgs nekā cenas palielinājums un var veicināt Latvijas ražotāju konkurētspējas pieaugumu.

- efekts, kas caur ES koptirgus reakciju uz politikas ietekmētajām produkcijas cenām izpaužas Latvijas tirgū, ir spēcīgāks nekā sākotnēji no Latvijā kā atsevišķā valstī ieviestas politikas būtu sagaidāms.
- No scenāriju analīzes var secināt, ka Latvijas lauksaimniecības sektorā kopumā galvenais ražošanas virzītājs ir cenas, jo tiešā atbalsta līmenis uz produkcijas vienību ir salīdzinoši zems.

Graudi un rapši

- ES kopējais graudu piedāvājums visos analizētajos politikas scenārijos samazinās, kas izraisa graudu cenas pieaugumu ES tirgū.
- COM scenārijā ir sagaidāms Latvijā saražoto graudu apjoma samazinājums par 0.2% salīdzinājumā ar bāzes scenāriju, kas ir nenozīmīgas izmaiņas. Palielinot atdalīto maksājumu līdz ES vidējam līmenim 247 EUR/ha, graudu ražošana Latvijā varētu pieaugt par nepilniem 6%. Vairumam valstu 1.pīlāra maksājumu noteikšana 100 EUR/ha ir atbalsta samazinājums, bet Latvijai tas ir palielinājums, kas kopā ar cenu pieaugumu graudu ražošanu varētu palielināt par 1,5%. Savukārt pilnīga atbalsta trūkuma gadījumā cenas palielinājums par 2% ražošanas samazinājumu veidotu tikai 1.2%. Graudu ražošanas apjomu izmaiņas dažādos scenārijos, salīdzinot ar bāzi, atšķirību intervāls ir 6.9% punkti. Politikas ietekme uz rapšu ražošanu veido tā atšķirības no bāzes scenārija 12.7% punktu intervālā, ietekmes virzienam scenārijos esot tādām pašām kā graudiem.

Lopkopības produkti

- Visos analizētajos scenārijos ES kopējais lopkopības produktu piedāvājums palielinās, kas izraisa visu lopkopības produktu cenu samazinājumu ES tirgū, salīdzinājumā ar bāzes situāciju. Vislielākais cenas samazinājums alternatīvos scenārijos ir sagaidāms pienam, ko izraisa piena kvotas atcelšana. ES līmenī prognozētais piena produkcijas pieaugums samazina Latvijas piena cenu atkarībā no scenārija intervālā no -15% līdz -18.4%. Piena produkcijas pieaugums ES nozīmē arī piena govju ganāmpulka paplašināšanu, kas palielina liellopu gaļas piedāvājumu ES tirgū. Tas kļūst par galveno iemeslu liellopu gaļas cenas samazinājumam intervālā no -14.5% līdz -13.3%.
- COM scenārijā no lauksaimniecības produktiem ražošanas pieaugums Latvijā ir sagaidāms tikai aitu gaļai. Dēļ ES pieaugošās ražošanas un tās izraisītās liellopu gaļas un piena cenas samazinājuma, liellopu gaļas ražošanai Latvijā būs kritums, kura ietekmēšanai pretējā virzienā Latvijai maksimāli aprēķināmā atbalsta aploksne nav pietiekama. EUF scenārijā visā ES vienāda atdalīto maksājumu likme 247 EUR/ha Latvijai nozīmē tiešmaksājumu apjoma pieaugumu salīdzinājumā ar bāzi aptuveni trīs reizes. Tas, ņemot vērā būtiski pieaugušos maksājumus par zālāju platībām, stimulē liellopu gaļas ražošanas pieaugumu par aptuveni 2%, bet aitu gaļas ražošanas pieaugumu par aptuveni 8%, kamēr piena ražošanai šajā scenārijā, salīdzinot ar bāzi, sagaidāmais samazinājums ir 2,5%. Tas nozīmē, ka Latvijas piena sektorā maksājumi par zālāju platībām nespēj kompensēt ES cenas samazinājuma ietekmi.
- BD0 jeb 1.pīlāra maksājumu likvidācijas scenārijā liellopu gaļas ražošana, salīdzinot ar bāzes scenāriju, varētu samazināties par 12%. Tā kā Latvijā liellopu gaļas cena ir viszemākā ES, tad pat salīdzinoši zemām atdalīto maksājumu likmēm par ganībām bija salīdzinoši liels īpatsvars liellopu gaļas ražošanu motivējošās reakcijas cenās. Likvidējot jebkāda veida atbalsta maksājumus, arī liellopu gaļas ražošana Latvijā samazinās. Šajā scenārijā par 2% ir sagaidāma arī aitu gaļas ražošanas samazināšanās. Piena ražošanu galvenokārt ietekmē cenas pārmaiņas, ko izraisa kvotu sistēmas maiņa un cenu līmenis

pasaules tirgū, tādēļ tiešmaksājumu atcelšanai un to līmenim vispār nav nozīmīgas ietekmes uz piena ražošanu.

- Tā kā cūkgaļas un putnu gaļas sektorus atbalsta līmeņa un sistēmas pārmaiņas neietekmē ne tiešā veidā, ne caur lopbarības platību maksājumiem, vienīgā ietekme uz ražošanu ir sagaidāma no graudu kā lopbarības cenām. Scenāriju ietekme uz cūkgaļas ražošanu ir nenozīmīga, un visos scenārijos graudu cenas nelielais pieaugums izraisa ražošanas samazināšanos mazāk nekā 1% robežās.

Latvijas intereses, ņemot vērā KLP vidēja termiņa pārskatā un nākamā perioda ES budžeta veidošanā ietvertos aspektus un to novērtējumu pēc vienlīdzības un aktivitātes kritērija.

11. Tā kā ES dalībvalstis gūst iespēju dominēt ES tirgū, galvenokārt pateicoties augstākam tiešmaksājumu līmenim, kas ļauj piedāvāt produkciju par zemāku cenu, jo īpaši graudu sektorā, saistīto maksājumu atcelšana un tiešmaksājumu pārdale starp dalībvalstīm paaugstina kopējo cenu līmeni ES un nodrošina stimulējošu efektu graudu un rapšu ražošanai Latvijā arī tajā gadījumā, ja kopējais atbalsta līmenis samazinās.
12. Latvijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem būtu izdevīgi atbalstīt EK priekšlikumu par saistīto maksājumu atcelšanu visās dalībvalstīs pēc iespējas ātrāk, jo kopējā ar ražošanu saistītā naudas summa, kas valstī var ieplūst lauksaimniecības sektorā, Latvijā ir salīdzinoši neliela dēļ zemiem vēsturiskajiem references rādītājiem.
13. Maksājumu atdalīšana no ražošanas ir atbalstāma kontekstā ar kopējā budžeta 2014.-2020.gadam pārskatīšanu. Ar ražošanu nesaistīto platībmaksājumu likmes būtu izlīdzināmas starp valstīm un nosakāmas līmenī, kas atbilst vienam kritērijam - zemes uzturēšanai labā lauksaimniecības un vides stāvoklī.
14. Piena sektora reformas efekts dominē pār pārējo pasākumu ietekmi, nosakot lopkopības produktu cenu samazināšanos visos scenārijos. Tomēr, ņemot vērā, ka ES-15 ir absolūtas līderes ES liellopu gaļas tirgū, tieši liellopu saistīto maksājumu turpināšana, neņemot vērā piena sektora reformu, Latvijas liellopu gaļas ražošanu ietekmēs negatīvi.
15. Piemērojot uz vēsturiskā ražošanas līmeņa noteiktas valstu aploksnes, kas neatbilst faktiskajam ražošanas līmenim, visu veidu tiešais atbalsts, ieskaitot atdalītos maksājumus, ir uzskatāms kā tirgu kropļojošs, tādēļ ir atbalstāma vēsturisko maksājumu likvidēšana un pāreja uz reģionāliem maksājumiem.
16. Vēsturiski noteiktie atdalītie maksājumi savu funkciju ES-15 jau ir izpildījuši vēsturiskajā periodā un šobrīd ir uzskatāmi par atbalstu, kas pārsniedz produkcijas ražošanas vai prasību izpildes izmaksas, tādēļ nākamajā budžeta periodā tie būtu jāuzskata par resursu, kas būtu pārdalāms starp 1.un 2.pīlāru un dalībvalstīm, ievērojot visā ES līdzvērtīgus un nediskriminējošus nosacījumus.
17. Teorētiska 1.pīlāra budžeta likvidēšana, neanalizējot tā iespējamās pārdales caur 2.pīlāru ietekmi, visos sektoros parāda negatīvu efektu uz ražošanu, taču to nevar kopumā vērtēt kā būtisku, jo tikai liellopu gaļas ražošanas samazinājums pārsniedz 10%, un arī tajā lielāka ietekme ir piena sektora reformai. Tādēļ ES un nacionālo līdzekļu izlietojuma tiešmaksājumiem apjoms salīdzinājumā ar to kopējo efektivitāti arī būtu pārskatāms. 1.pīlārā atbalsts var tikt atbalstīts novirzīšanai uz 2.pīlāru, ja tiek pārskatīti modulācijas rezultātā iegūto līdzekļu izlietošanas principi.

18. Objektīvam modulācijas rezultātā iegūto līdzekļu sadalījumam atbilstoši IKP pēc pirktspējas paritātes, LIZ platības un l/s nodarbināto skaitam 2013.gadā ES-15 rīcībā būtu jāpaliek 71% no to modulācijas summas, taču atlikušajai summai būtu jāpāriet uz JDV lauku programmām. Ja tiek pieņemts, ka visu valstu modulācijas rezultātā iegūtie līdzekļi tiek ieskaitīti 2.pīlāra finansējumā un pēc tam pārdalīti dalībvalstu grupām, 2013.gadā 2.pīlāra papildinājumam ES-15 būtu jāsaņem 63%, bet JDV – 37% no visiem modulācijas līdzekļiem.

Rekomendācijas politikas risinājumu izvēlei Latvijas interešu aizstāvēšanai un kopīgai Baltijas valstu pozīcijai.

19. Galvenais princips, kas jāievēro politikas risinājumu izvēlē, ir ņemt vērā nevis tā sagaidāmo ietekmi Latvijas vienpusējas vai kā slēgta tirgus reakcijas gadījumā, bet gan visa ES koptirgus kontekstā. Būtisks priekšnoteikums lēmumu pieņemšanai ir Veselības pārbaudes priekšlikumu komplekss novērtējums ES līmenī.

VM shēmas ieviešana

20. Ir atbalstāma VPM shēmas turpināšana līdz 2013.gadam, galvenokārt pamatojot to ar apritē un labā lauksaimniecības stāvoklī iesaistāmiem papildus LIZ hektāriem un salīdzinoši vienkāršāku administrēšanas sistēmu. No stratēģiskā viedokļa, sagaidot ES budžeta pārskatīšanu un 1.Pīlāra līdzekļu pārdali, kur sadales kritērijs varētu būt maksājumiem atbilstošo LIZ hektāru skaits, īstermiņa likmes samazinājums platību pieauguma dēļ varētu būt nenozīmīgs salīdzinājumā ar ieguvumu nākotnē.

Piena kvota

21. Atbalstīt piena kvotas atcelšanu, jo kopējais piena ražošanas apjoms - gan faktiskais 2006.gadā, gan modelētais 2020.gadā pārsniedz 2008.gada kvotas līmeni.
22. Latvija atšķirībā no Lietuvas nav ieinteresēta kvotas pakāpeniskā palielināšanā līdz 2014.gadam. Kopējā Eiropas tirgū kvotas un līdz ar to kopējais ražošanas kāpums veicinās piena cenas samazināšanos, kas Latvijai to zemākas konkurētspējas dēļ liegs strauji izmantot papildus piešķirtās piena pārdošanas tiesības. Latvijā atbilstoši pašreizējai ražošanas struktūrai ražošanas un pārdevumu apjomu kāpinājumam būtisks stimuls ir piena iepirkuma cena, savukārt, pilnībā liberalizējot ES piena produktu tirgu, kvotu palielinājums līdz 2014./2015.gadam būtu tikai formāla atļauja ražotāju „brīvībai”.

Tiešmaksājumu saistība ar ražošanu un apjoms

23. Atbalstīt saistīto maksājumu atcelšanu visās dalībvalstīs kontekstā ar kopējā budžeta 2014.-2020.gadam pārskatīšanu, nosakot, ka ar ražošanu nesaistīto platībmaksājumu likmes būtu izlīdzināmas starp valstīm un nosakāmas līmenī, kas atbilst vienam kritērijam - zemes uzturēšanai labā lauksaimniecības un vides stāvoklī.

Tiešmaksājumu modulācija

24. Valstīs, kurās notiek saimniecību pārstrukturizācijas process un pieņemot, ka modulācijas līdzekļi starp valstīm praktiski netiek pārdalīti, nav atbalstāma progresīvās modulācijas likmes piemērošana, jo tā rada nevienmērīgu modulācijas slogu uz saimniecībām.

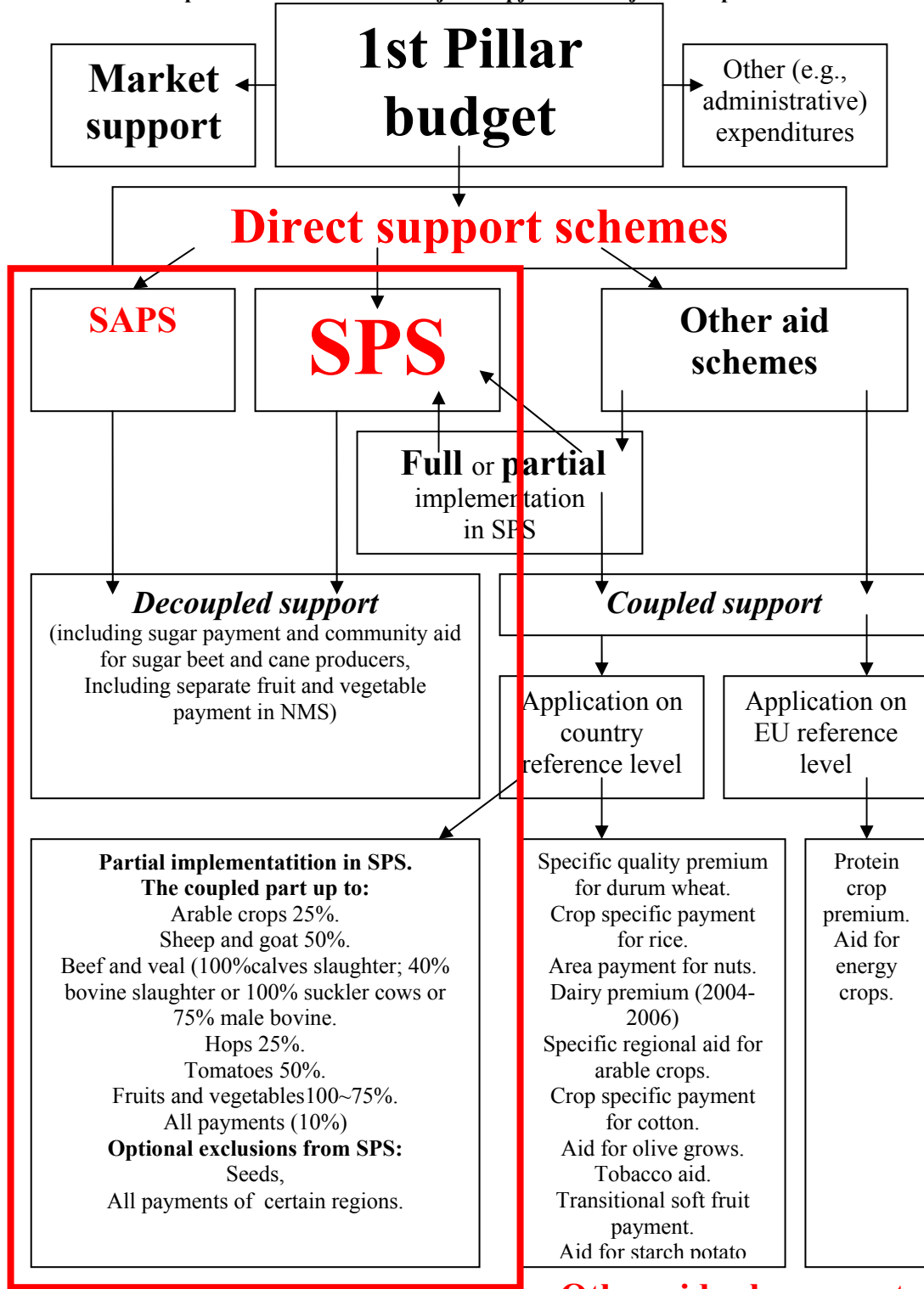
Izmantotā literatūra un avoti

---

1. Mojmir Mrak, Mitja Drobnič, Emil Erjavec, EU Budget Review: An Opportunity for a Thorough Reform or Minor Adjustments?, 2007,
http://ec.europa.eu/budget/reform/library/contributions/o/20071218_O_1_FR_en.pdf
2. Jean-Christophe BUREAU, Louis-Pascal MAHÉ, CAP reform beyond 2013: An idea for a longer view, Notre Europe, 2008,
http://www.notre-europe.eu/uploads/tx_publication/Etude64-CAP-Propositions-EN_01.pdf
3. Guna Salputra, Andris Miglavs, Technical Report on the Modelling of Economic Integration, Deliverable 4 of the EU FP6 AGMEMOD2020 project
4. Roberto Esposti, Country Model Structure, Deliverable 2 of the EU FP6 AGMEMOD2020 project
5. Kevin Hanrahan, Trevor Donnellan, Peter Howley, Discussion Paper on Scenarios to be Analysed, Deliverable 11 of the EU FP6 AGMEMOD2020 project
6. Myrna van Leeuwen, Andrzej Tabeau, Wietse Dol, Foppe Bouma, Technical Report on the Combined model, Deliverable 8 of the EU FP6 AGMEMOD2020 project

Pielikumi

Pielikums 1 1.pīlāra finansētā tiešmaksājumu apjoma sadalījums starp dažādām atbalsta shēmām

National ceilings (97%*)

Other aid schemes not included in national ceilings (3%*)

Pielikums 2 Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam 2007.-2013.gadam

Latvija			BASE							
Nosaukums	Mnemonic	Vienība	Faktiskie dati							
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AREA										
Arable land	ALAHA	1,000 ha	1205.1	1207.9	1255.4	1327.0	1357.6	1367.6	1360.4	1343.4
Arable land other than fodder	AGAHA	1,000 ha	764.4	767.2	814.7	886.3	916.9	926.9	919.7	902.7
GRAINS AND OILSEEDS										
PRICES										
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	7.8	13.1	12.5	12.3	12.1	11.7	11.7	11.8
Barley price	BAPFN	€/100kg	6.7	11.6	11.1	10.9	10.7	10.3	10.4	10.5
Oats price	OAPFN	€/100kg	5.9	9.8	9.3	9.2	9.0	8.8	8.8	8.9
Rye price	RYPFN	€/100kg	6.7	11.4	10.5	10.4	10.2	10.0	10.0	10.1
Triticale	TRPFN	€/100kg	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3
Other grains	OGPFN	€/100kg	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	16.3	19.1	23.1	23.9	24.1	24.0	24.3	24.4
Rape meal	RLPFN	€/100kg	10.2	14.6	13.1	12.7	12.2	12.4	12.6	12.4
Rape oil	ROPFN	€/100kg	48.8	82.5	64.5	74.4	80.2	81.5	85.4	88.1
SUPPLY AND USE										
Soft wheat area harvested	WSAHA	1,000 ha	215.1	231.6	242.3	270.1	275.2	273.2	266.6	258.1
Soft wheat yield	WSYHA	tonne/ha	2.8	3.5	3.7	3.8	3.9	3.9	4.0	4.2
Soft wheat production	WSSPR	1,000 tonne	598.3	809.7	891.6	1015.9	1061.2	1078.8	1079.2	1072.8
Soft wheat imports	WSSMT	1,000 tonne	24.9	47.1	42.7	40.5	38.2	35.7	34.6	33.7
Soft wheat exports	WSUXT	1,000 tonne	200.8	433.1	487.4	606.7	654.1	672.2	677.9	674.8
Soft wheat domestic use	WSUDC	1,000 tonne	426.9	432.9	433.3	438.1	438.2	436.2	433.6	430.3
Soft wheat ending stocks	WSCCT	1,000 tonne	88.0	78.7	92.4	104.0	111.2	117.3	119.6	121.0
Soft wheat feed use	WSUFE	1,000 tonne	154.9	168.6	165.1	162.9	161.7	160.2	159.9	159.4
Soft wheat non-feed use	WSUFO	1,000 tonne	266.1	258.4	262.2	269.3	270.6	270.1	267.8	265.0
Soft wheat losses	WSUDL	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9
Soft wheat food use	WSUFD	1,000 tonne	177.4	164.4	165.5	165.3	165.2	165.3	164.7	164.1
Soft wheat seed use	WSUFS	1,000 tonne	54.9	60.2	63.0	70.2	71.6	71.0	69.3	67.1
Soft wheat industrial and processing uses	WSUOT	1,000 tonne	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8

Barley area harvested	BAAHA	1,000 ha	154.2	155.3	163.6	175.1	174.3	170.9	165.5	159.6
Barley yield	BAYHA	tonne/ha	2.0	2.7	3.1	3.1	3.1	3.1	3.2	3.3
Barley production	BASPR	1,000 tonne	307.0	426.6	505.0	538.6	541.3	534.9	526.0	519.6
Barley imports	BASMT	1,000 tonne	40.5	53.9	23.3	10.8	6.6	3.6	5.8	7.8
Barley exports	BAUXT	1,000 tonne	74.1	154.9	214.0	240.2	244.6	241.2	238.4	237.2
Barley domestic use	BAUDC	1,000 tonne	280.8	315.2	308.2	306.5	302.3	296.9	293.6	290.2
Barley ending stocks	BACCT	1,000 tonne	23.9	34.4	40.5	43.2	44.1	44.6	44.4	44.4
Barley feed use	BAUFE	1,000 tonne	187.2	219.5	210.4	205.7	201.7	197.3	195.5	193.7
Barley non-feed use	BAUFO	1,000 tonne	87.1	89.2	91.4	94.3	94.1	93.1	91.7	90.1
Barley losses	BAUDL	1,000 tonne	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5
Barley food use	BAUFD	1,000 tonne	9.6	9.1	9.1	9.1	9.0	9.0	8.9	8.9
Barley seed use	BAUFS	1,000 tonne	37.8	40.4	42.5	45.5	45.3	44.4	43.0	41.5
Barley industrial and processing use	BAUOT	1,000 tonne	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7
Rye area harvested	RYAHA	1,000 ha	42.8	34.5	49.7	52.5	51.3	50.4	49.0	47.4
Rye yield	RYYHA	tonne/ha	2.7	2.3	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5
Rye production	RYSPR	1,000 tonne	116.8	77.9	113.9	122.1	121.0	120.6	118.8	116.4
Rye imports	RYSMT	1,000 tonne	5.8	17.8	7.6	5.1	4.8	4.0	4.5	5.1
Rye exports	RYUXT	1,000 tonne	18.2	0.8	15.2	31.7	34.0	33.8	34.0	33.4
Rye domestic use	RYUDC	1,000 tonne	112.2	86.8	92.3	92.0	91.3	90.1	89.4	88.6
Rye ending stocks	RYCCT	1,000 tonne	4.2	12.3	26.3	29.8	30.2	30.9	30.7	30.3
Rye feed use	RYUFE	1,000 tonne	47.1	48.6	44.9	42.2	39.8	36.9	35.7	34.6
Rye non-feed use	RYUFO	1,000 tonne	62.5	35.5	44.8	47.2	48.9	50.6	51.1	51.4
Rye losses	RYUDL	1,000 tonne	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6
Rye food use	RYUFD	1,000 tonne	52.0	26.5	32.2	34.1	36.0	38.0	38.8	39.4
Rye seed use	RYUFS	1,000 tonne	9.4	7.9	11.4	12.1	11.8	11.6	11.3	10.9
Rye industrial and processing uses	RYUOT	1,000 tonne	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Oats area harvested	OAAHA	1,000 ha	62.9	64.2	69.0	74.9	75.3	74.4	72.6	70.3
Oats yield	OAYHA	tonne/ha	1.5	2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2
Oats production	OASPR	1,000 tonne	91.6	126.8	138.9	153.6	157.4	158.3	157.1	154.9
Oats imports	OASMT	1,000 tonne	3.6	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	2.8	2.8
Oats exports	OAUXT	1,000 tonne	11.2	22.0	40.1	55.2	59.4	61.7	61.1	60.4
Oats domestic use	OAUDC	1,000 tonne	84.3	102.5	100.6	100.2	100.4	99.2	98.8	97.3
Oats ending stocks	OACCT	1,000 tonne	9.8	15.1	16.3	17.4	17.8	18.1	18.2	18.2
Oats feed use	OAUFE	1,000 tonne	50.4	68.1	65.0	63.3	63.5	62.7	62.8	62.0

Oats non-feed use	OAUFO	1,000 tonne	31.5	32.1	33.1	34.4	34.5	34.1	33.6	33.0
Oats losses	OAUDL	1,000 tonne	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
Oats food use	OAUFD	1,000 tonne	16.7	16.7	16.6	16.5	16.4	16.3	16.2	16.1
Oats seed use	OAUFS	1,000 tonne	14.8	15.4	16.6	18.0	18.1	17.9	17.4	16.9
Rapeseed area harv.	RSAHA	1,000 ha	83.2	77.2	88.0	113.6	142.1	160.7	169.8	172.2
Rapeseed yield	RSYHA	tonne/ha	1.4	1.9	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	2.2
Rapeseed production	RSSPR	1,000 tonne	120.6	145.4	170.5	226.2	290.7	337.5	365.7	380.1
Rapeseed imports	RSSMT	1,000 tonne	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8
Rapeseed exports	RSUXT	1,000 tonne	81.1	29.0	102.9	149.8	210.0	256.2	282.1	295.7
Rapeseed domestic use	RSUDC	1,000 tonne	54.3	101.6	52.8	61.6	66.0	66.5	68.9	69.6
Rapeseed crush	RSUCR	1,000 tonne	54.3	101.6	52.8	61.6	66.0	66.5	68.9	69.6
Rape meal production	RLSPR	1,000 tonne	32.6	60.9	31.7	37.0	39.6	39.9	41.3	41.7
Rape meal imports	RLSMT	1,000 tonne	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
Rape meal exports	RLUXT	1,000 tonne	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Rape meal dom. use	RLUDC	1,000 tonne	31.2	59.5	30.3	35.6	38.2	38.5	39.9	40.3
Rape meal feed use	RLUFE	1,000 tonne	31.2	59.5	30.3	35.6	38.2	38.5	39.9	40.3
Rape oil production	ROSPR	1,000 tonne	21.7	40.6	21.1	24.6	26.4	26.6	27.5	27.8
Rape oil imports	ROSMT	1,000 tonne	14.3	24.4	26.9	26.2	25.9	26.0	26.0	26.0
Rape oil exports	ROUXT	1,000 tonne	8.6	46.2	22.3	27.3	29.6	29.5	30.6	30.8
Rape oil domestic use	ROUDC	1,000 tonne	27.5	12.4	17.5	15.9	15.3	15.6	15.4	15.4
Rape oil non feed use	ROUFO	1,000 tonne	27.5	12.4	17.5	15.9	15.3	15.6	15.4	15.4
Rape oil food use	ROUFD	1,000 tonne	8.2	6.0	9.3	8.3	7.8	8.0	7.9	7.9
Rape oil industrial and processing use	ROUOT	1,000 tonne	19.2	6.4	8.2	7.7	7.4	7.6	7.5	7.6
SUPPLY AND USE (derived)										
Grains and oilseeds area harv.	GOAHA	1,000 ha	595.0	599.6	649.4	722.9	755.1	766.5	760.3	744.3
Grain area harvested	GRAHA	1,000 ha	511.8	522.4	561.4	609.4	613.0	605.7	590.5	572.1
Grain production	GRSPR	1,000 tonne	1158.7	1486.0	1694.5	1875.2	1925.8	1937.5	1926.1	1908.7
Grain imports	GRSMT	1,000 tonne	117.6	164.6	119.3	102.1	95.3	89.0	90.5	92.2
Grain exports	GRUXT	1,000 tonne	311.8	618.3	764.2	941.4	999.6	1016.3	1018.9	1013.3
Grain domestic use	GRUDC	1,000 tonne	988.5	1021.7	1018.6	1021.1	1016.4	1006.7	999.8	990.8
Grain ending stocks	GRCCT	1,000 tonne	129.6	144.1	179.2	198.0	207.0	214.6	216.7	217.6

Grain feed use	GRUFE	1,000 tonne	494.2	559.4	540.0	528.7	521.3	511.6	508.4	504.2
Grain non-feed use	GRUFO	1,000 tonne	476.3	444.3	460.6	474.4	477.1	477.1	473.3	468.5
Soft wheat share of gr. area	WSASH	ratio	0.42	0.44	0.43	0.44	0.45	0.45	0.45	0.45
Barley share of gr. area	BAASH	ratio	0.30	0.30	0.29	0.29	0.28	0.28	0.28	0.28
Oats share of gr. Area	OAASH	ratio	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12
Rye share of gr. Area	RYASH	ratio	0.08	0.07	0.09	0.09	0.08	0.08	0.08	0.08
Triticale share of gr. Area	TRASH	ratio	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Other grains share of gr. Area	OGASH	ratio	0.05	0.05	0.05	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04
Soft wheat per capita consumption	WSUPC	kg	77.5	72.1	72.9	73.2	73.7	74.1	74.3	74.5
Barley per capita consumption	BAUPC	kg	4.2	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Oats per capita consumption	OAUPC	kg	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3
Rye per capita consumption	RYUPC	kg	22.7	11.6	14.2	15.1	16.0	17.0	17.5	17.9
Rape meal extract. rate	RLXTR	ratio	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60
Rape oil extraction rate	ROXTR	ratio	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40
LIVESTOCK SECTOR										
PRICES										
Cattle price	CCPRN	€/100 kg	93.9	99.7	88.8	78.3	88.3	88.2	92.3	93.7
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	97.8	98.6	99.3	99.9	102.1	103.4	104.5	104.7
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	142.3	137.9	136.8	139.6	142.8	145.7	148.1	149.2
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	95.2	125.7	108.6	104.8	105.8	107.5	110.9	111.4
Cow's milk - 3,7% fat price	WMPWN	€/100 kg	16.3	19.7	16.0	16.3	16.6	16.9	17.4	17.7
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	148.0	165.6	167.2	168.3	169.4	170.6	171.8	173.0
WMP price	WFPWN	€/100 kg	162.0	245.9	203.6	193.1	194.6	194.3	195.5	196.6
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	202.1	216.1	193.3	201.0	208.8	215.8	222.3	226.5
Butter price	BUPWN	€/100 kg	195.1	229.5	191.8	193.2	194.2	195.5	198.9	200.5
SUPPLY AND USE										
Total cattle ending	CCCCT	1,000 head	377.1	351.6	337.9	327.8	320.3	315.1	310.7	307.1
Dairy cows ending	DCCCT	1,000 head	182.4	182.2	177.9	175.0	172.3	169.6	166.9	164.2
Suckler cows ending	BCCCT	1,000 head	6.6	6.7	7.1	7.5	7.8	8.4	8.8	9.4
Bovine animals less than 1 year old ending	CVCCT	1,000 head	107.5	113.2	112.4	111.5	112.2	111.7	112.0	111.3
Total cattle slaughter	CCKTT	1,000 head	114.5	133.2	119.6	114.0	110.0	106.5	104.4	102.4
cows slaughter	CSKTT	1,000 head	24.4	25.4	23.4	24.2	24.2	24.4	24.3	24.3

calves slaughter	CCKCV	1,000 head	28.1	18.3	25.4	32.3	24.0	27.7	23.2	29.5
Other (cattle except calves and cows) slaughter	CCKOT	1,000 head	62.1	89.5	70.8	57.5	61.8	54.3	56.9	48.5
Calf crop	CCSPR	1,000 head	106.4	107.7	105.9	103.9	102.5	101.2	100.0	98.7
Beef & veal production	BVSPR	1,000 tonne	20.7	26.3	22.8	20.8	21.1	20.0	20.1	19.0
Beef & veal Imports	BVSMT	1,000 tonne	6.8	2.3	4.4	5.5	5.1	5.6	5.3	5.7
Beef & veal Exports	BVUXT	1,000 tonne	6.8	5.0	3.5	2.8	3.1	2.7	2.9	2.6
Beef & veal domestic use	BVUDC	1,000 tonne	20.9	23.6	23.6	23.5	23.1	22.9	22.5	22.2
Total pigs ending	HPCCT	1,000 head	416.8	490.7	484.5	480.2	477.3	476.1	475.9	476.2
Sows - total ending	SWCCT	1,000 head	51.9	50.2	48.8	47.7	46.9	46.3	45.8	45.4
Total pigs slaughter	HPKTT	1,000 head	501.4	492.7	563.1	554.8	549.3	546.4	546.0	547.0
Sow slaughter	SWKTT	1,000 head	19.2	18.6	18.1	17.7	17.4	17.1	16.9	16.8
Other pig slaughter	HPKOT	1,000 head	501.4	474.1	545.0	537.1	531.9	529.3	529.0	530.2
Pigs crop	HPSPR	1,000 head	415.4	566.5	556.9	550.4	546.4	545.2	545.8	547.3
Pig meat production	PKSPR	1,000 tonne	37.8	37.1	36.5	35.7	35.1	34.7	34.3	34.0
Pig meat Total imports	PKSMT	1,000 tonne	40.4	32.0	33.0	33.8	34.2	34.6	34.9	35.2
Pig meat Total exports	PKUXT	1,000 tonne	4.7	2.9	3.0	3.0	3.1	3.1	3.2	3.2
Pig meat domestic use	PKUDC	1,000 tonne	74.6	66.2	66.5	66.5	66.2	66.1	66.0	66.0
Sheep total ending	SHCCT	1,000 head	41.3	48.7	47.4	46.3	46.4	46.1	44.9	44.4
Ewes ending	EWCCCT	1,000 head	26.1	31.9	29.8	28.4	28.2	27.8	26.8	26.6
Sheep : total slaughter	SHKTT	1,000 head	15.1	8.1	19.2	17.8	16.1	16.2	16.9	15.7
Lamb (=sheep) crop	SHSPR	1,000 head	14.8	15.5	17.9	16.7	16.1	16.0	15.7	15.2
Sheep : total production	LMSPR	1,000 tonne	0.4	0.3	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
Sheep&goat meat Imports	LMSMT	1,000 tonne	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Sheep&goat meat Exports	LMUXT	1,000 tonne	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sheep&goat meat domestic use	LMUDC	1,000 tonne	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Poultry meat production	POSPR	1,000 tonne	20.6	17.1	18.1	19.0	19.9	20.9	21.9	22.8
Poultry meat total imports	POSMT	1,000 tonne	36.2	21.9	26.4	27.0	26.5	25.8	24.7	24.2
Poultry meat total exports	POUXT	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9
Poultry meat domestic use (stocks incl.)	POUDC	1,000 tonne	50.9	33.1	38.5	40.1	40.5	40.8	40.7	41.1

Cow's milk collected	CMSPR	1,000 tonne	812.1	815.8	801.1	802.0	802.8	803.9	803.7	802.9
Other milks collected	OMSPR	1,000 tonne	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
Total whole milk collected	WMSPR	1,000 tonne	815.1	818.8	804.1	805.0	805.8	806.9	806.7	805.9
whole milk feed use	WMUFE	1,000 tonne	115.7	95.5	103.2	99.5	97.1	95.1	91.4	87.6
Whole milk fat content (%)	WMFPP	%	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3
Butter fat content (%)	BUFPP	%	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0
Cheese fat content (%)	CDFPP	%	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5
Drinking milk fat content (%)	DMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
WMP fat content (%)	WFFPP	%	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2
SMP fat content (%)	NFFPP	%	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Cream fat content (%)	CEFPP	%	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8
Other fresh dairy products fat content (%)	FMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Whole milk protein content (%)	WMPPP	%	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3
Cheese protein content (%)	CDPPP	%	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Drinking milk protein content (%)	DMPPP	%	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
WMP protein content (%)	WFPPP	%	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0
SMP protein content (%)	NFPPP	%	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0
Cream protein content (%)	CEPPP	%	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0
Other fresh dairy products protein content (%)	FMPPP	%	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Butter production	BUSPR	1,000 tonne	5.4	6.7	5.6	5.5	5.5	5.4	5.4	5.4
Butter Imports	BUSMT	1,000 tonne	0.6	0.7	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Butter Exports	BUUXT	1,000 tonne	3.5	2.2	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8
Butter Ending stocks	BUCCT	1,000 tonne	0.2	0.8	1.1	1.3	1.5	1.7	1.8	1.9
Butter domestic uses	BUUDC	1,000 tonne	2.8	4.6	5.3	5.3	5.4	5.4	5.4	5.4
Cheese production	CDSPR	1,000 tonne	19.7	19.6	18.9	19.0	19.1	19.3	19.4	19.5
Cheese Imports	CDSMT	1,000 tonne	5.7	3.7	4.0	3.9	3.9	3.9	3.9	3.9
Cheese Exports	CDUXT	1,000 tonne	12.3	9.9	8.0	8.2	8.4	8.6	8.7	8.8
Cheese Ending stocks	CDCCT	1,000 tonne	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7
Cheese domestic uses	CDUDC	1,000 tonne	14.2	13.4	14.8	14.7	14.7	14.6	14.6	14.6
Drinking milk Production	DMSPR	1,000 tonne	95.9	89.3	99.2	99.2	99.3	99.4	99.1	99.2

Drinking milk domestic use	DMUDC	1,000 tonne	96.0	80.1	89.4	89.5	89.5	89.6	89.3	89.4
Skimmed milk powder production	NFSPR	1,000 tonne	1.9	2.6	1.5	1.5	1.6	1.7	1.7	1.8
SMP Imports	NFSMT	1,000 tonne	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
SMP Exports	NFUXT	1,000 tonne	1.6	2.2	1.0	1.1	1.2	1.2	1.3	1.4
SMP domestic uses	NFUDC	1,000 tonne	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
WMP production	WFSPR	1,000 tonne	5.4	5.3	5.1	5.2	5.2	5.2	5.2	5.3
WMP Imports	WFSMT	1,000 tonne	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
WMP Exports	WFUXT	1,000 tonne	4.9	5.2	4.9	5.0	5.0	5.0	5.1	5.1
WMP domestic uses	WFUDC	1,000 tonne	0.9	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Cream production	CESPR	1,000 tonne	20.3	18.8	20.1	20.1	20.0	19.9	19.8	19.8
Cream Imports	CESMT	1,000 tonne	8.3	9.3	8.9	8.7	8.6	8.4	8.3	8.2
Cream Exports	CEUXT	1,000 tonne	2.3	2.4	2.4	2.5	2.5	2.6	2.7	2.7
Cream domestic uses	CEUDC	1,000 tonne	30.9	30.5	31.4	31.2	31.1	31.0	30.8	30.7
Other fresh dairy products production	FMSPR	1,000 tonne	41.2	39.0	43.4	43.9	44.2	44.5	44.6	45.0
Other fresh dairy products domestic uses	FMUDC	1,000 tonne	57.3	57.0	55.5	55.1	54.7	54.3	53.9	53.5
SUPPLY AND USE (derived)										
Cattle slaughter weight	CCSLW	kg/head	180.6	197.8	190.2	182.8	191.6	187.7	192.5	185.8
Calves per cow	CCYPC	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Beef & veal Per-cap. cons.	BVUPC	kg	9.1	10.4	10.4	10.4	10.3	10.3	10.2	10.1
Pig slaughter weight	HPSLW	kg/head	75.4	75.3	64.8	64.3	63.9	63.4	62.9	62.2
Piglets per sow	HPYPS	head	8.0	11.1	11.2	11.4	11.5	11.7	11.8	12.0
Pig meat Per-cap. cons.	PKUPC	kg	32.5	29.0	29.3	29.4	29.5	29.7	29.8	29.9
sheep : total slaughter weight	SHSLW	kg/head	29.0	32.6	28.6	26.3	25.7	25.1	24.2	24.1
Lambs per ewe	SHYPE	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Sheep meat Per-cap. Cons.	LMUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Poultry Per Cap Cons.	POUPC	kg	22.2	14.5	17.0	17.8	18.1	18.3	18.4	18.7
Dairy cows milk production per cow	CMYPC	kg/head	4452.3	4477.9	4503.6	4581.9	4660.0	4738.9	4815.3	4890.6

Butter per-cap consumption	BUUPC	kg	1.2	2.0	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.5
Cheese per-cap consumption	CDUPC	kg	6.2	5.9	6.5	6.5	6.5	6.6	6.6	6.6
Drinking milk per cap consumption	DMUPC	kg	41.9	35.1	39.4	39.6	39.9	40.2	40.3	40.6
SMP per-cap consumption	NFUPC	kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
WMP per-cap consumption	WFUPC	kg	0.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Cream per-cap consumption	CEUPC	kg	13.5	13.4	13.8	13.8	13.9	13.9	13.9	13.9
Other fresh dairy products per-cap consumption	FMUPC	kg	25.0	25.0	24.4	24.4	24.4	24.3	24.3	24.3
GR adjusted gross returns-PH	GREGA	euro/ha		256.3	312.7	307.7	309.0	304.4	299.0	303.0
OS adjusted gross returns-PH	OSEGA	euro/ha		387.3	471.5	537.6	565.7	581.3	592.5	610.3
Beef reaction price (policy add-up)	CCPRC	€/100kg	8.1	18.3	20.4	22.3	22.4	18.0	19.2	10.1
Milk reaction price (policy add-up)	CMPRC	€/100kg	1.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4
Pork reaction price (policy add-up)	PKPRC	€/100kg	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sheep reaction price (policy add-up)	SHPRC	€/100kg	1.0	15.4	18.7	21.4	22.7	21.2	24.2	11.5
Milk production-quota regime	CMSPR1			815.8	801.1	802.0	802.8	803.9	803.7	802.9
Milk production-non-quota regime	CMSPR2			973.9	841.0	846.6	851.7	858.7	859.4	856.9
Adjusted dairy input cost index	WMICIA		1.3	1.7	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9
Adjusted dairy input cost	WMICTA		10.5	14.2	14.2	14.4	14.5	14.6	14.9	15.2
Quota rent	WMRENT		5.7	5.5	1.7	1.9	2.1	2.4	2.5	2.4
Quota rent %	WMREN		0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cattle cost index	CCICI		1.3	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	2.0
Pork cost index	HPICI		1.3	1.9	1.8	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7
Dairy input cost	WMICI		1.3	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	2.0
KEY PRICE - OUTCOMES										
CROP SECTOR										
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	12.3	20.6	19.6	19.4	18.9	18.3	18.4	18.6
Durum wheat price	WDPFN	€/100kg	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7
Barley price	BAPFN	€/100kg	11.8	16.9	17.0	15.9	15.9	16.1	16.3	16.4
Maize price	COPFN	€/100kg	12.8	19.4	18.8	17.6	17.9	17.8	17.9	18.0
Oats price	OAPFN	€/100kg	9.1	19.2	14.3	14.4	14.4	15.1	15.6	16.0
Rice price	REPFN	€/100kg	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2

Rye price	RYPFN	€/100kg	11.4	21.2	15.2	15.3	15.3	15.8	16.2	16.5
Triticale	TRPFN	€/100kg	10.6	16.5	12.1	12.0	12.2	12.6	12.8	13.1
Other grains	OGPFN	€/100kg	9.1	19.2	14.3	14.4	14.4	15.1	15.6	16.0
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	33.1	38.8	36.5	35.7	36.9	37.1	38.0	38.3
Sunflower price	UFPFN	€/100kg	31.7	48.7	39.2	40.6	42.1	42.7	43.9	44.3
Soya price	SBPFN	€/100kg	26.5	36.0	33.3	32.3	33.7	34.2	35.4	35.7
Other oilseeds	OSPFN	€/100kg								
Rape meal	RLPFN	€/100kg	14.5	20.8	18.6	18.1	17.4	17.6	17.9	17.6
Sun meal	UMPFN	€/100kg	14.1	23.0	18.0	17.5	17.4	17.8	18.2	18.4
Soya meal	SMPFN	€/100kg	21.8	30.6	26.3	24.0	23.6	23.5	24.0	23.9
Rape oil	ROPFN	€/100kg	69.4	117.3	91.8	105.8	114.1	116.0	121.5	125.3
Sun oil	UOPFN	€/100kg	66.9	111.8	93.7	98.9	105.2	109.0	113.2	115.9
Soya oil	SOPFN	€/100kg	60.9	87.2	81.4	89.4	98.1	103.2	107.1	109.6

LIVESTOCK SECTOR

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	292.3	318.5	296.7	275.6	295.7	295.3	303.7	306.5
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	167.5	131.8	140.7	143.2	155.6	163.0	168.7	169.6
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	184.8	182.1	180.4	184.6	189.4	193.8	197.3	199.1
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	158.5	204.3	172.7	165.7	167.6	170.8	176.9	178.0
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0
WMP price	WFPWN	€/100 kg	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	439.1	501.7	447.4	462.6	477.7	491.3	503.8	511.4
Butter price	BUPWN	€/100 kg	265.9	359.9	291.8	292.9	293.2	294.1	298.3	299.8
Cream - price	CEPWN	€/100 kg	211.1	220.7	208.0	210.5	213.3	215.7	218.0	219.3
Other fresh dairy products - price	FMPWN	€/100kg	119.4	131.8	130.6	131.6	133.5	135.4	137.6	139.5

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Pielikums 3 Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes bāzes scenārijam 2013.-2020.gadam, kopējās izmaiņas 2020./2006.gadu un vidējās ikgadējās izmaiņas periodā 2006.-2020.gadā

Latvija		BASE								Kopējās izmaiņas periodā 2020 vs 06	Vidējās ikgadējās izmaiņas 2020 vs 06
Nosaukums	Mnemonic	Vienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
AREA											
Arable land	ALAHA	1,000 ha	1329.8	1319.1	1307.8	1295.4	1282.1	1268.4	1255.2	1.04	0.3%
Arable land other than fodder	AGAHA	1,000 ha	889.1	878.4	867.1	854.7	841.4	827.7	814.5	1.07	0.5%
GRAINS AND OILSEEDS											
PRICES											
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	11.8	11.8	11.7	11.6	11.5	11.4	11.4	1.46	2.7%
Barley price	BAPFN	€/100kg	10.5	10.5	10.4	10.3	10.2	10.2	10.1	1.51	3.0%
Oats price	OAPFN	€/100kg	8.9	8.9	8.8	8.7	8.7	8.6	8.6	1.45	2.7%
Rye price	RYPFN	€/100kg	10.1	10.1	10.0	9.9	9.9	9.8	9.8	1.46	2.8%
Triticale	TRPFN	€/100kg	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	1.00	0.0%
Other grains	OGPFN	€/100kg	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	1.00	0.0%
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	24.3	24.2	24.1	24.0	24.0	24.0	24.0	1.47	2.8%
Rape meal	RLPFN	€/100kg	12.0	11.5	11.0	10.4	10.4	10.4	10.4	1.01	0.1%
Rape oil	ROPFN	€/100kg	89.6	90.9	93.0	94.4	94.5	94.7	94.8	1.94	4.9%
SUPPLY AND USE											
Soft wheat area harvested	WSAHA	1,000 ha	252.3	248.6	245.2	241.6	237.6	233.5	229.4	1.07	0.5%
Soft wheat yield	WSYHA	tonne/ha	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9	1.76	4.1%
Soft wheat production	WSSPR	1,000 tonne	1076.0	1086.9	1098.1	1107.2	1114.2	1120.0	1125.1	1.88	4.6%
Soft wheat imports	WSSMT	1,000 tonne	32.6	31.3	30.0	28.8	27.6	26.5	25.4	1.02	0.1%
Soft wheat exports	WSUXT	1,000 tonne	678.2	689.1	700.7	710.5	718.5	725.2	731.2	3.64	9.7%
Soft wheat domestic use	WSUDC	1,000 tonne	427.8	425.9	424.2	422.3	420.5	418.7	416.9	0.98	-0.2%
Soft wheat ending stocks	WSCCT	1,000 tonne	123.6	126.7	130.0	133.1	135.8	138.4	140.9	1.60	3.4%
Soft wheat feed use	WSUFE	1,000 tonne	159.0	158.6	158.2	157.8	157.5	157.3	157.2	1.01	0.1%
Soft wheat non-feed use	WSUFO	1,000 tonne	262.9	261.5	260.1	258.7	257.1	255.4	253.8	0.95	-0.3%
Soft wheat losses	WSUDL	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	1.00	0.0%
Soft wheat food use	WSUFD	1,000 tonne	163.5	163.0	162.5	162.0	161.5	160.9	160.4	0.90	-0.7%
Soft wheat seed use	WSUFS	1,000 tonne	65.6	64.6	63.8	62.8	61.8	60.7	59.6	1.09	0.6%
Soft wheat industrial and processing uses	WSUOT	1,000 tonne	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	1.00	0.0%

Barley area harvested	BAAHA	1,000 ha	155.4	152.6	150.3	148.0	145.6	143.3	141.1	0.92	-0.6%
Barley yield	BAYHA	tonne/ha	3.3	3.4	3.5	3.5	3.6	3.7	3.8	1.89	4.6%
Barley production	BASPR	1,000 tonne	517.9	519.6	521.7	523.7	525.6	527.8	530.3	1.73	4.0%
Barley imports	BASMT	1,000 tonne	7.5	5.8	3.7	1.6	1.4	1.2	1.2	0.03	-22.2%
Barley exports	BAUXT	1,000 tonne	237.9	240.2	242.8	244.9	245.7	248.2	250.5	3.38	9.1%
Barley domestic use	BAUDC	1,000 tonne	287.3	284.6	282.2	279.9	277.8	275.9	274.2	0.98	-0.2%
Barley ending stocks	BACCT	1,000 tonne	44.7	45.1	45.6	46.0	46.4	46.7	47.1	1.97	5.0%
Barley feed use	BAUFE	1,000 tonne	191.9	190.0	188.2	186.6	185.1	183.9	182.8	0.98	-0.2%
Barley non-feed use	BAUFO	1,000 tonne	88.9	88.2	87.5	86.8	86.2	85.5	84.9	0.98	-0.2%
Barley losses	BAUDL	1,000 tonne	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	1.00	0.0%
Barley food use	BAUFD	1,000 tonne	8.8	8.8	8.7	8.7	8.6	8.6	8.5	0.89	-0.8%
Barley seed use	BAUFS	1,000 tonne	40.4	39.7	39.1	38.5	37.9	37.3	36.7	0.97	-0.2%
Barley industrial and processing use	BAUOT	1,000 tonne	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	1.00	0.0%
Rye area harvested	RYAHA	1,000 ha	45.9	44.9	43.9	42.9	41.9	41.0	40.1	0.94	-0.5%
Rye yield	RYYHA	tonne/ha	2.5	2.5	2.6	2.6	2.6	2.7	2.7	0.99	-0.1%
Rye production	RYSPR	1,000 tonne	114.5	113.3	112.2	111.1	110.0	108.9	107.9	0.92	-0.6%
Rye imports	RYSMT	1,000 tonne	5.5	5.6	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	0.95	-0.3%
Rye exports	RYUXT	1,000 tonne	32.1	31.4	30.8	30.3	29.9	29.4	29.0	1.59	3.4%
Rye domestic use	RYUDC	1,000 tonne	88.0	87.4	86.8	86.2	85.6	84.9	84.3	0.75	-2.0%
Rye ending stocks	RYCCT	1,000 tonne	30.1	30.1	30.3	30.4	30.4	30.5	30.5	7.27	15.2%
Rye feed use	RYUFE	1,000 tonne	33.4	32.1	30.8	29.4	28.2	27.0	25.9	0.55	-4.2%
Rye non-feed use	RYUFO	1,000 tonne	52.0	52.7	53.4	54.2	54.8	55.3	55.8	0.89	-0.8%
Rye losses	RYUDL	1,000 tonne	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	1.00	0.0%
Rye food use	RYUFD	1,000 tonne	40.3	41.3	42.3	43.2	44.0	44.8	45.5	0.87	-1.0%
Rye seed use	RYUFS	1,000 tonne	10.6	10.3	10.1	9.9	9.6	9.4	9.2	0.98	-0.1%
Rye industrial and processing uses	RYUOT	1,000 tonne	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.00	0.0%
Oats area harvested	OAAHA	1,000 ha	68.7	67.7	66.7	65.8	64.7	63.7	62.7	1.00	0.0%
Oats yield	OAYHA	tonne/ha	2.2	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5	1.69	3.8%
Oats production	OASPR	1,000 tonne	154.0	154.2	154.6	154.8	154.8	154.8	154.7	1.69	3.8%
Oats imports	OASMT	1,000 tonne	2.8	2.8	2.8	2.8	2.7	2.7	2.7	0.75	-2.0%
Oats exports	OAUXT	1,000 tonne	59.9	60.4	61.1	61.7	62.1	62.3	62.6	5.59	13.1%
Oats domestic use	OAUDC	1,000 tonne	96.8	96.4	96.1	95.7	95.4	95.1	94.8	1.12	0.8%
Oats ending stocks	OACCT	1,000 tonne	18.2	18.4	18.5	18.7	18.8	18.9	19.0	1.94	4.8%

Oats feed use	OAUFE	1,000 tonne	62.0	61.9	61.9	61.8	61.8	61.9	61.9	1.23	1.5%
Oats non-feed use	OAUFO	1,000 tonne	32.5	32.1	31.8	31.5	31.1	30.8	30.5	0.97	-0.2%
Oats losses	OAUDL	1,000 tonne	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	1.00	0.0%
Oats food use	OAUFD	1,000 tonne	16.0	15.9	15.8	15.7	15.6	15.5	15.4	0.92	-0.6%
Oats seed use	OAUFS	1,000 tonne	16.5	16.2	16.0	15.8	15.5	15.3	15.0	1.02	0.1%
Rapeseed area harv.	RSAHA	1,000 ha	172.3	170.8	167.7	163.8	159.1	154.2	149.4	1.80	4.3%
Rapeseed yield	RSYHA	tonne/ha	2.3	2.3	2.4	2.4	2.5	2.5	2.6	1.78	4.2%
Rapeseed production	RSSPR	1,000 tonne	389.7	395.6	397.5	396.9	394.3	390.3	386.3	3.20	8.7%
Rapeseed imports	RSSMT	1,000 tonne	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	1.00	0.0%
Rapeseed exports	RSUXT	1,000 tonne	306.1	312.9	315.3	315.7	314.9	312.6	310.2	3.83	10.1%
Rapeseed domestic use	RSUDC	1,000 tonne	68.8	67.9	67.4	66.4	64.6	62.9	61.3	1.13	0.9%
Rapeseed crush	RSUCR	1,000 tonne	68.8	67.9	67.4	66.4	64.6	62.9	61.3	1.13	0.9%
Rape meal production	RLSPR	1,000 tonne	41.3	40.7	40.4	39.8	38.8	37.7	36.8	1.13	0.9%
Rape meal imports	RLSMT	1,000 tonne	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	1.00	0.0%
Rape meal exports	RLUXT	1,000 tonne	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	1.00	0.0%
Rape meal dom. use	RLUDC	1,000 tonne	39.9	39.3	39.0	38.4	37.4	36.3	35.4	1.13	0.9%
Rape meal feed use	RLUFE	1,000 tonne	39.9	39.3	39.0	38.4	37.4	36.3	35.4	1.13	0.9%
Rape oil production	ROSPR	1,000 tonne	27.5	27.2	27.0	26.5	25.8	25.2	24.5	1.13	0.9%
Rape oil imports	ROSMT	1,000 tonne	26.1	26.3	26.4	26.5	26.7	26.9	27.1	1.89	4.7%
Rape oil exports	ROUXT	1,000 tonne	30.3	29.6	29.2	28.6	27.4	26.4	25.3	2.95	8.0%
Rape oil domestic use	ROUDC	1,000 tonne	15.7	16.0	16.2	16.5	16.9	17.4	17.8	0.65	-3.1%
Rape oil non feed use	ROUFO	1,000 tonne	15.7	16.0	16.2	16.5	16.9	17.4	17.8	0.65	-3.1%
Rape oil food use	ROUFD	1,000 tonne	8.1	8.2	8.3	8.5	8.8	9.0	9.3	1.13	0.8%
Rape oil industrial and processing use	ROUOT	1,000 tonne	7.7	7.8	7.9	8.0	8.2	8.4	8.5	0.44	-5.6%
SUPPLY AND USE (derived)											
Grains and oilseeds area harv.	GOAHA	1,000 ha	731.4	721.4	710.7	698.8	685.8	672.5	659.5	1.11	0.7%
Grain area harvested	GRAHA	1,000 ha	559.1	550.6	542.9	535.0	526.7	518.3	510.1	1.00	0.0%
Grain production	GRSPR	1,000 tonne	1907.3	1918.9	1931.6	1941.9	1949.7	1956.5	1963.0	1.69	3.8%
Grain imports	GRSMT	1,000 tonne	91.1	88.2	84.8	81.3	78.4	75.4	72.4	0.62	-3.4%
Grain exports	GRUXT	1,000 tonne	1015.5	1028.7	1042.9	1055.0	1065.1	1073.8	1081.9	3.47	9.3%
Grain domestic use	GRUDC	1,000 tonne	984.2	978.7	973.6	968.5	963.6	958.9	954.5	0.97	-0.2%

Grain ending stocks	GRCCT	1,000 tonne	220.2	224.0	228.0	231.8	235.1	238.2	241.2	1.86	4.5%
Grain feed use	GRUFE	1,000 tonne	500.8	497.1	493.6	490.2	487.3	484.7	482.4	0.98	-0.2%
Grain non-feed use	GRUFO	1,000 tonne	465.4	463.6	462.0	460.3	458.3	456.2	454.1	0.95	-0.3%
Soft wheat share of gr. area	WSASH	ratio	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	1.07	0.5%
Barley share of gr. area	BAASH	ratio	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.92	-0.6%
Oats share of gr. Area	OAASH	ratio	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	1.00	0.0%
Rye share of gr. Area	RYASH	ratio	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.94	-0.4%
Triticale share of gr. Area	TRASH	ratio	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	1.00	0.0%
Other grains share of gr. Area	OGASH	ratio	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	1.00	0.0%
Soft wheat per capita consumption	WSUPC	kg	74.7	74.9	75.1	75.4	75.6	75.8	76.0	0.98	-0.1%
Barley per capita consumption	BAUPC	kg	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	0.96	-0.3%
Oats per capita consumption	OAUPC	kg	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	1.00	0.0%
Rye per capita consumption	RYUPC	kg	18.4	19.0	19.5	20.1	20.6	21.1	21.6	0.95	-0.4%
Rape meal extract. rate	RLXTR	ratio	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	1.00	0.0%
Rape oil extraction rate	ROXTR	ratio	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	1.00	0.0%

LIVESTOCK SECTOR

PRICES

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	94.9	95.6	96.7	97.5	98.0	99.0	99.7	1.06	0.4%
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	104.4	104.4	105.1	105.7	106.1	106.5	107.0	1.09	0.6%
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	149.6	149.8	150.4	151.0	152.1	153.2	154.3	1.08	0.6%
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	110.6	108.6	111.2	108.3	108.3	108.2	108.1	1.14	0.9%
Cow's milk - 3,7% fat price	WMPWN	€/100 kg	17.9	18.1	18.4	18.6	19.0	19.3	19.6	1.21	1.3%
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	174.2	175.5	176.8	178.2	179.7	181.2	182.7	1.24	1.5%
WMP price	WFPWN	€/100 kg	197.0	197.3	199.3	200.3	201.4	202.5	203.7	1.26	1.6%
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	229.6	232.5	235.7	238.7	243.3	247.9	252.5	1.25	1.6%
Butter price	BUPWN	€/100 kg	202.0	203.4	206.5	207.7	210.1	212.4	214.9	1.10	0.7%

SUPPLY AND USE

Total cattle ending	CCCCT	1,000 head	303.5	300.2	297.1	294.2	291.4	288.7	286.2	0.76	-2.0%
Dairy cows ending	DCCCT	1,000 head	161.5	158.9	156.5	154.0	151.7	149.5	147.3	0.81	-1.5%
Suckler cows ending	BCCCT	1,000 head	9.7	10.2	10.6	11.0	11.4	11.8	12.2	1.84	4.5%
Bovine animals less than 1 year old ending	CVCCT	1,000 head	111.3	111.2	111.2	111.2	111.1	111.1	111.1	1.03	0.2%
Total cattle slaughter	CCKTT	1,000 head	101.1	99.5	98.1	96.8	95.5	94.3	93.2	0.81	-1.5%

cows slaughter	CSKTT	1,000 head	24.2	24.4	24.4	24.4	24.5	24.5	24.5	1.01	0.0%
calves slaughter	CCKCV	1,000 head	28.5	27.9	26.9	26.2	25.7	24.8	24.2	0.86	-1.1%
Other (cattle except calves and cows) slaughter	CCKOT	1,000 head	48.3	47.3	46.7	46.1	45.4	45.0	44.5	0.72	-2.4%
Calf crop	CCSPR	1,000 head	97.5	96.2	95.0	93.9	92.7	91.7	90.6	0.85	-1.1%
Beef & veal production	BVSPR	1,000 tonne	18.9	18.7	18.5	18.3	18.1	18.0	17.8	0.86	-1.1%
Beef & veal Imports	BVSMT	1,000 tonne	5.6	5.6	5.5	5.5	5.4	5.4	5.3	0.78	-1.8%
Beef & veal Exports	BVUXT	1,000 tonne	2.7	2.7	2.7	2.8	2.8	2.9	2.9	0.43	-5.9%
Beef & veal domestic use	BVUDC	1,000 tonne	21.8	21.5	21.3	21.0	20.7	20.5	20.2	0.97	-0.2%
Total pigs ending	HPCCT	1,000 head	476.8	477.7	479.0	481.0	483.4	486.1	489.2	1.17	1.2%
Sows - total ending	SWCCT	1,000 head	45.0	44.6	44.4	44.2	44.1	44.0	44.0	0.85	-1.2%
Total pigs slaughter	HPKTT	1,000 head	548.6	550.7	553.5	557.2	561.7	567.0	572.9	1.14	1.0%
Sow slaughter	SWKTT	1,000 head	16.6	16.5	16.4	16.4	16.3	16.3	16.3	0.85	-1.2%
Other pig slaughter	HPKOT	1,000 head	532.0	534.2	537.1	540.8	545.4	550.7	556.6	1.11	0.7%
Pigs crop	HPSPR	1,000 head	549.2	551.6	554.9	559.1	564.1	569.8	576.0	1.39	2.4%
Pig meat production	PKSPR	1,000 tonne	33.7	33.5	33.4	33.3	33.2	33.2	33.2	0.88	-0.9%
Pig meat Total imports	PKSMT	1,000 tonne	35.5	35.8	35.8	35.9	35.8	35.8	35.7	0.88	-0.9%
Pig meat Total exports	PKUXT	1,000 tonne	3.3	3.4	3.4	3.5	3.5	3.6	3.6	0.77	-1.8%
Pig meat domestic use	PKUDC	1,000 tonne	66.0	65.9	65.8	65.6	65.5	65.4	65.2	0.87	-1.0%
Sheep total ending	SHCCT	1,000 head	39.5	37.0	33.8	30.4	26.7	22.8	18.7	0.45	-5.5%
Ewes ending	EWCCCT	1,000 head	23.3	22.5	21.5	20.6	19.7	18.9	18.2	0.70	-2.6%
Sheep : total slaughter	SHKTT	1,000 head	19.6	15.7	15.9	15.4	15.3	14.9	14.8	0.98	-0.2%
Lamb (=sheep) crop	SHSPR	1,000 head	14.7	13.1	12.7	12.1	11.6	11.1	10.6	0.72	-2.3%
Sheep : total production	LMSPR	1,000 tonne	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.75	-2.1%
Sheep&goat meat Imports	LMSMT	1,000 tonne	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	2.69	7.3%
Sheep&goat meat Exports	LMUXT	1,000 tonne	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.00	0.0%
Sheep&goat meat domestic use	LMUDC	1,000 tonne	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.89	-0.8%
Poultry meat production	POSPR	1,000 tonne	23.7	24.7	25.6	26.6	27.5	28.5	29.4	1.43	2.6%
Poultry meat total imports	POSMT	1,000 tonne	23.9	23.8	22.8	22.7	22.1	21.5	20.8	0.57	-3.9%
Poultry meat total exports	POUXT	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	1.00	0.0%
Poultry meat domestic use (stocks incl.)	POUDC	1,000 tonne	41.8	42.5	42.5	43.4	43.7	44.0	44.3	0.87	-1.0%

Cow's milk collected	CMSPR	1,000 tonne	801.8	800.8	800.7	799.7	799.3	798.9	798.4	0.98	-0.1%
Other milks collected	OMSPR	1,000 tonne	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	1.00	0.0%
Total whole milk collected	WMSPR	1,000 tonne	804.8	803.8	803.7	802.7	802.3	801.9	801.4	0.98	-0.1%
whole milk feed use	WMUFE	1,000 tonne	84.2	80.8	77.4	74.3	70.8	67.2	63.6	0.55	-4.2%
Whole milk fat content (%)	WMFPP	%	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	1.00	0.0%
Butter fat content (%)	BUFPP	%	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	1.00	0.0%
Cheese fat content (%)	CDFPP	%	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	1.00	0.0%
Drinking milk fat content (%)	DMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	1.00	0.0%
WMP fat content (%)	WFFPP	%	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	1.00	0.0%
SMP fat content (%)	NFFPP	%	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Cream fat content (%)	CEFPP	%	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	1.00	0.0%
Other fresh dairy products fat content (%)	FMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	1.00	0.0%
Whole milk protein content (%)	WMPPP	%	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	1.00	0.0%
Cheese protein content (%)	CDPPP	%	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	1.00	0.0%
Drinking milk protein content (%)	DMPPP	%	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	1.00	0.0%
WMP protein content (%)	WFPPP	%	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	1.00	0.0%
SMP protein content (%)	NFPPP	%	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	1.00	0.0%
Cream protein content (%)	CEPPP	%	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	1.00	0.0%
Other fresh dairy products protein content (%)	FMPPP	%	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	1.00	0.0%
Butter production	BUSPR	1,000 tonne	5.3	5.3	5.2	5.2	5.2	5.1	5.1	0.95	-0.4%
Butter Imports	BUSMT	1,000 tonne	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.74	4.0%
Butter Exports	BUUXT	1,000 tonne	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.21	-10.5%
Butter Ending stocks	BUCCT	1,000 tonne	2.0	2.0	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	9.41	17.4%
Butter domestic uses	BUUDC	1,000 tonne	5.5	5.5	5.5	5.5	5.6	5.6	5.6	2.01	5.1%
Cheese production	CDSPR	1,000 tonne	19.5	19.6	19.6	19.7	19.7	19.8	19.9	1.01	0.1%
Cheese Imports	CDSMT	1,000 tonne	3.9	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	0.70	-2.6%
Cheese Exports	CDUXT	1,000 tonne	8.7	8.7	8.7	8.7	8.7	8.8	8.8	0.72	-2.3%
Cheese Ending stocks	CDCCT	1,000 tonne	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.00	0.0%
Cheese domestic uses	CDUDC	1,000 tonne	14.7	14.8	14.9	15.0	15.0	15.0	15.1	1.06	0.4%

Drinking milk Production	DMSPR	1,000 tonne	99.4	99.6	99.5	99.6	99.6	99.5	99.4	1.04	0.3%
Drinking milk domestic use	DMUDC	1,000 tonne	89.6	89.8	89.7	89.8	89.7	89.7	89.6	0.93	-0.5%
Skimmed milk powder production	NFSPR	1,000 tonne	1.8	1.9	2.0	2.0	2.1	2.1	2.2	1.19	1.3%
SMP Imports	NFSMT	1,000 tonne	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.68	-2.8%
SMP Exports	NFEXT	1,000 tonne	1.4	1.5	1.6	1.6	1.7	1.7	1.8	1.16	1.0%
SMP domestic uses	NFUDC	1,000 tonne	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.92	-0.6%
WMP production	WFSPR	1,000 tonne	5.3	5.3	5.3	5.3	5.4	5.4	5.4	1.00	0.0%
WMP Imports	WFSMT	1,000 tonne	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.38	-6.7%
WMP Exports	WFEXT	1,000 tonne	5.1	5.1	5.1	5.1	5.2	5.2	5.2	1.06	0.4%
WMP domestic uses	WFUDC	1,000 tonne	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.39	-6.5%
Cream production	CESPR	1,000 tonne	19.7	19.7	19.6	19.5	19.5	19.4	19.3	0.95	-0.4%
Cream Imports	CESMT	1,000 tonne	8.1	7.9	7.8	7.7	7.6	7.4	7.3	0.89	-0.9%
Cream Exports	CEEXT	1,000 tonne	2.8	2.9	2.9	3.0	3.1	3.1	3.2	1.40	2.4%
Cream domestic uses	CEUDC	1,000 tonne	30.6	30.5	30.3	30.2	30.1	30.0	29.8	0.97	-0.3%
Other fresh dairy products production	FMSPR	1,000 tonne	45.3	45.6	45.8	46.1	46.4	46.6	46.9	1.14	0.9%
Other fresh dairy products domestic uses	FMUDC	1,000 tonne	53.1	52.7	52.3	51.9	51.5	51.1	50.7	0.89	-0.9%
SUPPLY AND USE (derived)											
Cattle slaughter weight	CCSLW	kg/head	186.8	187.5	188.5	189.3	189.9	190.8	191.5	1.06	0.4%
Calves per cow	CCYPC	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Beef & veal Per-cap. cons.	BVUPC	kg	10.0	9.9	9.8	9.8	9.7	9.6	9.6	1.05	0.4%
Pig slaughter weight	HPSLW	kg/head	61.5	60.9	60.3	59.7	59.1	58.5	57.9	0.77	-1.9%
Piglets per sow	HPYPS	head	12.2	12.3	12.5	12.6	12.8	12.9	13.1	1.63	3.5%
Pig meat Per-cap. cons.	PKUPC	kg	30.1	30.3	30.4	30.5	30.7	30.8	30.9	0.95	-0.4%
sheep : total slaughter weight	SHSLW	kg/head	21.5	21.8	21.7	21.8	21.9	22.1	22.2	0.76	-1.9%
Lambs per ewe	SHYPE	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Sheep meat Per-cap. Cons.	LMUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.97	-0.2%
Poultry Per Cap Cons.	POUPC	kg	19.1	19.5	19.7	20.2	20.5	20.7	21.0	0.95	-0.4%

Dairy cows milk production per cow	CMYPC	kg/head	4965.4	5040.4	5116.9	5192.0	5268.0	5344.0	5419.9	1.22	1.4%
Butter per-cap consumption	BUUPC	kg	2.5	2.5	2.5	2.6	2.6	2.6	2.6	2.17	5.7%
Cheese per-cap consumption	CDUPC	kg	6.7	6.8	6.9	7.0	7.0	7.1	7.1	1.15	1.0%
Drinking milk per cap consumption	DMUPC	kg	40.9	41.2	41.5	41.8	42.0	42.2	42.4	1.01	0.1%
SMP per-cap consumption	NFUPC	kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	1.00	0.0%
WMP per-cap consumption	WFUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.42	-5.9%
Cream per-cap consumption	CEUPC	kg	14.0	14.0	14.0	14.1	14.1	14.1	14.1	1.05	0.3%
Other fresh dairy products per-cap consumption	FMUPC	kg	24.2	24.2	24.2	24.1	24.1	24.1	24.0	0.96	-0.3%
GR adjusted gross returns-PH	GREGA	euro/ha	309.9	314.7	318.4	321.5	324.5	327.9	331.3		
OS adjusted gross returns-PH	OSEGA	euro/ha	627.0	641.2	655.8	670.0	684.6	701.1	717.5		
Beef reaction price (policy add-up)	CCPRC	€/100kg	10.1	10.1	10.1	10.1	10.2	10.2	10.2		
Milk reaction price (policy add-up)	CMPRC	€/100kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4		
Pork reaction price (policy add-up)	PKPRC	€/100kg	0	0	0	0	0	0	0		
Sheep reaction price (policy add-up)	SHPRC	€/100kg	12.9	12.8	12.9	12.9	13.0	13.0	13.0		
Milk production-quota regime	CMSPR1		801.8	800.8	800.7	799.7	799.3	798.9	798.4		
Milk production-non-quota regime	CMSPR2		853.1	849.8	850.6	847.3	846.9	846.1	845.1		
Adjusted dairy input cost index	WMICIA		1.9	1.9	2.0	2.0	2.0	2.1	2.1	1.64	3.6%
Adjusted dairy input cost	WMICTA		15.5	15.8	16.1	16.4	16.7	17.0	17.3	1.64	3.6%
Quota rent	WMRENT		2.4	2.3	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	0.41	-6.2%
Quota rent %	WMREN		0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.34	-7.5%
Cattle cost index	CCICI		2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2	1.68	3.8%
Pork cost index	HPICI		1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.32	2.0%
Dairy input cost	WMICI		2.0	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2	2.3	1.72	3.9%
KEY PRICE - OUTCOMES											
CROP SECTOR											
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	18.6	18.5	18.4	18.2	18.1	18.0	17.9	1.45	2.7%
Durum wheat price	WDPFN	€/100kg	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	18.7	1.00	0.0%
Barley price	BAPFN	€/100kg	16.5	16.6	16.5	16.5	16.6	16.5	16.5	1.41	2.5%
Maize price	COPFN	€/100kg	18.0	17.8	17.7	17.5	17.4	17.3	17.2	1.35	2.2%
Oats price	OAPFN	€/100kg	16.0	15.9	15.7	15.5	15.5	15.5	15.5	1.70	3.9%

Rice price	REPFN	€/100kg	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	29.2	1.00	0.0%
Rye price	RYPFN	€/100kg	16.4	16.3	16.2	16.1	16.1	16.1	16.1	1.41	2.5%
Triticale	TRPFN	€/100kg	13.1	13.1	13.0	12.9	12.9	12.9	12.9	1.22	1.4%
Other grains	OGPFN	€/100kg	16.0	15.9	15.7	15.5	15.5	15.5	15.5	1.70	3.9%
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	38.3	38.4	38.6	38.6	38.8	39.0	39.2	1.18	1.2%
Sunflower price	UFPFN	€/100kg	44.1	43.7	43.4	42.7	42.7	42.7	42.7	1.35	2.2%
Soya price	SBPFN	€/100kg	35.5	35.0	34.6	33.8	33.8	33.8	33.8	1.28	1.8%
Other oilseeds	OSPFN	€/100kg									
Rape meal	RLPFN	€/100kg	17.1	16.4	15.6	14.7	14.7	14.7	14.7	1.01	0.1%
Sun meal	UMPFN	€/100kg	18.2	17.7	17.2	16.2	16.2	16.2	16.2	1.15	1.0%
Soya meal	SMPFN	€/100kg	23.4	22.6	21.8	20.8	20.8	20.8	20.8	0.95	-0.3%
Rape oil	ROPFN	€/100kg	127.4	129.3	132.2	134.3	134.5	134.7	134.8	1.94	4.9%
Sun oil	UOPFN	€/100kg	117.3	118.4	119.8	120.7	120.7	120.7	120.7	1.81	4.3%
Soya oil	SOPFN	€/100kg	110.7	111.4	112.9	113.6	113.6	113.6	113.6	1.86	4.5%

LIVESTOCK SECTOR

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	308.8	310.2	312.4	314.0	315.1	317.1	318.4	1.09	0.6%
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	167.8	167.4	171.4	174.4	177.0	179.8	182.5	1.09	0.6%
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	199.7	199.8	200.8	201.6	203.3	205.0	206.6	1.12	0.8%
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	176.4	172.7	177.6	172.3	172.1	172.0	171.9	1.08	0.6%
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	214.0	1.00	0.0%
WMP price	WFPWN	€/100 kg	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	255.8	1.00	0.0%
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	516.7	521.5	527.0	532.1	540.7	549.2	557.6	1.27	1.7%
Butter price	BUPWN	€/100 kg	301.0	302.2	306.1	307.1	309.8	312.6	315.5	1.19	1.2%
Cream - price	CEPWN	€/100 kg	220.0	220.6	221.6	222.3	223.7	225.1	226.4	1.07	0.5%
Other fresh dairy products - price	FMPWN	€/100kg	141.3	142.9	144.8	146.3	148.1	149.9	151.6	1.27	1.7%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Pielikums 4 Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes makroekonomiski pesimistiskajam scenārijam 2007.-2013.gadam

Latvija			Macro-pessimistic								
Nosaukums	Mnemonic	Vienība	Faktiskie dati	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AREA											
Arable land	ALAHA	1,000 ha	1205.1	1207.9	1215.7	1247.7	1243.2	1237.3	1226.5	1211.0	
Arable land other than fodder	AGAHA	1,000 ha	764.4	767.2	775.0	807.0	802.5	796.6	785.8	770.3	
GRAINS AND OILSEEDS											
PRICES											
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	7.8	13.1	12.0	11.8	11.7	11.3	11.3	11.4	
Barley price	BAPFN	€/100kg	6.7	11.6	10.7	10.4	10.3	10.0	10.0	10.1	
Oats price	OAPFN	€/100kg	5.9	9.8	8.9	8.8	8.7	8.4	8.5	8.5	
Rye price	RYPFN	€/100kg	6.7	11.4	10.0	9.9	9.8	9.5	9.6	9.6	
Triticale	TRPFN	€/100kg	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	
Other grains	OGPFN	€/100kg	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	16.3	19.1	20.3	20.2	20.5	20.7	20.8	20.8	
Rape meal	RLPFN	€/100kg	10.2	14.6	8.5	8.7	9.0	9.3	9.5	9.5	
Rape oil	ROPFN	€/100kg	48.8	82.5	41.5	43.5	45.6	47.4	48.7	49.1	
SUPPLY AND USE											
Soft wheat area harvested	WSAHA	1,000 ha	215.1	231.6	219.6	236.8	235.3	231.4	224.8	215.9	
Soft wheat yield	WSYHA	tonne/ha	2.8	3.5	3.7	3.7	3.8	3.9	4.0	4.1	
Soft wheat production	WSSPR	1,000 tonne	598.3	809.7	803.2	879.1	895.6	903.4	900.4	888.5	
Soft wheat imports	WSSMT	1,000 tonne	24.9	47.1	38.9	36.1	34.4	32.1	31.1	30.2	
Soft wheat exports	WSUXT	1,000 tonne	200.8	433.1	396.4	476.8	499.2	506.0	507.9	499.3	
Soft wheat domestic use	WSUDC	1,000 tonne	426.9	432.9	426.2	428.2	426.7	424.3	421.8	418.4	
Soft wheat ending stocks	WSCCT	1,000 tonne	88.0	78.7	94.9	105.1	109.3	114.5	116.4	117.4	
Soft wheat feed use	WSUFE	1,000 tonne	154.9	168.6	162.4	159.8	159.0	157.7	157.5	157.1	
Soft wheat non-feed use	WSUFO	1,000 tonne	266.1	258.4	257.9	262.5	261.7	260.7	258.4	255.4	
Soft wheat losses	WSUDL	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	
Soft wheat food use	WSUFD	1,000 tonne	177.4	164.4	167.0	167.1	166.8	166.7	166.1	165.5	
Soft wheat seed use	WSUFS	1,000 tonne	54.9	60.2	57.1	61.6	61.2	60.2	58.5	56.1	
Soft wheat industrial and processing uses	WSUOT	1,000 tonne	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	

Barley area harvested	BAAHA	1,000 ha	154.2	155.3	150.3	156.1	152.0	147.9	142.8	136.9
Barley yield	BAYHA	tonne/ha	2.0	2.7	3.0	2.9	2.9	3.0	3.0	3.1
Barley production	BASPR	1,000 tonne	307.0	426.6	453.1	455.4	447.7	441.8	434.3	427.4
Barley imports	BASMT	1,000 tonne	40.5	53.9	32.2	27.7	27.9	24.7	26.5	28.4
Barley exports	BAUXT	1,000 tonne	74.1	154.9	180.6	187.1	184.6	180.4	178.2	176.4
Barley domestic use	BAUDC	1,000 tonne	280.8	315.2	299.0	294.9	290.9	285.7	282.8	279.5
Barley ending stocks	BACCT	1,000 tonne	23.9	34.4	38.6	39.8	39.9	40.4	40.3	40.2
Barley feed use	BAUFE	1,000 tonne	187.2	219.5	204.6	199.0	196.2	192.0	190.5	188.8
Barley non-feed use	BAUFO	1,000 tonne	87.1	89.2	87.9	89.4	88.2	87.1	85.8	84.2
Barley losses	BAUDL	1,000 tonne	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5
Barley food use	BAUFD	1,000 tonne	9.6	9.1	9.1	9.1	9.0	9.0	8.9	8.9
Barley seed use	BAUFS	1,000 tonne	37.8	40.4	39.1	40.6	39.5	38.4	37.1	35.6
Barley industrial and processing use	BAUOT	1,000 tonne	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7
Rye area harvested	RYAHA	1,000 ha	42.8	34.5	45.7	46.5	44.2	43.1	41.7	40.0
Rye yield	RYYHA	tonne/ha	2.7	2.3	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5
Rye production	RYSPR	1,000 tonne	116.8	77.9	104.7	108.2	104.1	103.0	101.0	98.2
Rye imports	RYSMT	1,000 tonne	5.8	17.8	9.0	7.5	8.1	7.5	8.0	8.7
Rye exports	RYUXT	1,000 tonne	18.2	0.8	7.7	22.6	23.0	21.3	21.1	20.1
Rye domestic use	RYUDC	1,000 tonne	112.2	86.8	91.9	90.9	90.0	88.9	88.2	87.4
Rye ending stocks	RYCCT	1,000 tonne	4.2	12.3	24.8	26.9	26.2	26.6	26.3	25.7
Rye feed use	RYUFE	1,000 tonne	47.1	48.6	41.3	37.8	36.1	33.4	32.3	31.3
Rye non-feed use	RYUFO	1,000 tonne	62.5	35.5	48.0	50.5	51.3	52.9	53.3	53.5
Rye losses	RYUDL	1,000 tonne	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6
Rye food use	RYUFD	1,000 tonne	52.0	26.5	36.3	38.7	40.1	41.9	42.6	43.2
Rye seed use	RYUFS	1,000 tonne	9.4	7.9	10.5	10.7	10.2	9.9	9.6	9.2
Rye industrial and processing uses	RYUOT	1,000 tonne	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Oats area harvested	OAAHA	1,000 ha	62.9	64.2	63.4	66.7	65.6	64.3	62.5	60.2
Oats yield	OAYHA	tonne/ha	1.5	2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2
Oats production	OASPR	1,000 tonne	91.6	126.8	127.6	136.9	137.1	136.8	135.3	132.6
Oats imports	OASMT	1,000 tonne	3.6	3.0	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8
Oats exports	OAUXT	1,000 tonne	11.2	22.0	30.2	41.0	42.0	43.0	42.0	40.8
Oats domestic use	OAUDC	1,000 tonne	84.3	102.5	98.9	97.9	97.7	96.5	96.1	94.6
Oats ending stocks	OACCT	1,000 tonne	9.8	15.1	16.0	16.9	17.0	17.2	17.3	17.2
Oats feed use	OAUFE	1,000 tonne	50.4	68.1	64.7	63.0	63.2	62.4	62.5	61.7

Oats non-feed use	OAUFO	1,000 tonne	31.5	32.1	31.8	32.5	32.1	31.7	31.2	30.5
Oats losses	OAUDL	1,000 tonne	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
Oats food use	OAUFD	1,000 tonne	16.7	16.7	16.6	16.5	16.4	16.3	16.2	16.1
Oats seed use	OAUFS	1,000 tonne	14.8	15.4	15.2	16.0	15.7	15.4	15.0	14.4
Rapeseed area harv.	RSAHA	1,000 ha	83.2	77.2	93.9	100.8	107.0	112.7	118.0	122.2
Rapeseed yield	RSYHA	tonne/ha	1.4	1.9	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	2.2
Rapeseed production	RSSPR	1,000 tonne	120.6	145.4	182.0	200.7	219.0	236.7	254.0	269.8
Rapeseed imports	RSSMT	1,000 tonne	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8
Rapeseed exports	RSUXT	1,000 tonne	81.1	29.0	147.9	163.5	179.7	195.9	212.2	228.1
Rapeseed domestic use	RSUDC	1,000 tonne	54.3	101.6	19.3	22.4	24.5	26.0	27.0	27.0
Rapeseed crush	RSUCR	1,000 tonne	54.3	101.6	19.3	22.4	24.5	26.0	27.0	27.0
Rape meal production	RLSPR	1,000 tonne	32.6	60.9	11.6	13.4	14.7	15.6	16.2	16.2
Rape meal imports	RLSMT	1,000 tonne	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
Rape meal exports	RLUXT	1,000 tonne	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Rape meal dom. use	RLUDC	1,000 tonne	31.2	59.5	10.2	12.0	13.3	14.2	14.8	14.8
Rape meal feed use	RLUFE	1,000 tonne	31.2	59.5	10.2	12.0	13.3	14.2	14.8	14.8
Rape oil production	ROSPR	1,000 tonne	21.7	40.6	7.7	9.0	9.8	10.4	10.8	10.8
Rape oil imports	ROSMT	1,000 tonne	14.3	24.4	29.4	29.4	29.4	29.4	29.4	29.5
Rape oil exports	ROUXT	1,000 tonne	8.6	46.2	3.7	4.9	5.8	6.5	6.9	6.7
Rape oil domestic use	ROUDC	1,000 tonne	27.5	12.4	23.3	23.3	23.2	23.1	23.1	23.3
Rape oil non feed use	ROUFO	1,000 tonne	27.5	12.4	23.3	23.3	23.2	23.1	23.1	23.3
Rape oil food use	ROUFD	1,000 tonne	8.2	6.0	13.1	13.1	13.0	12.9	12.9	13.0
Rape oil industrial and processing use	ROUOT	1,000 tonne	19.2	6.4	10.2	10.2	10.2	10.2	10.2	10.3
SUPPLY AND USE (derived)										
Grains and oilseeds area harv.	GOAHA	1,000 ha	595.0	599.6	609.7	643.7	640.9	636.3	626.6	612.0
Grain area harvested	GRAHA	1,000 ha	511.8	522.4	515.8	542.9	533.8	523.5	508.6	489.8
Grain production	GRSPR	1,000 tonne	1158.7	1486.0	1533.5	1624.5	1629.5	1630.1	1616.1	1591.7
Grain imports	GRSMT	1,000 tonne	117.6	164.6	125.8	116.9	116.1	109.9	111.2	112.9
Grain exports	GRUXT	1,000 tonne	311.8	618.3	622.4	734.9	756.2	758.2	756.6	744.1
Grain domestic use	GRUDC	1,000 tonne	988.5	1021.7	1000.3	996.2	989.6	979.6	973.1	964.2
Grain ending stocks	GRCCT	1,000 tonne	129.6	144.1	178.1	192.4	196.2	202.5	204.0	204.3

Grain feed use	GRUFE	1,000 tonne	494.2	559.4	527.6	514.3	509.1	500.1	497.4	493.5
Grain non-feed use	GRUFO	1,000 tonne	476.3	444.3	454.7	464.0	462.5	461.5	457.7	452.7
Soft wheat share of gr. area	WSASH	ratio	0.42	0.44	0.43	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44
Barley share of gr. area	BAASH	ratio	0.30	0.30	0.29	0.29	0.28	0.28	0.28	0.28
Oats share of gr. Area	OAASH	ratio	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12
Rye share of gr. Area	RYASH	ratio	0.08	0.07	0.09	0.09	0.08	0.08	0.08	0.08
Triticale share of gr. Area	TRASH	ratio	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Other grains share of gr. Area	OGASH	ratio	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05
Soft wheat per capita consumption	WSUPC	kg	77.5	72.1	73.5	74.0	74.3	74.8	74.9	75.1
Barley per capita consumption	BAUPC	kg	4.2	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Oats per capita consumption	OAUPC	kg	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3
Rye per capita consumption	RYUPC	kg	22.7	11.6	16.0	17.2	17.9	18.8	19.2	19.6
Rape meal extract. rate	RLXTR	ratio	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60
Rape oil extraction rate	ROXTR	ratio	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40
LIVESTOCK SECTOR										
PRICES										
Cattle price	CCPRN	€/100 kg	93.9	99.7	84.2	73.1	83.0	83.0	86.8	88.1
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	97.8	98.6	98.6	99.4	101.9	103.3	104.3	104.6
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	142.3	137.9	135.2	137.8	141.2	144.3	146.7	147.9
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	95.2	125.7	91.1	92.4	94.5	97.4	100.5	101.4
Cow's milk - 3,7% fat price	WMPWN	€/100 kg	16.3	19.7	15.3	15.8	16.2	16.6	17.0	17.3
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	148.0	165.6	174.8	180.4	182.7	187.5	191.5	192.9
WMP price	WFPWN	€/100 kg	162.0	245.9	205.2	195.2	196.7	196.5	197.8	198.9
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	202.1	216.1	184.6	191.7	197.7	204.3	210.4	213.9
Butter price	BUPWN	€/100 kg	195.1	229.5	187.5	190.9	193.0	195.1	198.6	200.5
SUPPLY AND USE										
Total cattle ending	CCCCT	1,000 head	377.1	351.6	337.5	327.1	319.4	314.0	309.6	305.9
Dairy cows ending	DCCCT	1,000 head	182.4	182.2	177.1	174.3	171.5	168.9	166.2	163.5
Suckler cows ending	BCCCT	1,000 head	6.6	6.7	7.2	7.5	7.9	8.5	8.9	9.4
Bovine animals less than 1 year old ending	CVCCT	1,000 head	107.5	113.2	112.0	111.2	111.8	111.4	111.6	110.9
Total cattle slaughter	CCKTT	1,000 head	114.5	133.2	119.6	114.0	109.8	106.2	104.0	102.0
cows slaughter	CSKTT	1,000 head	24.4	25.4	23.4	24.2	24.2	24.4	24.3	24.3

calves slaughter	CCKCV	1,000 head	28.1	18.3	28.7	35.9	27.6	31.2	26.9	33.3
Other (cattle except calves and cows) slaughter	CCKOT	1,000 head	62.1	89.5	67.5	54.0	58.0	50.6	52.9	44.4
Calf crop	CCSPR	1,000 head	106.4	107.7	105.6	103.5	102.1	100.8	99.6	98.3
Beef & veal production	BVSPR	1,000 tonne	20.7	26.3	22.3	20.4	20.6	19.5	19.6	18.5
Beef & veal Imports	BVSMT	1,000 tonne	6.8	2.3	4.5	5.5	5.2	5.7	5.4	5.9
Beef & veal Exports	BVUXT	1,000 tonne	6.8	5.0	3.5	2.7	3.0	2.6	2.8	2.5
Beef & veal domestic use	BVUDC	1,000 tonne	20.9	23.6	23.3	23.2	22.8	22.6	22.3	21.9
Total pigs ending	HPCCT	1,000 head	416.8	490.7	484.8	481.0	478.8	478.0	478.3	479.1
Sows - total ending	SWCCT	1,000 head	51.9	50.2	48.9	47.9	47.1	46.6	46.2	45.8
Total pigs slaughter	HPKTT	1,000 head	501.4	492.7	563.2	555.6	551.1	549.1	549.5	551.4
Sow slaughter	SWKTT	1,000 head	19.2	18.6	18.1	17.7	17.4	17.2	17.1	16.9
Other pig slaughter	HPKOT	1,000 head	501.4	474.1	545.1	537.8	533.6	531.9	532.5	534.4
Pigs crop	HPSPR	1,000 head	415.4	566.5	557.3	551.8	548.8	548.4	549.9	552.1
Pig meat production	PKSPR	1,000 tonne	37.8	37.1	36.6	35.8	35.3	34.9	34.6	34.3
Pig meat Total imports	PKSMT	1,000 tonne	40.4	32.0	33.8	34.7	35.0	35.3	35.5	35.8
Pig meat Total exports	PKUXT	1,000 tonne	4.7	2.9	3.1	3.2	3.2	3.3	3.3	3.4
Pig meat domestic use	PKUDC	1,000 tonne	74.6	66.2	67.2	67.3	67.1	66.9	66.8	66.7
Sheep total ending	SHCCT	1,000 head	41.3	48.7	47.4	43.2	42.4	41.4	39.4	38.2
Ewes ending	EWCCCT	1,000 head	26.1	31.9	29.8	26.1	25.8	25.5	24.6	24.5
Sheep : total slaughter	SHKTT	1,000 head	15.1	8.1	19.2	20.6	15.6	15.6	16.4	15.2
Lamb (=sheep) crop	SHSPR	1,000 head	14.8	15.5	17.9	16.5	14.8	14.6	14.4	13.9
Sheep : total production	LMSPR	1,000 tonne	0.4	0.3	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
Sheep&goat meat Imports	LMSMT	1,000 tonne	0.0	0.2	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Sheep&goat meat Exports	LMUXT	1,000 tonne	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Sheep&goat meat domestic use	LMUDC	1,000 tonne	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Poultry meat production	POSPR	1,000 tonne	20.6	17.1	18.0	19.0	19.9	20.9	21.8	22.8
Poultry meat total imports	POSMT	1,000 tonne	36.2	21.9	31.6	31.3	30.3	29.3	28.2	27.5
Poultry meat total exports	POUXT	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9
Poultry meat domestic use (stocks incl.)	POUDC	1,000 tonne	50.9	33.1	43.8	44.3	44.4	44.2	44.1	44.4

Cow's milk collected	CMSPR	1,000 tonne	812.1	796.1	797.1	797.5	798.9	798.7	798.0	796.1
Other milks collected	OMSPR	1,000 tonne	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
Total whole milk collected	WMSPR	1,000 tonne	815.1	799.1	800.1	800.5	801.9	801.7	801.0	799.1
whole milk feed use	WMUFE	1,000 tonne	115.7	103.7	99.3	96.0	93.7	89.8	85.8	103.7
Whole milk fat content (%)	WMFPP	%	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3
Butter fat content (%)	BUFPP	%	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0
Cheese fat content (%)	CDFPP	%	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5
Drinking milk fat content (%)	DMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
WMP fat content (%)	WFFPP	%	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2
SMP fat content (%)	NFFPP	%	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Cream fat content (%)	CEFPP	%	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8
Other fresh dairy products fat content (%)	FMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Whole milk protein content (%)	WMPPP	%	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3
Cheese protein content (%)	CDPPP	%	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
Drinking milk protein content (%)	DMPPP	%	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
WMP protein content (%)	WFPPP	%	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0
SMP protein content (%)	NFPPP	%	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0
Cream protein content (%)	CEPPP	%	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0
Other fresh dairy products protein content (%)	FMPPP	%	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Butter production	BUSPR	1,000 tonne	5.4	6.7	5.3	5.2	5.2	5.2	5.2	5.1
Butter Imports	BUSMT	1,000 tonne	0.6	0.7	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Butter Exports	BUXXT	1,000 tonne	3.5	2.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Butter Ending stocks	BUCCT	1,000 tonne	0.2	0.8	1.0	1.2	1.3	1.4	1.5	1.5
Butter domestic uses	BUUDC	1,000 tonne	2.8	4.6	5.5	5.5	5.5	5.6	5.6	5.6
Cheese production	CDSPR	1,000 tonne	19.7	19.6	18.5	18.6	18.7	18.8	18.8	18.9
Cheese Imports	CDSMT	1,000 tonne	5.7	3.7	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1
Cheese Exports	CDUXT	1,000 tonne	12.3	9.9	7.0	7.0	7.1	7.3	7.4	7.4
Cheese Ending stocks	CDCCT	1,000 tonne	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7
Cheese domestic uses	CDUDC	1,000 tonne	14.2	13.4	15.6	15.7	15.6	15.6	15.6	15.6
Drinking milk Production	DMSPR	1,000 tonne	95.9	89.3	102.4	102.6	102.5	102.3	102.0	102.1

Drinking milk domestic use	DMUDC	1,000 tonne	96.0	80.1	92.4	92.6	92.5	92.4	92.1	92.1
Skimmed milk powder production	NFSPR	1,000 tonne	1.9	2.6	1.1	1.3	1.4	1.5	1.6	1.6
SMP Imports	NFSMT	1,000 tonne	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
SMP Exports	NFUXT	1,000 tonne	1.6	2.2	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	1.2
SMP domestic uses	NFUDC	1,000 tonne	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
WMP production	WFSPR	1,000 tonne	5.4	5.3	5.1	5.1	5.1	5.2	5.2	5.2
WMP Imports	WFSMT	1,000 tonne	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
WMP Exports	WFUXT	1,000 tonne	4.9	5.2	4.9	4.9	4.9	5.0	5.0	5.0
WMP domestic uses	WFUDC	1,000 tonne	0.9	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Cream production	CESPR	1,000 tonne	20.3	18.8	20.6	20.6	20.5	20.4	20.3	20.2
Cream Imports	CESMT	1,000 tonne	8.3	9.3	8.7	8.5	8.4	8.3	8.1	8.0
Cream Exports	CEUXT	1,000 tonne	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5	2.6	2.7	2.7
Cream domestic uses	CEUDC	1,000 tonne	30.9	30.5	31.7	31.6	31.4	31.3	31.1	31.0
Other fresh dairy products production	FMSPR	1,000 tonne	41.2	39.0	45.1	45.7	46.0	46.2	46.3	46.6
Other fresh dairy products domestic uses	FMUDC	1,000 tonne	57.3	57.0	55.1	54.7	54.3	53.9	53.5	53.1
SUPPLY AND USE (derived)										
Cattle slaughter weight	CCSLW	kg/head	180.6	197.8	186.6	179.0	187.8	184.0	188.6	181.7
Calves per cow	CCYPC	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Beef & veal Per-cap. cons.	BVUPC	kg	9.1	10.4	10.3	10.3	10.2	10.1	10.0	10.0
Pig slaughter weight	HPSLW	kg/head	75.4	75.3	64.9	64.5	64.0	63.5	63.0	62.3
Piglets per sow	HPYPS	head	8.0	11.1	11.2	11.4	11.5	11.7	11.8	12.0
Pig meat Per-cap. cons.	PKUPC	kg	32.5	29.0	29.6	29.8	29.9	30.0	30.1	30.3
sheep : total slaughter weight	SHSLW	kg/head	29.0	32.6	28.6	24.4	24.3	24.2	23.5	23.7
Lambs per ewe	SHYPE	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Sheep meat Per-cap. Cons.	LMUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Poultry Per Cap Cons.	POUPC	kg	22.2	14.5	19.3	19.6	19.8	19.8	19.9	20.1
Dairy cows milk production per cow	CMYPC	kg/head	4452.3	4477.9	4494.6	4573.1	4650.7	4729.9	4806.3	4881.7

Butter per-cap consumption	BUUPC	kg	1.2	2.0	2.4	2.4	2.5	2.5	2.5	2.5
Cheese per-cap consumption	CDUPC	kg	6.2	5.9	6.9	6.9	7.0	7.0	7.0	7.1
Drinking milk per cap consumption	DMUPC	kg	41.9	35.1	40.7	41.0	41.2	41.4	41.5	41.8
SMP per-cap consumption	NFUPC	kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
WMP per-cap consumption	WFUPC	kg	0.4	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Cream per-cap consumption	CEUPC	kg	13.5	13.4	13.9	14.0	14.0	14.0	14.0	14.1
Other fresh dairy products per-cap consumption	FMUPC	kg	25.0	25.0	24.3	24.2	24.2	24.2	24.2	24.1
GR adjusted gross returns-PH	GREGA	euro/ha		256.3	308.8	298.8	301.7	298.6	290.9	292.9
OS adjusted gross returns-PH	OSEGA	euro/ha		387.3	443.3	468.9	486.0	504.5	514.4	526.1
Beef reaction price (policy add-up)	CCPRC	€/100kg	8.1	18.3	20.9	23.2	23.4	18.8	20.2	11.1
Milk reaction price (policy add-up)	CMPRC	€/100kg	1.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Pork reaction price (policy add-up)	PKPRC	€/100kg	0.2	0.2	0.1	0	0	0	0	0
Sheep reaction price (policy add-up)	SHPRC	€/100kg	1.0	15.4	18.9	24.3	25.7	23.9	27.3	12.5
Milk production-quota regime	CMSPR1			796.1	797.1	797.5	798.9	798.7	798.0	796.1
Milk production-non-quota regime	CMSPR2			817.4	823.3	826.8	834.7	835.2	833.1	817.4
Adjusted dairy input cost index	WMICIA		1.3	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.8
Adjusted dairy input cost	WMICTA		10.5	14.5	14.7	15.0	15.1	15.4	15.7	14.5
Quota rent	WMRENT		5.7	0.9	1.1	1.2	1.5	1.6	1.5	0.9
Quota rent %	WMREN		0.4	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cattle cost index	CCICI		1.3	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	2.0
Pork cost index	HPICI		1.3	1.9	1.8	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7
Dairy input cost	WMICI		1.3	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	2.0
KEY PRICE - OUTCOMES										
CROP SECTOR										
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	12.3	20.6	18.9	18.5	18.3	17.7	17.8	17.9
Durum wheat price	WDPFN	€/100kg	18.7	18.7	16.3	17.5	17.9	18.2	18.3	18.4
Barley price	BAPFN	€/100kg	11.8	16.9	17.0	15.8	15.9	16.1	16.2	16.3
Maize price	COPFN	€/100kg	12.8	19.4	19.2	16.2	16.9	16.9	16.9	17.0
Oats price	OAPFN	€/100kg	9.1	19.2	11.3	11.7	11.7	12.1	12.4	12.4
Rice price	REPFN	€/100kg	29.2	29.2	31.3	31.5	32.2	32.5	33.0	33.0

Rye price	RYPFN	€/100kg	11.4	21.2	13.1	13.4	13.4	13.7	13.9	13.9
Triticale	TRPFN	€/100kg	10.6	16.5	14.3	12.9	11.1	11.3	11.4	11.4
Other grains	OGPFN	€/100kg	9.1	19.2	11.3	11.7	11.7	12.1	12.4	12.4
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	33.1	38.8	32.5	32.7	34.1	35.0	35.6	35.9
Sunflower price	UFPFN	€/100kg	31.7	48.7	26.4	27.1	28.0	28.7	29.3	29.4
Soya price	SBPFN	€/100kg	26.5	36.0	22.1	22.6	23.4	24.0	24.5	24.6
Other oilseeds	OSPFN	€/100kg								
Rape meal	RLPFN	€/100kg	14.5	20.8	12.1	12.4	12.8	13.2	13.5	13.5
Sun meal	UMPFN	€/100kg	14.1	23.0	11.7	12.0	12.4	12.8	13.0	13.0
Soya meal	SMPFN	€/100kg	21.8	30.6	18.2	18.6	19.3	19.8	20.2	20.2
Rape oil	ROPFN	€/100kg	69.4	117.3	59.0	61.8	64.9	67.4	69.3	69.8
Sun oil	UOPFN	€/100kg	66.9	111.8	55.7	57.1	59.0	60.6	61.9	62.0
Soya oil	SOPFN	€/100kg	60.9	87.2	50.8	52.1	53.8	55.3	56.4	56.5

LIVESTOCK SECTOR

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	292.3	318.5	287.5	265.3	284.9	285.1	292.7	295.2
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	167.5	131.8	136.8	140.1	153.9	161.9	167.8	168.7
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	184.8	182.1	178.1	182.0	187.0	191.7	195.3	197.0
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	158.5	204.3	140.4	142.9	146.8	152.1	157.8	159.4
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	214.0	214.0	223.6	230.0	231.8	237.6	242.1	242.2
WMP price	WFPWN	€/100 kg	255.8	255.8	259.3	261.7	263.8	267.2	271.3	272.4
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	439.1	501.7	425.5	438.3	449.8	462.3	473.8	480.1
Butter price	BUPWN	€/100 kg	265.9	359.9	281.7	285.4	287.8	290.1	294.6	296.6
Cream - price	CEPWN	€/100 kg	211.1	220.7	205.1	207.3	209.6	211.9	214.0	215.0
Other fresh dairy products - price	FMPWN	€/100kg	119.4	131.8	129.6	130.5	132.6	134.6	136.8	138.7

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti

Pielikums 5 Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības prognozes makroekonomiski pesimistiskajam scenārijam 2013.-2020.gadam, kopējās izmaiņas 2020./2006.gadu un vidējās ikgadējās izmaiņas periodā 2006.-2020.gadā

Latvija		Macro-pessimistic								Kopējās izmaiņas periodā 2020 vs 06	Vidējās Ikgadējās izmaiņas 2020 vs 06
Nosaukums	Mnemonic	Vienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
AREA											
Arable land	ALAHA	1,000 ha	1200.0	1193.3	1186.9	1180.1	1172.7	1165.0	1157.3	0.96	-0.3%
Arable land other than fodder	AGAHA	1,000 ha	759.3	752.6	746.2	739.4	732.0	724.3	716.6	0.94	-0.5%
GRAINS AND OILSEEDS											
PRICES											
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	11.4	11.3	11.2	11.1	11.0	10.9	10.9	1.40	2.41%
Barley price	BAPFN	€/100kg	10.1	10.0	9.9	9.9	9.8	9.7	9.7	1.45	2.7%
Oats price	OAPFN	€/100kg	8.5	8.5	8.4	8.3	8.3	8.2	8.2	1.38	2.3%
Rye price	RYPFN	€/100kg	9.6	9.5	9.4	9.4	9.3	9.3	9.2	1.38	2.3%
Triticale	TRPFN	€/100kg	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	1.00	0.0%
Other grains	OGPFN	€/100kg	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	1.00	0.0%
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	20.7	20.6	20.4	20.3	20.2	20.2	20.2	1.24	1.6%
Rape meal	RLPFN	€/100kg	9.4	9.2	9.1	9.0	9.0	9.0	9.0	0.88	-0.9%
Rape oil	ROPFN	€/100kg	48.7	48.1	47.5	46.9	47.1	47.2	47.3	0.97	-0.2%
SUPPLY AND USE											
Soft wheat area harvested	WSAHA	1,000 ha	209.6	205.6	201.9	198.2	194.3	190.5	186.7	0.87	-1.0%
Soft wheat yield	WSYHA	tonne/ha	4.2	4.3	4.4	4.5	4.7	4.8	4.9	1.75	4.1%
Soft wheat production	WSSPR	1,000 tonne	885.3	890.4	896.1	900.8	904.2	907.0	909.5	1.52	3.0%
Soft wheat imports	WSSMT	1,000 tonne	29.1	27.9	26.8	25.6	24.6	23.6	22.7	0.91	-0.7%
Soft wheat exports	WSUXT	1,000 tonne	496.6	501.8	508.1	513.6	518.1	521.7	524.9	2.61	7.1%
Soft wheat domestic use	WSUDC	1,000 tonne	415.8	413.8	412.0	410.2	408.5	406.8	405.2	0.95	-0.4%
Soft wheat ending stocks	WSCCT	1,000 tonne	119.5	122.2	124.9	127.5	129.8	131.9	134.0	1.52	3.1%
Soft wheat feed use	WSUFE	1,000 tonne	156.7	156.3	156.0	155.8	155.6	155.5	155.5	1.00	0.0%
Soft wheat non-feed use	WSUFO	1,000 tonne	253.2	251.6	250.1	248.6	247.0	245.4	243.8	0.92	-0.6%
Soft wheat losses	WSUDL	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	1.00	0.0%
Soft wheat food use	WSUFD	1,000 tonne	164.9	164.4	163.8	163.3	162.7	162.0	161.4	0.91	-0.7%
Soft wheat seed use	WSUFS	1,000 tonne	54.5	53.5	52.5	51.5	50.5	49.5	48.5	0.88	-0.9%
Soft wheat industrial and processing uses	WSUOT	1,000 tonne	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	1.00	0.0%

Barley area harvested	BAAHA	1,000 ha	132.7	129.9	127.5	125.3	123.0	120.9	118.9	0.77	-1.8%
Barley yield	BAYHA	tonne/ha	3.2	3.3	3.3	3.4	3.5	3.6	3.6	1.83	4.4%
Barley production	BASPR	1,000 tonne	424.5	425.0	426.3	427.8	429.4	431.4	433.7	1.41	2.5%
Barley imports	BASMT	1,000 tonne	28.2	26.6	24.7	22.8	21.1	19.4	17.6	0.43	-5.8%
Barley exports	BAUXT	1,000 tonne	175.8	177.0	178.6	180.2	181.9	183.8	185.8	2.51	6.8%
Barley domestic use	BAUDC	1,000 tonne	276.7	274.3	272.1	270.1	268.3	266.7	265.2	0.94	-0.4%
Barley ending stocks	BACCT	1,000 tonne	40.3	40.7	41.0	41.4	41.7	42.0	42.3	1.77	4.2%
Barley feed use	BAUFE	1,000 tonne	187.2	185.5	184.0	182.6	181.5	180.5	179.6	0.96	-0.3%
Barley non-feed use	BAUFO	1,000 tonne	83.0	82.3	81.6	81.0	80.3	79.7	79.2	0.91	-0.7%
Barley losses	BAUDL	1,000 tonne	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	1.00	0.0%
Barley food use	BAUFD	1,000 tonne	8.8	8.8	8.7	8.7	8.6	8.6	8.5	0.89	-0.8%
Barley seed use	BAUFS	1,000 tonne	34.5	33.8	33.2	32.6	32.0	31.4	30.9	0.82	-1.4%
Barley industrial and processing use	BAUOT	1,000 tonne	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	1.00	0.0%
Rye area harvested	RYAHA	1,000 ha	38.5	37.4	36.5	35.5	34.7	33.8	33.0	0.77	-1.8%
Rye yield	RYYHA	tonne/ha	2.5	2.5	2.6	2.6	2.6	2.7	2.7	0.99	-0.1%
Rye production	RYSPR	1,000 tonne	95.9	94.5	93.2	92.1	90.9	89.8	88.9	0.76	-1.9%
Rye imports	RYSMT	1,000 tonne	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	1.57	3.3%
Rye exports	RYUXT	1,000 tonne	18.6	17.5	16.8	16.3	15.8	15.4	14.9	0.82	-1.4%
Rye domestic use	RYUDC	1,000 tonne	86.8	86.1	85.5	84.9	84.2	83.6	83.0	0.74	-2.1%
Rye ending stocks	RYCCT	1,000 tonne	25.4	25.3	25.4	25.4	25.4	25.4	25.4	6.05	13.7%
Rye feed use	RYUFE	1,000 tonne	30.2	28.9	27.7	26.5	25.4	24.3	23.3	0.50	-4.9%
Rye non-feed use	RYUFO	1,000 tonne	54.0	54.6	55.2	55.8	56.3	56.7	57.1	0.91	-0.6%
Rye losses	RYUDL	1,000 tonne	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	1.00	0.0%
Rye food use	RYUFD	1,000 tonne	44.0	44.9	45.7	46.5	47.2	47.8	48.4	0.93	-0.5%
Rye seed use	RYUFS	1,000 tonne	8.9	8.6	8.4	8.2	8.0	7.8	7.6	0.81	-1.5%
Rye industrial and processing uses	RYUOT	1,000 tonne	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.00	0.0%
Oats area harvested	OAAHA	1,000 ha	58.5	57.4	56.4	55.5	54.5	53.5	52.6	0.84	-1.3%
Oats yield	OAYHA	tonne/ha	2.2	2.3	2.3	2.4	2.4	2.4	2.5	1.69	3.8%
Oats production	OASPR	1,000 tonne	131.1	130.8	130.7	130.6	130.3	130.1	129.8	1.42	2.5%
Oats imports	OASMT	1,000 tonne	2.8	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	0.74	-2.1%
Oats exports	OAUXT	1,000 tonne	39.7	39.8	40.0	40.2	40.2	40.2	40.3	3.59	9.6%
Oats domestic use	OAUDC	1,000 tonne	94.1	93.7	93.3	93.0	92.7	92.4	92.2	1.09	0.6%
Oats ending stocks	OACCT	1,000 tonne	17.2	17.3	17.5	17.6	17.7	17.7	17.8	1.82	4.4%

Oats feed use	OAUFE	1,000 tonne	61.7	61.6	61.6	61.6	61.6	61.7	61.7	1.22	1.5%
Oats non-feed use	OAUFO	1,000 tonne	30.0	29.7	29.3	29.0	28.7	28.3	28.0	0.89	-0.8%
Oats losses	OAUDL	1,000 tonne	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	1.00	0.0%
Oats food use	OAUFD	1,000 tonne	16.0	15.9	15.8	15.7	15.6	15.5	15.4	0.92	-0.6%
Oats seed use	OAUFS	1,000 tonne	14.0	13.8	13.5	13.3	13.1	12.8	12.6	0.85	-1.1%
Rapeseed area harv.	RSAHA	1,000 ha	125.8	128.7	130.9	132.4	133.4	133.8	133.8	1.61	3.5%
Rapeseed yield	RSYHA	tonne/ha	2.3	2.3	2.4	2.4	2.5	2.5	2.6	1.78	4.2%
Rapeseed production	RSSPR	1,000 tonne	284.4	298.0	310.2	321.0	330.4	338.7	345.9	2.87	7.8%
Rapeseed imports	RSSMT	1,000 tonne	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	1.00	0.0%
Rapeseed exports	RSUXT	1,000 tonne	243.4	257.8	270.8	282.3	291.9	300.4	307.8	3.80	10.0%
Rapeseed domestic use	RSUDC	1,000 tonne	26.2	25.4	24.6	23.9	23.7	23.5	23.3	0.43	-5.9%
Rapeseed crush	RSUCR	1,000 tonne	26.2	25.4	24.6	23.9	23.7	23.5	23.3	0.43	-5.9%
Rape meal production	RLSPR	1,000 tonne	15.7	15.2	14.8	14.3	14.2	14.1	14.0	0.43	-5.9%
Rape meal imports	RLSMT	1,000 tonne	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	1.00	0.0%
Rape meal exports	RLUXT	1,000 tonne	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	1.00	0.0%
Rape meal dom. use	RLUDC	1,000 tonne	14.3	13.8	13.4	12.9	12.8	12.7	12.6	0.40	-6.3%
Rape meal feed use	RLUFE	1,000 tonne	14.3	13.8	13.4	12.9	12.8	12.7	12.6	0.40	-6.3%
Rape oil production	ROSPR	1,000 tonne	10.5	10.2	9.8	9.6	9.5	9.4	9.3	0.43	-5.9%
Rape oil imports	ROSMT	1,000 tonne	29.6	29.8	29.9	30.1	30.2	30.2	30.3	2.12	5.5%
Rape oil exports	ROUXT	1,000 tonne	6.1	5.5	4.9	4.4	4.2	4.0	3.8	0.44	-5.7%
Rape oil domestic use	ROUDC	1,000 tonne	23.6	23.9	24.2	24.4	24.6	24.7	24.8	0.90	-0.7%
Rape oil non feed use	ROUFO	1,000 tonne	23.6	23.9	24.2	24.4	24.6	24.7	24.8	0.90	-0.7%
Rape oil food use	ROUFD	1,000 tonne	13.1	13.3	13.5	13.6	13.7	13.7	13.8	1.67	3.7%
Rape oil industrial and processing use	ROUOT	1,000 tonne	10.4	10.6	10.7	10.8	10.9	11.0	11.1	0.57	-3.9%
SUPPLY AND USE (derived)											
Grains and oilseeds area harv.	GOAHA	1,000 ha	601.9	595.8	590.0	583.7	576.7	569.3	561.9	0.94	-0.4%
Grain area harvested	GRAHA	1,000 ha	476.1	467.1	459.1	451.3	443.3	435.5	428.1	0.84	-1.3%
Grain production	GRSPR	1,000 tonne	1581.9	1585.7	1591.4	1596.2	1599.9	1603.4	1606.9	1.39	2.4%
Grain imports	GRSMT	1,000 tonne	111.9	109.2	106.2	103.0	100.3	97.6	94.8	0.81	-1.5%
Grain exports	GRUXT	1,000 tonne	738.2	743.6	751.1	757.7	763.5	768.6	773.4	2.48	6.7%
Grain domestic use	GRUDC	1,000 tonne	957.7	952.2	947.3	942.5	938.1	933.9	929.9	0.94	-0.4%

Grain ending stocks	GRCCT	1,000 tonne	206.2	209.3	212.5	215.6	218.2	220.8	223.3	1.72	4.0%
Grain feed use	GRUFE	1,000 tonne	490.3	487.0	483.9	481.1	478.7	476.6	474.7	0.96	-0.3%
Grain non-feed use	GRUFO	1,000 tonne	449.3	447.2	445.4	443.5	441.4	439.2	437.1	0.92	-0.6%
Soft wheat share of gr. area	WSASH	ratio	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44	1.04	0.3%
Barley share of gr. area	BAASH	ratio	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.92	-0.6%
Oats share of gr. Area	OAASH	ratio	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	1.00	0.0%
Rye share of gr. Area	RYASH	ratio	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.92	-0.6%
Triticale share of gr. Area	TRASH	ratio	0.02	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	0.03	1.20	1.3%
Other grains share of gr. Area	OGASH	ratio	0.05	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	1.20	1.3%
Soft wheat per capita consumption	WSUPC	kg	75.3	75.5	75.7	75.9	76.1	76.3	76.5	0.99	-0.1%
Barley per capita consumption	BAUPC	kg	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	0.96	-0.3%
Oats per capita consumption	OAUPC	kg	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	7.3	1.00	0.0%
Rye per capita consumption	RYUPC	kg	20.1	20.6	21.1	21.6	22.1	22.5	22.9	1.01	0.1%
Rape meal extract. rate	RLXTR	ratio	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	1.00	0.0%
Rape oil extraction rate	ROXTR	ratio	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	1.00	0.0%

LIVESTOCK SECTOR

PRICES

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	89.2	89.9	91.1	92.0	92.7	93.7	94.5	1.01	0.0%
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	104.3	104.3	105.1	105.6	106.0	106.4	106.8	1.09	0.6%
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	148.1	148.2	148.7	149.2	150.1	151.0	151.8	1.07	0.5%
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	101.0	100.1	103.9	102.8	102.7	102.6	102.5	1.08	0.5%
Cow's milk - 3,7% fat price	WMPWN	€/100 kg	17.5	17.7	18.0	18.2	18.6	18.9	19.2	1.18	1.2%
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	192.3	191.7	191.4	191.0	193.1	194.9	196.8	1.33	2.1%
WMP price	WFPWN	€/100 kg	199.5	199.8	201.9	203.0	204.2	205.4	206.7	1.28	1.8%
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	216.1	218.1	220.5	222.5	226.8	230.9	234.9	1.16	1.1%
Butter price	BUPWN	€/100 kg	202.2	203.9	207.3	208.8	211.5	214.0	216.7	1.11	0.8%

SUPPLY AND USE

Total cattle ending	CCCCT	1,000 head	302.3	298.9	295.8	292.9	290.1	287.5	285.0	0.76	-2.0%
Dairy cows ending	DCCCT	1,000 head	160.8	158.2	155.8	153.3	151.1	148.8	146.6	0.80	-1.5%
Suckler cows ending	BCCCT	1,000 head	9.7	10.2	10.6	11.0	11.4	11.8	12.2	1.85	4.5%
Bovine animals less than 1 year old ending	CVCCT	1,000 head	110.9	110.8	110.8	110.8	110.7	110.7	110.7	1.03	0.2%
Total cattle slaughter	CCKTT	1,000 head	100.7	99.2	97.7	96.4	95.1	93.9	92.8	0.81	-1.5%

cows slaughter	CSKTT	1,000 head	24.3	24.4	24.4	24.4	24.5	24.5	24.5	1.01	0.0%
calves slaughter	CCKCV	1,000 head	32.4	31.7	30.7	30.0	29.4	28.5	27.8	0.99	-0.1%
Other (cattle except calves and cows) slaughter	CCKOT	1,000 head	44.1	43.1	42.5	42.0	41.3	41.0	40.5	0.65	-3.0%
Calf crop	CCSPR	1,000 head	97.1	95.8	94.6	93.5	92.4	91.3	90.3	0.85	-1.2%
Beef & veal production	BVSPR	1,000 tonne	18.4	18.2	18.0	17.9	17.7	17.6	17.4	0.84	-1.2%
Beef & veal Imports	BVSMT	1,000 tonne	5.8	5.7	5.7	5.6	5.6	5.5	5.4	0.80	-1.6%
Beef & veal Exports	BVUXT	1,000 tonne	2.6	2.6	2.6	2.7	2.7	2.8	2.8	0.41	-6.2%
Beef & veal domestic use	BVUDC	1,000 tonne	21.6	21.3	21.1	20.8	20.6	20.3	20.1	0.96	-0.3%
Total pigs ending	HPCCT	1,000 head	480.1	481.5	483.3	485.7	488.6	491.7	495.2	1.19	1.2%
Sows - total ending	SWCCT	1,000 head	45.5	45.2	45.0	44.9	44.8	44.8	44.8	0.86	-1.0%
Total pigs slaughter	HPKTT	1,000 head	553.8	556.7	560.4	564.9	570.2	576.3	582.8	1.16	1.1%
Sow slaughter	SWKTT	1,000 head	16.8	16.7	16.7	16.6	16.6	16.6	16.6	0.86	-1.0%
Other pig slaughter	HPKOT	1,000 head	537.0	540.0	543.7	548.3	553.7	559.7	566.3	1.13	0.9%
Pigs crop	HPSPR	1,000 head	554.8	558.1	562.2	567.3	573.1	579.4	586.3	1.41	2.5%
Pig meat production	PKSPR	1,000 tonne	34.1	33.9	33.8	33.8	33.8	33.8	33.8	0.89	-0.8%
Pig meat Total imports	PKSMT	1,000 tonne	36.0	36.1	36.1	36.1	36.0	35.9	35.7	0.88	-0.9%
Pig meat Total exports	PKUXT	1,000 tonne	3.4	3.5	3.5	3.6	3.6	3.7	3.7	0.79	-1.6%
Pig meat domestic use	PKUDC	1,000 tonne	66.7	66.6	66.4	66.3	66.1	66.0	65.8	0.88	-0.9%
Sheep total ending	SHCCT	1,000 head	39.5	37.0	33.8	30.4	26.7	22.8	18.7	0.45	-5.5%
Ewes ending	EWCCCT	1,000 head	23.3	22.5	21.5	20.6	19.7	18.9	18.2	0.70	-2.6%
Sheep : total slaughter	SHKTT	1,000 head	19.3	15.1	15.4	14.9	14.8	14.5	14.3	0.95	-0.4%
Lamb (=sheep) crop	SHSPR	1,000 head	13.5	11.8	11.4	10.9	10.4	9.9	9.5	0.64	-3.1%
Sheep : total production	LMSPR	1,000 tonne	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.72	-2.3%
Sheep&goat meat Imports	LMSMT	1,000 tonne	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	2.97	8.1%
Sheep&goat meat Exports	LMUXT	1,000 tonne	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.00	0.0%
Sheep&goat meat domestic use	LMUDC	1,000 tonne	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.89	-0.8%
Poultry meat production	POSPR	1,000 tonne	23.7	24.7	25.6	26.6	27.5	28.5	29.4	1.43	2.6%
Poultry meat total imports	POSMT	1,000 tonne	26.9	26.4	25.2	24.7	24.0	23.3	22.6	0.62	-3.3%
Poultry meat total exports	POUXT	1,000 tonne	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	1.00	0.0%
Poultry meat domestic use (stocks incl.)	POUDC	1,000 tonne	44.8	45.2	45.0	45.4	45.7	45.9	46.1	0.91	-0.7%

Cow's milk collected	CMSPR	1,000 tonne	796.9	796.0	795.8	794.8	794.4	793.9	793.4	0.98	-0.2%
Other milks collected	OMSPR	1,000 tonne	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	1.00	0.0%
Total whole milk collected	WMSPR	1,000 tonne	799.9	799.0	798.8	797.8	797.4	796.9	796.4	0.98	-0.2%
whole milk feed use	WMUFE	1,000 tonne	82.4	78.8	75.2	71.9	68.1	64.2	60.3	0.52	-4.5%
Whole milk fat content (%)	WMFPP	%	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	1.00	0.0%
Butter fat content (%)	BUFPP	%	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	82.0	1.00	0.0%
Cheese fat content (%)	CDFPP	%	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	20.5	1.00	0.0%
Drinking milk fat content (%)	DMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	1.00	0.0%
WMP fat content (%)	WFFPP	%	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	35.2	1.00	0.0%
SMP fat content (%)	NFFPP	%	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Cream fat content (%)	CEFPP	%	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	23.8	1.00	0.0%
Other fresh dairy products fat content (%)	FMFPP	%	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	1.00	0.0%
Whole milk protein content (%)	WMPPP	%	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	1.00	0.0%
Cheese protein content (%)	CDPPP	%	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	1.00	0.0%
Drinking milk protein content (%)	DMPPP	%	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	1.00	0.0%
WMP protein content (%)	WFPPP	%	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	1.00	0.0%
SMP protein content (%)	NFPPP	%	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	36.0	1.00	0.0%
Cream protein content (%)	CEPPP	%	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	1.00	0.0%
Other fresh dairy products protein content (%)	FMPPP	%	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	1.00	0.0%
Butter production	BUSPR	1,000 tonne	5.1	5.1	5.1	5.0	5.0	5.0	5.0	0.92	-0.6%
Butter Imports	BUSMT	1,000 tonne	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.80	4.3%
Butter Exports	BUXT	1,000 tonne	0.6	0.5	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.16	-12.4%
Butter Ending stocks	BUCCT	1,000 tonne	1.5	1.5	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0	5.69	13.2%
Butter domestic uses	BUUDC	1,000 tonne	5.6	5.6	5.6	5.7	5.7	5.7	5.7	2.05	5.2%
Cheese production	CDSPR	1,000 tonne	19.0	19.0	19.1	19.2	19.2	19.3	19.4	0.98	-0.1%
Cheese Imports	CDSMT	1,000 tonne	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	0.72	-2.3%
Cheese Exports	CDUXT	1,000 tonne	7.4	7.4	7.4	7.4	7.5	7.5	7.6	0.62	-3.4%
Cheese Ending stocks	CDCCT	1,000 tonne	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.00	0.0%
Cheese domestic uses	CDUDC	1,000 tonne	15.7	15.8	15.8	15.9	15.9	15.9	15.9	1.12	0.8%

Drinking milk Production	DMSPR	1,000 tonne	102.2	102.2	102.1	102.1	102.0	101.8	101.7	1.06	0.4%
Drinking milk domestic use	DMUDC	1,000 tonne	92.2	92.3	92.1	92.2	92.0	91.9	91.7	0.96	-0.3%
Skimmed milk powder production	NFSPR	1,000 tonne	1.7	1.7	1.8	1.8	1.9	2.0	2.1	1.13	0.9%
SMP Imports	NFSMT	1,000 tonne	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.68	-2.7%
SMP Exports	NFEXT	1,000 tonne	1.3	1.3	1.4	1.4	1.5	1.6	1.7	1.09	0.6%
SMP domestic uses	NFUDC	1,000 tonne	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.92	-0.6%
WMP production	WFSPR	1,000 tonne	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.4	5.4	1.00	0.0%
WMP Imports	WFSMT	1,000 tonne	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.36	-7.0%
WMP Exports	WFEXT	1,000 tonne	5.0	5.1	5.1	5.1	5.1	5.2	5.2	1.06	0.4%
WMP domestic uses	WFUDC	1,000 tonne	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.39	-6.5%
Cream production	CESPR	1,000 tonne	20.2	20.1	20.0	19.9	19.9	19.8	19.7	0.97	-0.2%
Cream Imports	CESMT	1,000 tonne	7.9	7.8	7.6	7.5	7.4	7.3	7.2	0.87	-1.0%
Cream Exports	CEEXT	1,000 tonne	2.8	2.9	2.9	3.0	3.1	3.1	3.2	1.41	2.5%
Cream domestic uses	CEUDC	1,000 tonne	30.9	30.7	30.6	30.5	30.3	30.2	30.0	0.97	-0.2%
Other fresh dairy products production	FMSPR	1,000 tonne	46.9	47.2	47.4	47.7	47.9	48.1	48.4	1.17	1.1%
Other fresh dairy products domestic uses	FMUDC	1,000 tonne	52.7	52.3	51.9	51.5	51.2	50.8	50.4	0.88	-0.9%
SUPPLY AND USE (derived)											
Cattle slaughter weight	CCSLW	kg/head	182.7	183.4	184.5	185.3	185.9	186.9	187.6	1.04	0.3%
Calves per cow	CCYPC	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Beef & veal Per-cap. cons.	BVUPC	kg	9.9	9.8	9.7	9.7	9.6	9.6	9.5	1.04	0.3%
Pig slaughter weight	HPSLW	kg/head	61.6	61.0	60.4	59.8	59.2	58.6	58.0	0.77	-1.9%
Piglets per sow	HPYPS	head	12.2	12.3	12.5	12.6	12.8	12.9	13.1	1.63	3.5%
Pig meat Per-cap. cons.	PKUPC	kg	30.4	30.6	30.7	30.8	30.9	31.1	31.2	0.96	-0.3%
sheep : total slaughter weight	SHSLW	kg/head	21.5	21.8	21.7	21.8	21.9	22.1	22.2	0.76	-1.9%
Lambs per ewe	SHYPE	head	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.00	0.0%
Sheep meat Per-cap. Cons.	LMUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.97	-0.2%
Poultry Per Cap Cons.	POUPC	kg	20.4	20.8	20.8	21.1	21.4	21.6	21.9	0.99	-0.1%

Dairy cows milk production per cow	CMYPC	kg/head	4956.7	5031.8	5108.2	5183.2	5259.3	5335.1	5411.0	1.22	1.4%
Butter per-cap consumption	BUUPC	kg	2.6	2.6	2.6	2.6	2.7	2.7	2.7	2.22	5.9%
Cheese per-cap consumption	CDUPC	kg	7.2	7.2	7.3	7.4	7.4	7.5	7.5	1.22	1.4%
Drinking milk per cap consumption	DMUPC	kg	42.1	42.4	42.6	42.9	43.1	43.3	43.5	1.04	0.3%
SMP per-cap consumption	NFUPC	kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	1.00	0.0%
WMP per-cap consumption	WFUPC	kg	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.42	-5.9%
Cream per-cap consumption	CEUPC	kg	14.1	14.1	14.1	14.2	14.2	14.2	14.2	1.05	0.4%
Other fresh dairy products per-cap consumption	FMUPC	kg	24.1	24.0	24.0	24.0	24.0	23.9	23.9	0.95	-0.3%
GR adjusted gross returns-PH	GREGA	euro/ha	298.8	302.5	305.5	308.0	310.8	313.9	316.9		
OS adjusted gross returns-PH	OSEGA	euro/ha	539.0	549.8	560.0	570.1	581.6	594.8	608.2		
Beef reaction price (policy add-up)	CCPRC	€/100kg	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0		
Milk reaction price (policy add-up)	CMPRC	€/100kg	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4		
Pork reaction price (policy add-up)	PKPRC	€/100kg	0	0	0	0	0	0	0		
Sheep reaction price (policy add-up)	SHPRC	€/100kg	14.1	13.8	13.8	13.8	13.8	13.7	13.7		
Milk production-quota regime	CMSPR1		796.9	796.0	795.8	794.8	794.4	793.9	793.4		
Milk production-non-quota regime	CMSPR2		829.7	826.6	826.9	823.5	823.0	821.9	820.8		
Adjusted dairy input cost index	WMICIA		2.0	2.0	2.0	2.1	2.1	2.2	2.2	1.70	3.9%
Adjusted dairy input cost	WMICTA		16.0	16.3	16.6	16.9	17.3	17.6	17.9	1.70	3.9%
Quota rent	WMRENT		1.5	1.4	1.4	1.3	1.3	1.3	1.3	0.23	-10.1%
Quota rent %	WMREN		0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.19	-11.2%
Cattle cost index	CCICI		2.0	2.1	2.1	2.2	2.2	2.2	2.3	1.73	4.0%
Pork cost index	HPICI		1.7	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	1.26	1.7%
Dairy input cost	WMICI		2.1	2.1	2.2	2.2	2.3	2.3	2.4	1.78	4.2%
KEY PRICE - OUTCOMES											
CROP SECTOR											
Soft wheat price	WSPFN	€/100kg	17.9	17.7	17.6	17.4	17.3	17.2	17.1	1.39	2.4%
Durum wheat price	WDPFN	€/100kg	18.4	18.4	18.4	18.3	18.4	18.6	18.7	1.00	0.0%
Barley price	BAPFN	€/100kg	16.3	16.3	16.2	16.2	16.1	16.1	16.1	1.37	2.3%
Maize price	COPFN	€/100kg	16.9	16.8	16.7	16.5	16.4	16.3	16.3	1.27	1.7%
Oats price	OAPFN	€/100kg	12.2	12.0	11.8	11.6	11.6	11.6	11.6	1.27	1.7%

Rice price	REPFN	€/100kg	32.8	32.5	32.3	32.1	32.2	32.3	32.3	1.11	0.7%
Rye price	RYPFN	€/100kg	13.8	13.6	13.5	13.3	13.3	13.3	13.3	1.16	1.1%
Triticale	TRPFN	€/100kg	11.3	11.1	11.0	10.8	10.8	10.8	10.8	1.02	0.1%
Other grains	OGPFN	€/100kg	12.2	12.0	11.8	11.6	11.6	11.6	11.6	1.27	1.7%
Rapeseed price	RSPFN	€/100kg	36.0	36.2	36.3	36.4	36.6	36.8	37.0	1.12	0.8%
Sunflower price	UFPFN	€/100kg	29.1	28.6	28.2	27.8	27.8	27.8	27.8	0.88	-0.9%
Soya price	SBPFN	€/100kg	24.3	23.9	23.6	23.3	23.3	23.3	23.3	0.88	-0.9%
Other oilseeds	OSPFN	€/100kg									
Rape meal	RLPFN	€/100kg	13.3	13.1	13.0	12.8	12.8	12.8	12.8	0.88	-0.9%
Sun meal	UMPFN	€/100kg	12.9	12.7	12.5	12.4	12.4	12.4	12.4	0.88	-0.9%
Soya meal	SMPFN	€/100kg	20.0	19.7	19.4	19.2	19.2	19.2	19.2	0.88	-0.9%
Rape oil	ROPFN	€/100kg	69.2	68.4	67.6	66.8	66.9	67.1	67.2	0.97	-0.2%
Sun oil	UOPFN	€/100kg	61.3	60.4	59.6	58.7	58.7	58.7	58.7	0.88	-0.9%
Soya oil	SOPFN	€/100kg	55.9	55.1	54.3	53.5	53.5	53.5	53.5	0.88	-0.9%

LIVESTOCK SECTOR

Cattle price	CCPRN	€/100 kg	297.4	298.9	301.2	303.0	304.3	306.4	308.0	1.07	0.5%
Pig meat price	PKPRN	€/100 kg	167.1	166.9	171.1	174.2	176.7	179.4	181.9	1.09	0.6%
Mutton And Lamb ref. price	LMPRN	€/100 kg	197.4	197.4	198.3	199.0	200.4	201.7	202.9	1.11	0.8%
Chicken Meat price	BRPFN	€/100 kg	158.7	157.1	164.1	162.0	161.9	161.7	161.5	1.02	0.1%
SMP; not denatured price	NFPWN	€/100 kg	239.1	235.8	232.8	229.8	230.6	231.0	231.4	1.08	0.6%
WMP price	WFPWN	€/100 kg	271.8	271.0	271.9	271.2	273.1	274.7	276.4	1.08	0.6%
Emmenthal cheese price	CDPWN	€/100 kg	484.0	487.4	491.7	495.4	503.3	510.9	518.5	1.18	1.2%
Butter price	BUPWN	€/100 kg	298.3	300.1	304.4	306.0	309.3	312.5	315.9	1.16	1.0%
Cream - price	CEPWN	€/100 kg	215.3	215.6	216.2	216.5	217.7	218.8	219.9	1.04	0.3%
Other fresh dairy products - price	FMPWN	€/100kg	140.4	142.0	143.8	145.4	147.2	148.9	150.7	1.26	1.7%

Avots: LVAEI, AGMEMOD modeļa rezultāti